

# DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 25. julija 1940.

Štev. 30 (562)

Danes:

Socialne spremembe v SSSR

(Gl. str. 9)

Vsaka pesem ima svoj konec.

(Slovenski narodni pregovor.)

## »DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankirani dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znamk.

## NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

## CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petilna vrsta ali njen prostor (višina 8 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 450 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

## Vojna se bo nadaljevala

## Anglija je odklonila nemško mirovno ponudbo

Hitler je v imenu držav osi kot zmagovalec ponudil Angliji mir, ki ga pa je v imenu angleške vlade odklonil zunanji minister Halifax



Adolf Hitler, vodja nemškega naroda, ki je pretekli teden poslednjič apeliral na angleške državne za sklenitev miru.

V Ljubljani, 24. julija

Napad na Anglijo se še zmerom ni začel. Vse se sprašuje, kaj naj to pomeni. Odgovor je težek, ker ni mogoče videti, kaj se godi za kulisami. Kaj prav za prav Nemčija namerava? Na to vprašanje bi se že dalo lažje odgovoriti, saj nemški tisk tega ne skriva.

V nemških listih beremo poslednje dni poročila o razmerah na Angleškem. Vsa ta poročila soglasno podčrtavajo razliko med Churchillovo vlado in angleškim narodom. To se vidi najbolj v tem, ko poročajo o učinku Churchillovega govora, ki da je tako resno naslikal bodočnost, da je to angleške množice hudo prestrašilo. Prav tako poudarjajo, da je angleški narod že zdaj pod vtisom iz dneva v dan naraščajočih napadov nemških bombnikov. Po nemški sodbi se med narodom govori, da bo tekla kri samo zaradi trme ljudi, ki so v vladi. Vedo tudi povedati, da se na Angleškem pojavljajo glasovi, ki zahtevajo sestavo vlade po vzoru Pétainove.

Značilno je tudi spominjanje na znani interview nekega ameriškega novinarja s Hitlerjem. Hitler mu je izjavil, da ni namera Nemčije, da bi

uničila angleški imperij. Nekaj bo pa prav gotovo uničeno. In to, je dejal Hitler, ona plutokratska klika na Angleškem ki je odgovorna za sedanjo vojno. Vendar tega ne bo storila Nemčija, ampak angleški narod sam. To seveda ne pomeni nič drugega, kakor padec Churchillove vlade. Ta vlada predstavlja danes višek neomajne odločnosti, da se vojna nadaljuje do kraja. Zaradi tega bi vsaka vlada, ki bi sledila Churchillovi, morala predstavljati pojemanje te odločnosti.

Tako prikazuje nemški tisk položaj na Angleškem.

Nevtralnega bralca bo bržčas zanimalo kakšno je razpoloženje v Londonu. Pri tem se opiramo na opazovanja londonskih dopisnikov listov nevtralnih držav.

Na Angleškem je ljudstvo trdno prepričano, da bo Anglija zmagala. Nikjer ni opaziti razburjenosti, strahu ali celo panike. V angleškem narodu je krepko zasidrano prepričanje, ki ga tudi najspretnejša nasprotna propaganda ne more spremeniti: da je Anglija v svojih vojnah sicer izgubila vse bitke, nikdar pa ne poslednje in odločilne. Nikomur na Angleškem ne pride niti za trenotek na misel, da bi se v sedanji vojni moglo zgoditi drugače. Ta zavest je prav za prav nerazumljiva, slehernemu je namreč znano, da je Anglija stopila v vojno slabo pripravljena. Povprečni Anglež vojno sovraži in to je tudi vzrok, da so bile priprave za vojno v vsakem pogledu pomanjkljive in nezadostne.

Zivljenje se je na Angleškem precej podražilo. Novi vojni preračun vsebuje nove davke, ki bodo narod občutno prizadeli. Zlasti velja to za dohodninski davek. Racionalizacija so razširili tudi na angleško narodno pijačo, na čaj, kar pa normalni potrošnik ne občuti tako hudo. Racionalizacija velja samo za civilno prebivalstvo. Vojaštvo dobiva namreč hrano, kakor še nikdar prej, kar se zlasti

vidi v velikih obrokih masla in sladkornja.

Nasproti tujcem so postali Angleži precej nezaupljivi. Zaradi bridkih izkušenj na Holandskem in v Italiji, so v Londonu začeli v množicah internirati nemške, avstrijske in italijanske državljane. Posamezni listi temu nasprotujejo, ker da ne gre, da bi prav vse tuje brez izjeme smatrali za pripadnike.

Zivljenje v Londonu teče popolnoma normalno. Gledališča in kinematografi delujejo kakor prej, enako vsa prometna sredstva v polnem obsegu. Le v luksuznih restavracijah so nedavno zmanjšali obroke.

Oboroževanje se mrzlično nadaljuje. Vse dela za vojno industrijo. Zaradi tega je v mnogih obratih opaziti pomanjkanje nameštencev. Na vltiv-



Angleški zunanji minister Halifax je v imenu angleške vlade odklonil Hitlerjev mirovni apel.

nih mestih zatrjujejo, da bo Anglija imela do zime najmanj 5 milijonov mož pod orožjem. Največ delavnosti je glede produkcije letal. Po uradnih podatkih se je od lani izdelovanje nekajkrat pomnožilo, vendar števila iz razumljivih vzrokov ne navajajo. Minister za letalstvo, lord Beaverbrook, je pred kratkim pozval prebivalstvo, naj odstopi gospodinske aluminijaste predmete, ker iz Francije ni mogoče več dobiti bauxita. Ze v nekaj dneh so nabrali več ko 1000 ton razne kuhinjske posode.

Tuji novinarji so se lahko na svoje oči prepričali, kako so se na Angleškem pripravili za morebitno invazijo. Padalce čaka vrsta prav neprijetnih presenečenj. V splošnem so se Angleži že privadili na misel, da bo vojna dolgo trajala. Vsa Anglija brez izjeme je enodušna v svojem razpoloženju, da je treba vzdržati do kraja in da ne sme niti za trenutek popustiti v svoji volji do končne zmage.

Konec prejšnjega tedna je prinesel velik političen dogodek. Docela nenapovedano se je v petek zvečer sestala nemški državni zbor, ki se je začel in nehal s poldruge uro trajajočim Hitlerjevim govorom.

Hitler je najprej razvil program narodno-socialističnega pokreta, ki stremi za revizijo versajskega miru. Zatem je podal pregled vojnih dogodkov in je hudo napadel demokracije, zlasti Francijo in Anglijo, ki da sta odgovorni za sedanjo vojno. Glede nemške zunanje politike je poudaril, da ima sedanja Nemčija pod njegovim vodstvom dva velika politična cilja: sporazum z Italijo in Anglijo. Prvi se je posrečil, ker vodi današnja Italijo človek, kakršen je Musolini. Glede Angleške je izjavil, da še danes globoko obžaluje, da se z njo ni posrečilo doseči enakega prijateljstva, ki bi bilo blagodejno za oba naroda. Italija je nudila Nemčiji veliko pomoč, ko je pa stopila v vojno, je to storila prostovoljno. Vojaško in politično sodelovanje med obema državama je popolno.

Govoreč o bodočnosti je Hitler izjavil, da se je položaj Nemčije močno okrepil. V vojaškem pogledu še ni bila nikdar tako močna. Izgube v

dosedanji vojni so bile res bridke, a če se premisli, da poteka fronta od Severnega rta do Španije, so prav malenkostne in v nobenem razmerju z onimi v svetovni vojni. Produkcija vojnih sredstev znatno presega porabo. Skladišča so polna, zaloga pa toliko, da primanjkuje prostora. Danes ima Nemčija več orožja kakor v začetku vojne. V pogledu surovin, zlasti premoga in železa je Nemčija danes neodvisna od uvoza. Zaloge zadoščajo tudi za dolgotrajno vojno. Italija in Nemčija imata razen tega še velike možnosti v izkoriščanju zasedenega ozemlja.

Nasprotnikom se ni posrečilo, da bi med Nemce zasejali razdor in povzročili revolucijo. Zaman upajo angleški državniki, da se bo Rusija odtujila od Nemčije. Obe državi sta za vselej razčistili vprašanje, kaj spada v rusko in kaj v nemško interesno področje. Nemčija ni ničesar storila, kar bi presehalo njeno interesno področje, na drugi strani pa tudi Rusija ni posegla v nemško interesno področje. Zaman upajo Angleži, da bodo izzvali novo evropsko krizo in tako razbremenili sebe. Če računajo pri tem na razdor med Rusijo in Nemčijo, so taki računi brezplodni.

Hitler je končal svoj govor s pozivom na Anglijo naj se vojna konča. Dejal je, da noče vojne, pač pa da namerava zgraditi nemško socialno državo. Napad na Anglijo bo strahoten. Veliki angleški imperij bo uničen. Ob tej uri kot zmagovalec vnovič apelira na Anglijo, ker ni nobenega vzroka, da bi se vojna nadaljevala.

Na Hitlerjev poziv je prvi odgovoril angleški zunanji minister lord Halifax. Dejal je, da Hitler v svojem govoru sploh ni omenil, da mora biti mir zasnovan na pravičnosti, da tudi drugi narodi lahko sami odločajo o svoji usodi, kakor je tudi Hitler neprestano poudarjal pravico Nemčije do samoodločbe. Hitler je popolnoma zamaolčal, kaj bo z narodi, ki jih je podjarmil. Hitler si bodočo Evropo predstavlja tako, da bo Nemčija gospodovala nad vsemi narodi, ki jim je vzela svobodo. Podoba Evrope, kakršno si predstavlja Angleška, je povsem drugačna: to naj bi bila svobodna družina svobodnih držav.

Hitler je jasno povedal, da pripravljajo z vso nemško oboroženo silo napad na Anglijo. Angležev pa take grožnje ne morejo omajati v njihovi odločnosti, da se bore proti sili. Nihče ne dvomi, da bi Hitlerjeva zmaga pomenila kraj vsega tistega, o čemer pravijo Angleži, da dela življenje vredno. Angleži se dobro zavedajo, da lahko v borbi izgube vse, a ravno to daje borbi pravo vrednost. Anglija ni hotela vojne. Nikogar ni na Angleškem, ki bi želel, da bi voj-



Franklin Roosevelt tretji kandidira za ameriškega prezidenta.

na trajala le en dan dalje, kakor bi bilo treba. Zato Angleži ne bodo odnehali prej, dokler ne bo njihova, pa tudi svoboda drugih narodov popolnoma zajamčena. Angleži hočejo živeti tako, kakor se jim zdi prav in ne tako, da bi se morali bati prisilskovanja.

Angleži ne bodo nikdar dovolili, da bi jim kdo vzel svobodo vere, svobodo vesti. Samo v Nemčiji narod izročila svojo vest Hitlerju in je postal stroj, ki izpolnjuje povelja, ne da bi presodil, če so dobra ali slaba. Hitler si pa predstavlja novo Evropo tako, da bo v nji njegova moč postala zakon za usodo ljudi in narodov. Ker ima Nemčija moč, naj tudi Nemčija odloča, kako naj se narodi obnašajo in žive.

Halifax je zatem zavrnil razna načela narodnega socializma in je izjavil, da je dolžnost vseh Angležev, da se z vsemi silami bore proti Nemčiji. Izrazil je upanje, da se bo angleški državi posrečilo preprečiti neizmerno tragedijo, ki bi jo povzročila nemška zmaga. Angleški zunanji minister je končal svoj govor z upanjem, da se bo nemški napad ustavil in razbil na angleški trdnjavi. Tudi v Ameriki s čedalje večjim zanimanjem gledajo na dogodke v Evropi, ker se zavedajo, da niso zato gradili svojega doma, da bi ga zdaj dali drugim.

V Nemčiji in Italiji so sprejeli Halifaxov govor kot uradni odgovor Anglije na zadnji Hitlerjev apel. Pravi, da zdaj ni drugega izhoda, kakor da med obema strankama odloči orožje. V Nemčiji izjavljajo, da ne Halifaxov »ne« nimajo ničesar več pripomniti in da bodo prav kmalu počuli Angleže, da ne morejo računati na ameriško pomoč.

Vse kaže, da Sovjete ne zanima preveč, kaj se godi na zahodu. Na uradnem mestu v Moskvi zmerom vnovič zatrjujejo, da gre ruska zunanja politika ne glede na levo in desno po svoji začrtani poti. Vse tri baltičske države so prosile sovjetsko

Nadaljevanje na 3. strani.



Vsak dan prihajajo v London nove čete iz škotske, Kanade in drugih delov britanskega imperija. Na sliki vidimo nekaj čet, ki korakajo proti buckinghamski palači.



Angleške obmorske baterije budno pazijo na angleško obalo. Njihovo čuječno oko zmerom zasleduje gibanje sovražnih bombnikov. Na sliki je skupina angleških obmorskih stražarjev.



### O zboljšanju plač

»Trgovski list« z dne 17. t. m. je pričel uvodnik, ki se bavi s plačami državnih nameščenecv. Zaradi aktualnosti ga prinašamo v izveščku.

Clankar najprej ugotavlja, da so vsi pristojni čimtelji priznali, da je treba čim prej zboljšati plače državnih nameščenecv, a se kljub temu zaveda nikakor ne prekmakniti z mrtve točke. Rešitev je namreč v zvezi s finančnimi težavami predvsem zato, ker številni državnih in samoupravnih nameščenecv neprestano naraščajo. Uvajanje monopolv v zunanji trgovini nudi ugodno priložnost, da se ustanavljajo zmerom novi uradi. S tem se število uradništva veča, obtem pa zmerom bolj znižuje finančna možnost, da bi se uradniške plače zboljšale.

Kljub stalnemu porastu števila nameščenecv pa nikakor ni mogoče reči, da bi se tudi poslovanje javne uprave zboljševalo in da bi naši uradi hitreje poslovali. Ravno nasprotno je res. Čim več je novih uradov, tem bolj se komplicira poslovanje, tem bolj trpi delavnost. Vsi ti novi uradi izdajajo nove predpise in tako je vedno več pisarije, ki ne prinaša prav nobene koristi in ki se nanjo noben urad ne ozira.

Ce gledamo to stalno naraščanje števila javnih nameščenecv, skoraj ne moremo drugega reči, kakor da se pri nas postopa po načelu: čim več nameščenecv, čim manj dela. Veljati bi moralo ravno narobe: čim manj nameščenecv, a ti čim bolj delavni.

Druga bistvena napaka v naši upravi je, da je delo napačno razdeljeno. Nekateri nameščeneci so preobremenjeni, drugi nimajo pa prav nobenega dela. Naša javnost je že ponovno gajala, da je v Sloveniji preveliko poštnega čaršija. Znano je tudi, da so železnice čarjari v Sloveniji čez mero prezaposleni. Ali je res tako nemogoče, da bi te ljudi pravilno zaposlili in da bi premalo zaposlene poslali tja, kjer je premalo nameščenecv? Z malo dobre volje bi se to pač dalo urediti.

Javni uradi so domosni le tedaj, če naglo poslušajo in so gospodarskemu življenju zares v oporo. Zato morajo iz javnih uradov izginiti vse nepotrebne pisarije, vse birokratične sitnosti. Od ljudi naj se zahteva le to, kar je zares potrebno. Vsaka nepotrebna pisarija zahteva od gospodarskih podjetij novih izdatkov, ki zmanjšujejo davčno moč, kar nujno vpliva na možnost zvišanja plač javnih nameščenecv. Malo več uvidevnosti, pa bo šlo.

### Politični tednik

61. rojstni dan podpredsednika vlade dr. Vladka Mačka so svečano proslavili po vsem Hrvaškem, se posebno pa v Zagrebu. Ze večer pred njegovim rojstnim dnem so organizacije HSS dve uri defilirale mimo njegove hiše na Prilazu. V sprevedu je bilo okrog 20.000 ljudi. Na pozdravni govor predsednika hrvatske delavske zveze je dr. Maček odgovoril, da so Hrvatje dočkali njegov rojstni dan lepše in svobodnejše kakor lani, zato pa se z večjimi skrbmi kakor poprej. Zagotovil je, pa da se bo trudil, da obrani hrvaškemu narodu in vsemu Balkanu mir. V nevihti, ki vlada nad Evropo, upa, da se bomo rešili kakor majhna jadrnica, ki spretno krmari in upravlja svoja jadra. V nedeljo popoldne je dr. Maček obiskal več krajev v hrvaškem Zagorju in Posavini, kjer so mu povesod privedli svečane sprejeme. V Stubici, rojstnem kraju Matije Gubca, je imel govor, v katerem je med drugim dejal, da se v sedanjem času menja svet. Ruši se vse, kar je bilo pred dvajsetimi leti ustanovljenega z našiljem. Hrvati se pa zavedajo, da proti njihovi volji ne bo nobene spremembe v njihovi domovini. Bodoče čase čaka hrvaški narod bolje organiziran kakor pred dvajsetimi leti; zato bo tudi uspeh večji.

Spomenu kralju Aleksandru so v nedeljo slovesno odkrili v Somboru.

## Ženska — poljedelka

# Ženska, ki sama upravlja velikansko samostansko posestvo

### Gospodična Popovičeva sama seje, orje in žanje

Sremski Jazak, julija. Ze dvajset let je minilo, odkar gospodična Temira Popovičeva z velikim uspehom upravlja samostan Jazak v Fruški Gori. Ta nenavadna ženska, ki razume vse poljske posle, je s svojo bistroumnostjo postavila na cvetočo višino zanemarjen in obubožan samostan, ki bi bil sicer prav gotovo propadel.

Agrarna reforma je samostanu Jazku vzela 250 oralov zemlje, tako da je popolnoma obubožal. Ker ni bilo pravega gospodarja, ki bi bil z bistroumno glavjo dvignil gospodarstvo tega nekdanj velikanskega imetja, je polje prenašala trava, gospodarska poslopja so se pa polagoma rušila. Prav v najkritičnejšem trenutku, ko nihče več ni vedel, kako bi dvignil zapuščen imetje, se je javila gospodična Popovičeva in je obljubila, da bo samostansko imetje dvignila na prejšnjo cvetočo višino. Samostanski predstojnik sicer ni imel prav nobenega zaupanja v žensko moč, vendar je hočeš nočeš samostan moral oddati v najem gospodični Popovičevi.

Gospodična Popovičeva je vzela samostansko posestvo v najem za dvanajst let. Ze po štirih letih napornega in požrtvovnega dela je ta nenavadna ženska poljedelka dosegla presenetljiv uspeh. Zapuščen polja so zcvetela in rodila obilen sad. V teku let je umna gospodarica zgradila ne-

kaj novih poslopij za delavce in gospodarska poslopja; nakupila je orodje, ki je danes vredno več ko 200 tisoč dinarjev. Vse to je gospodična Popovičeva dosegla s svojo bistroumnostjo, pa tudi s svojimi pridnimi rokami. Vsako pomlad sama preorje polja, polti sama žanje, tako da so njene roke prav tako žuljave kakor roke njenih delavcev. Gospodična Popovičeva sadi na samostanskem posestvu pšenico, koruzo, oves, ječmen in repo, vse to z velikim uspehom. Sama večkrat smeje pojasniti, kako je mogla doseči tako velik uspeh. »Dolgo«, pravi, »sem morala raziskovati, kaj se na tej zemlji najbolj obnese sejati in kaj na njej najbolj uspeva. Seveda sem spočetka imela velike težave.«

Gospodična Popovičeva se pa ne zadovolji s samim poljedelstvom, temveč redi na samostanskem posestvu konje, krave, osle, posebno jo pa še veseli reja prašičev. Seveda pa gospodična tudi neverjetno skrbi za svoje živali. V zidanih svinjakihi na primer mora biti čisto kakor v kuhinji. Zrak v njih je čist in prijeten in prašiče se igrajo na čisti slami. Poleg tega imajo v hiši tudi posebno kuhinjo za prašiče. Vso zimo dobivajo prašiči trikrat na teden toplo hrano. Popovičeva pravi, da je za mlade prašiče najboljša hrana konjsko meso; juha iz konjskega mesa, krvi in kosti jim menda neverjetno tekne.

Vsakdo, ki si pa to posestvo bolj skrbno ogleda, takoj zapazi, da je Popovičeva ne samo izvrstna poljedelka, temveč tudi ključavničarka, mehaničarka in kovačica. V njeni delavnici lahko vidite vse mogoče priprave, ki po večini služijo za popravilo raznih strojev, ki jih uporablja pri poljedelstvu. Kadar se kakšen stroj pokvari, takoj pokličejo Popovičevu, ki dobro pozna vse mehanizem svojih strojev in zato takoj strokovno ugotovi, kaj se je pokvarilo. Sama skromno pojasnjuje vsakomur, da je to njeno znanje neizogibno potrebno na tako velikem posestvu. »Koliko denarja bi potrošila,« pravi, »če bi morala za vsako majhno popravilo poslati v vas po delavca! Tako pa vse sami popravimo doma brez tuje pomoči.«

Popovičeva priznava, da obdeluje zemljo že celih trideset let. »Moj oče,« pripoveduje, »je imel velikansko posestvo v Bački. Prišla je vojna in oče je moral oditi. Tedaj sem morala sama priti za delo in sem se dober seznanila z vsem poljskim delom, s težavami in z veseljem, ki ga ima poljedelec. Danes mi je 50 let in sem kljub tej starosti še zmerom čila in zdrava, tako da lahko primem za vsako delo. Včasih so se mi ljudje posmehevali, ker sama toliko delam. Meni pa delati ni sram. Delo mi je v veselje, zadovoljstvo in sreča.«

Poleg nepregledne množice ljudi iz vse Bučke in Baranje se je odkrila spomenika — dela kiparja Avgustinčiča — udeležilo tudi nekaj predstavnikov oblasti, med drugimi zastopnik N. V. Vel. kralja Petra armijski general Ilić, ki je spomenik tudi odkril, predsednik vlade Dragiša Cvetković, prometni minister inž. Beslić in drugi. Navzočnih je bilo tudi nekaj vojaških enot. Službo božjo je opravil pravoslavni vladika Čirić. Za odkritjem je bilo več govorov, med drugimi je govoril prometni minister Beslić kot zastopnik vlade. Naposled so defilirale mimo spomenika navzočne vojske čete. Odkritje je bilo prava narodna manifestacija.

Ruski poslanik v Beogradu Viktor Andrejevič Plotnikov je v spremstvu prvega tajnika poslanstva te dni odšel k spomeniku Neznanega junaka na Avali, kjer je položil lep venec. Takoj nato se je pa odpravil tudi na Oplene, kjer je na grob kralja Aleksandra položil venec z napisom »Minister SSSR kralju Aleksandru«. Z zanimanjem si je ogledal cerkev in njene umetnine. V Banji pri Venčcu si je ogledal vinogradniško zadrugo. Kmetje so ga prisrčno sprejeli.

Delnice borskih rudnikov bi rada kupila neka nemška finančna skupina po poročilih iz Berlina. V ta namen se pogaja s francosko finančno skupino, ki je ustanovila družbo za izkoriščanje borskega rudnika. Iz Beograda pa poročajo, da so izdali nekatere ukrepe za ohranitev interesov naše države pri nekaterih rudarskih podjetjih. Baje obstaja možnost, da bi ta podjetja nacionalizirali. Pri tem gre pred vsem za rudnika Trepčo in Zletovo.

Pomanjkanje koruze občutijo v Sloveniji, posebno pa v mariborskem okolišju in rudarskih revirjih. To je posledica maksimiranja cen, pa tudi izbranih zalog. Zdaj skuša Prizad uvažati koruzo iz Bolgarije.

Nov trgovski sporazum z Grčijo so podpisali v trgovinskem ministrstvu v Beogradu pretekli teden. Za Jugo-

slavijo je podpisal trgovski minister dr. Andreev za Grčijo pa grški poslanik na našem dvoru g. Bibico Roseti. Ob tej priložnosti je dal trgovski minister dr. Andreev izjavo o izmenjavi blaga med obema državama. Dejal je, da bo Grčija plačevala naše blago 35 odstotkov v devizah, ostanek pa v kompenzacijskih bonih. Naš izvoz v Grčijo znaša okrog 200 milijonov dinarjev. Zadnji čas se je izmenjava blaga med obema državama še povečala in upamo, da se bo v bodoče še bolj.

Roosevelt tretji kandidira za prezidenta. Kongres demokratske stranke v Čikagu ga je z veliko večino izvolil za svojega kandidata. Pred glasovanjem je newyorški senator Wagner prebral program demokratske stranke. Ameriški demokrat žele, da bi ostale Združene države izven vojne in se čim bolj ravnale po Monrovijski doktrini. Amerika bo pomagala državam, ki imajo z njo skupne interese, pred vsem bo pa varovala svoj mir.

Vrtnice Gibraltarja želi general Franco, kakor je izjavil v svojem govoru ob štiriletnici španske državljanske vojne. Dolžnost in naloga španske vlade je: pridobitev Gibraltarja, razširjenje španske posesti v Afriki in varovanje nacionalne edinosti.

Francija bo imela svojega zastopnika v Angliji tudi po prekinitvi diplomatskih odnosov. Zastopnik bo znani francoski pisatelj Paul Maurin; imel

bo naslov agenta vlade, užival bo popolno imuniteto in diplomatske privilegije in bo imel položaj pooblaščenega ministra.

Hitler je govoril pretekli teden v nemškem državnem zboru. Njegov govor je trajal poludruho uro. V svojem govoru je položil obracun pred novo ofenzivo. Najprej je razložil svoj program, podal pregled vojaških operacij, govoril o pomenu zaveznitva z Italijo in o položaju Nemčije v tej vojni. Govoril je tudi o razmerju Rusije z Nemčijo in poudaril, da se kljub trudu nekaterih diplomatov, ki so po vsaki ceni hoteli Rusijo in Nemčijo svrpati, to ni posrečilo in da sta si Nemčija in Rusija jasno razdelili interesna področja. Naposled je poslednjič apeliral na zdravi razum angleških politikov, naj se vojna ustavi, ker ne vidi nobenega smisla, da se vojna nadaljuje. Poudaril je, da bo imel po tem apehu čisto vest proti vsemu, kar bo šlo sedito. Krivdo za vojno bo nosila angleška vlada, ne pa angleški narod.

Politično razmerje med Romunijo in Bolgarijo se je poslabšalo, ker je Bolgarija poslala romunski vladi noto za diplomatsko ureditev Dobruže. Romunska vlada je ta predlog zavrnila in začela nekatere Bolgare zapirati in jim zaplenjati premoženje. Veliko Bolgarov je zbežalo v domovino. Protesti bolgarskega poslanika v Bukarešti so ostali brez uspeha.

Pomorska bitka med dvema italijanskima in dvema angleškima vojnimadladama se je vnela v bližini Krete. Pri tem sta se ena italijanska in ena angleška ladja potopili. V bitki so sodelovala italijanska letala.

Angleži čedalje bolj utrjujejo Gibraltar. Italijanska letala ga neprestano bombardirajo. Nekateri diplomati menijo, da bo boj za Gibraltar še hud.

Novi vrhovni poveljnik domače angleške vojske je postal general Allan Brook namesto generala Ironsida, ki je postal maršal. Razen te spremembe so nastale v angleškem vrhovnem poveljstvu še nekatere druge. Tri nove sovjetske republike so se

priključile sovjetski uniji. To so Estonska, Letonska in Litva. Vlade vseh treh držav so odstopile, da bi omogočile sestavo novih vlad. Priključitev so izglasovali novi parlamenti vseh treh držav.

Na zahodnem bojišču razen hudih letalskih napadov na obeh straneh na važna letalska oporišča, pristanišča in tovarne ni bilo večjih dogodkov. Tako poročata vojni poročilci obeh taborov.

Angleški zunanji minister Halifax je po radiu odgovoril Hitlerju. Dejal je, da se bo Anglija borila do konca, do popolne zmage svojih idej. Hitler hoče protektorat nad vso Evropo, Angleži hočejo pa svobodno zvezo neodvisnih držav, brez vseh groženj. Anglija se zaveda, da se bori za pravico in svobodo in za takšne ideale je vredno prispevati tudi največje žrtve. To bo tudi storila.

Konferenca vseh ameriških držav se je začela v Havani na Kubi. Na prvi seji je govoril zunanji minister Združenih držav Hull in je dejal, da Združene države soglašajo s pobudo, da prevzamejo evropska posestva v Ameriki pod svoje varstvo. Razen tega je Hull predložil program štirih točk, ki se tičejo ameriških držav samih.

Lahko krvavenje iz prenežnih dlesni (sluznice) prepreči zdravilna PARADENTIN krema za čiščenje zob in masiranje zobnega dlesna. Glavno skladišče Drogerija Gregorič, Ljubljana.

Nemški zunanji minister Ribbentrop je povabil predsednika romunske vlade Gurguta in zunanjega ministra Manollescu v Solnograd na razgovor o razmerju Romunije do njenih sosedov, posebno do Madžarske, Bolgarije in Sovjetske Rusije. Romunska vlada bo predložila ukrepe, ki bi jih bila pripravljena izdati, da zadovolji Madžarsko. Švicarski listi menijo, da pripravljiva sovjetska vlada na Romunijo nov pritisk in da so Sovjeti romunski vladi poslali novo noto, kar pa uradni krogi zanikajo. Nemška vlada je baje povabila in Nemčijo na razgovor tudi predsednika bolgarske vlade Filova in zunanjega ministra Popova. Ti razgovori so po mnenju nekaterih diplomatov posledica romunskega prizadevanja zadnjih tednov, da bi ji Nemčija in Italija zajamčili njene meje.

Halifaxov odgovor Hitlerju je zbudil v Italiji in Nemčiji veliko ogorčenje. Rimski in berlinski listi menijo, da se Halifaxovi predlogi ne skladajo z ideali pravega mira. Nekateri listi poudarjajo celo porogljivo o Halifaxovem govoru. V Berlinu so si edini v tem, da je kocka padla in da je zdaj prišel trenutek za uničenje angleškega imperija.

Ukinili so popoldansko dostavo vseh pisemskih pošilk in ta omejitev bo veljala za vse dni v tednu razen sobote, ko bodo pismonoše dostavljali tudi popoldne. Seveda bodo popoldansko dostavljanje takoj spet uvedli, ko bo prenehala najhujša vročina. Casopise, ki jih stranke navadno dobe popoldne, lahko dvignejo same na glavni pošti pri okencu na vratih pismonoškega oddelka od 15 do 18ih.

Gradi bi bodo začeli novo cesto Čačak—Guča—Ivanjica—Sjenica—Bijelo Polje, ki pomeni pričekle gradnje nove važne prometne zveze Srbije s Primorjem. Cesta bo držala preko zetske banovine in bo imela prvenstveno turističen značaj. Nova cesta bo s planinami Javoru dosegla višino 1225 m, kljub temu je pa tako izpeljana, da kljub tej veliki višini ne bo izpostavljena vetru in nevarnosti zamelov.

Svoj muzej ustanovlja mesto Krapi-na in te dni so imeli v občinski posvetovalnici sestanek zaradi te nove ustanove. Ob tej priložnosti je dal nasvete znani profesor in ravnatelj muzejskega društva v Varaždinu. Na njegov predlog so tudi takoj ustanovili muzejsko društvo.

### Listek „Družinskega tednika“

## NENAVADNI POKLICI

Sila kola lomi, pravi pregovor. V silni človek postane iznajdljiv. Tako se je zgodilo, da je ravno v Ameriki, kjer so gospodarske razmere precej dvomljive, cela kopica iznajdljivih ljudi ubrala nova, še ne izhojena pota za utrditev svojega obstoja. In celi vrsti ljudi se je to posrečilo s presenetljivim uspehom.

Tako prebiva v Rochestru v državi Newyorku mož po imenu Elliot Maynard in se bavi izključno z gojenjem metuljev. Njegov cenik obsega 250 domačih in eksotičnih vrst metuljev in naročite jih lahko v vseh vrstah ali pa že izlezene v kakršni koli količini. Cene so od desetih centov do treh dolarjev za primerke.

Odjemalci g. Maynarda so raztreseni po vsem svetu. To so fotografi, učitelji, zbiralci, biologi in tisti umetnjakarji, ki različne svetilke in pepelnike krasijo z nalepljenimi metuljimi perutimi v bolj ali manj okusnih vzorcih. Naposled ima pa tudi »boljše« odjemalce — to so velike tovarne za izdelovanje različnih pripomočkov proti žuželkam, in podobno. Te potrebujejo

Maynardovo blago za preizkušanje učinkov novih kemičnih spojin. Na precej sorodnem področju se udejstvuje Mr. W. C. Pesch. Njegov poklic je v tem, da zbira in goji polonice. V zgodnjem poletju se s svojim avtomobilom vozi po deželi in lovi polonice po skalah, grmovju in starih drevsih. Če ima uspešen dan, pripelje s takšne vožnje v svojem avtomobilu kakšnih 50.000 polonice.

Njegova razpoložljiva ima potlej polne roke dela, da izvrši vsa naročila: kajti iz cele Amerike pišejo lastniki sadnih vrtov g. Peschu, naj jim pošlje polonice. Pa ne zato, ker so te živalice tako ljubke na pogled, temveč iz bolj realističnih nagibov. Polonice so namreč rojene sovražnice listnih uš, ki se pasejo po rožnih grmcih in sadnih drevsih.

Tudi na Francoskem živi svojevrsten gojitelj žuželk, gospod Pierre Grantaire, lastnik farme pajkov. Stalno ima na zalogi okrog 10.000 izbranih pajkov, ki jih na debelo razpolja. Njegovi odjemalci so predvsem vinski trgovci, ki nekaj žrtvujejo za to, da pajki v kratkem času popolnoma nove steklene vna prepredejo z mrežami — znamenje čistilne starosti. Razen tega se pa tudi izdelovalci natančnih mehanskih optičnih priprav zanimajo za pajke gospoda Grantaira. Kajti pajkova nit ne podleže nikakršnim vplivom temperature in vlage in je zato izvrstno sredstvo za daljnogled, drobnooglede in računalna.

Kje dobite srajčni ovrtnik št. 48? Kdo dobavlja zmrazle muhe za žabe? Ali je kje mogoče kupiti matersko mleko?

Če imate na srcu takšno ali podobno željo, pokličite s popolnim zupanjem »Donnelly Red Book Service« (seveda če ste slučajno v Newyorku!). To podjetje daje pojasnila vseh mogočih vrst in ponosno trdi, da zna odgovoriti na 99 odstotkov vseh vprašanj, ki jih prejme. Kajpak pa za pojasnila zahteva primerno pristojbino in ker vsak dan odgovore na precejšnje število vprašanj, se razume, da Mr. Donnellyju podjetje kar lepo cvete.

V St. Louisu si je Eddie Broadway izmislil originalno pomoč bližnjemu. Večer za večerom dirja s svojim motorjem po cestah in oprežuje za avtomobili, ki sta se jim pokvarila svetilka ali žaromet. K njim pride kot zaželen rešitelj, kajti v svoji prikolici vozi vse mogoče nadomestne dele in priprave za popravilo takšnih pokvar.

Iz trpke izkušnje si je znašla neka Mrs. Rodgersova ustvariti poklic. Pred nekaj leti je oddala za nekaj časa podnajemniku svoje stanovanje z dragoceninami pohištvo; ko se je pa spet sama vselila vanj, je našla polomljena antične stole, dragocene kozarce in druge drobnarije razbite, čajnice brez ročajev, razpoke na prevlečenem pohištvu. V Ameriki so redki dobri obrtniki, zato je imela Mrs. Rodgersova dosti truda, preden je našla strokovnjake za popravilo takšnih raznovrstnih poškodb. Ko jih je pa naposled sbrala, se je odločila ustanoviti strokovno podjetje za popravila. In odtlej se vsakdo, kdor hoče kaj umetno zalepiti, zamazati, zakrpati, popravi ali kaj podobnega, s polnim zaupanjem obrne do gospe Rodgersove in njenih »Repairs, Inc.«

Toda tudi popolno svatbo z vsem, kar spada k njej (razen poročnega para seveda), si v Ameriki lahko najamete. Pri tem ne naletite na nikakršen diletantizem, pozabljenost ali kaj podobnega. Podjetje »Wedding Embassy« skrbi zato, da res vsi sorodniki in prijatelji dobe vabila, da najdete cvetlice, prstane in mrzel bife v pravem trenutku na pravem mestu, in ves poročni spoved z družicami, svati in poročnimi pričami tako dolgo vadijo pod vodstvom izvedencev, dokler se vse ne ujema kakor v gledališču.

V neki odlični trgovski ulici v Newyorku je pisarna, kjer utegneta naročiti govor o poljubni snovi in s slehernega področja — cena poldrug do osem centov za besedo. Veletrgovec, bančnik, zdravnik, politik, vsi ti se pristejajo med odjemalce te ustanove, katere najvažnejša krepost je zamolčljivost. Dolej si ta ustanova šteje v čast, da je razposlala svojim zadovoljnim odjemalcem poldrug milijon besed. Snov teh govorov se razteza na vsa področja, od frivolnih govorov, ki jih govore v klubih za gospode, do velikih političnih izjav za vse obstoječe stranke in do strokovnih govorov o vseh vprašanih gospodarskega in znanstvenega življenja.

Kajti človek utegne biti dober trgovec, vesten zdravnik, temeljit gospodarstvenik, ne da bi bil dober govornik. In če potlej zaide v stisko, da bi moral govoriti pred javnostjo, radi plačate primerno vsoto za sestavljen, retorično učinkovit govor.

Ta svojevrstna ustanova zaposluje ne samo lepo število stalno nastavljenih moči, temveč tudi več ko sto delavcev, med njimi vseučiliških profesorjev, žurnalistov in dam, nadarjenih za literaturo.

K nenavadnim poklicem štejemo tudi »finančne nadzornike«, ki so v svetu hollywoodskih zvezd v zadnjem času vse bolj priljubljeni.

Mislite si novopečeno filmsko zvezdo — dekle na primer, ki je doleje nastopala na revijskem odru in zaslužila nekaj dolarjev, zdaj pa na lepem razpolaga z neznanjskimi vsotami. Pogosto ti od sreče blagoslovljeni izvoljenici izgube glavo. Ne vedo, kaj naj začno s svojim denarjem, stoje pred novimi reprezentanci in socialnimi dolžnostmi in konec je pogosto čisto nepotreben materialni polom.

Tu poseže vmes »finančni nadzornik«. Zapisati si da vse zvezdine dohodke in s svojim klientom ravna kakor dober varuh. Z ozirom na vse možne okoliščine izdelava za zvezdo proračun, ki se mora po njem ravnati, če hoče ali ne. Gotovine dobi umetnik ali umetnica le pitlo vsoto, vsi drugi računji grede pa skozi roke »finančnega nadzornika«, ki si prepričanega pooblastila potlej ne da tako hitro vzeti iz rok.

S tem je pomagano vsem prizadetim. Zvezdi ni treba skrbeti za denar, varna je pred sleparijami in drugimi poskusi in ve, da ne živi bolj razkošno, kakor sme, temveč stalno daje nekaj denarja na stran, poleg tega pa še »finančni nadzornik« čisto lepo za služi.



## VSAK TEDEN DRUGA



S kroglo v glavi živi delavec Gjuro Krajnovič iz Brodskega Varoša. Pred tremi leti ga je nekdo ustrelil v glavo. Prepeljali so ga v bolnišnico, zdravniki se ga pa niso upali operirati, ker so bili prepričani, da bi tako težke operacije v glavi ne prebolele. Kmalu so ga odpustili iz bolnišnice in so bili seveda prepričani, da mož ne bo dolgo živel. Na veliko začudenje vseh pa delavec še danes živi, čeprav je od takrat preteklo že nekaj let.

Iz nabiralnikov po sarajevskih cerkvah je kradel denar mizar Pero Anić iz Sarajeva. Ze nekaj časa so po sarajevskih cerkvah, posebno pa še v sarajevski katoliški katedrali zapazili veliko tatvin. Pred kratkim sta pa dva duhovnika prijela mizarja Pera Anića, ki je ponoči prihajal v cerkev in praznil puščice. Mizar je pred nekaj meseci popravljaval cerkvena vrata in si je tako lahko priskrbel ključ od cerkvene puščice.

Stara srednjeveško mesto je odkril beograjski profesor dr. Petković v bližini Niša. Dr. Petković je v okolici Niša iskal rojstno mesto cesarjev Justiniana in Justinijana. Po petih letih odkopavanja je profesor končno našel podstave velikega in lepega mesta, ki so ga zgradili najbrže v šestem stoletju po Kristusu. V tem mestu je imel svoj sedež škof, ki je priznaval rimskega papeža za svojega verskega poglavarja. Mesto so pozneje porušili Slovani, ki so se preselili na balkanski polotok. Izkopavanje tega mesta so zelo znamenite; zanimal se je zanje celo Vatikan, ki bi rad sodeloval pri izkopavanju.

Neurja. V Trbovljah je neurje napravilo velikansko škodo. Banovinska cesta, ki pelje skozi Trbovlje, je pod vodo in za promet neuporabna. Vsa stanovanja rudarskih družin so poplavljeni in voda je iz pritličnih hiš odnesla in pokvarila skoraj vse pohištvo. Hudournik je zaprl cesto pri Šetincu in pri Bergerju in zato je tudi tu ves promet pretrgan. Rudarske družine in številni posestniki v Trbovljah trpe velikansko škodo. — Strašno neurje s točo je divjalo tudi v Savinjski dolini, kjer je nevihta v pol ure napravila na polju in na stanovanjskih poslopih za več milijonov dinarjev škodo. Najbolj je nevihta divjala v bližini Zalca in Celja, kjer je pobila več perutnine, opustošila hmeljske nasade in uničila sadovnjake. V Slovenskih goricah je padala kot oreh debela toča in so najbolj prizadeti kraji vzhodno od Konjice proti Ločam. Toča je oklestila sadno drevje in uničila seno, ki ga imajo ljudje še na prostem. Huda toča tudi Poljskavi ni prizanesla. V četrte ure je uničila četrtno poljskih pridelkov. Najbolj so prizadeti kraji Zgornja in Spodnja Poljskava in Sele.

Za vse žene in dekleta! Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10— zbirko preizkušnih receptov, ki jih je pisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinjše mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfinjše torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in deklet! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuhinjo zadovoljna. Nakažite din 10— na račun Pošne hranilnice št. 14.259 ali pa pošljite v znakmah na spodnji naslov in pošljemo vam knjizico poštnine prosto. Deziderij Mizerit, Zidani most št. 6.

Zašel se je zračni promet med Beogradom in Budimpešto; prvemu vzletu z letalom so prisostvovali številne ugledne osebnosti, med njimi tudi madžarski poslanik na našem dvoru Beszenyi.

Medvedi so napravili mnogo škode kmetom v kotoravškem okraju v Bosni, kjer so se pojavili zadnje čase. Posebno v vaseh Imljanah in Skender-Vakufu so poklali veliko živine. Zdej so kmetje sklenili, da bodo napravili na medvede lov. Lova se bo udeležilo kar 100 kmetov iz Kotor varoši in iz Banjaluke.

24 milijonov dinarjev kredita je dobilo zagrebško vseučilišče in ta denar bodo razdelili na posamezne fakultete. Sedem milijonov in pol bo dobila medicinska fakulteta za gradnjo nevrološke klinike. Pravna fakulteta bo dobila za gradnjo svojega novega poslopija devet milijonov dinarjev, botanični zavod pa dva in pol milijona dinarjev za novo zgradbo v botaničnem vrtu. Za gradnjo novega etnografskega muzeja sta pa določena dva milijona in pol.

V Stahovici so prijeli nevarnega vlomilca. 23letnega Franca Pegana iz Ovših pri Radovljici. Zadnje čase je vlomil v blagajne raznih hotelov in si tako nabral lepo vsoto denarja. Zdej je nekega dne s tem denarjem poplaval po Veliki Planini in so ga orožniki v Stahovici prijeli.

130 kg je težak 16letni kmečki fant Adam Šefer, doma v Jarmini pri Vinokovih. Adam je star šele 16 let, je pa kljub tej zgodnji mladosti velik 180 cm in težak 130 kg. Zdej so mu pomrli starši in je doma brez gospodinj. Zato se je odločil, da se kljub svoji mladoletnosti oženi s svojo sovašanko Terezijo Buriševno. Odsel je v Djakovo k škofu in ga prosil za dovoljenje, da sme stopiti v zakon.

Mura je naplavila v bližini tvornice lepence v Ceršaku pri St. Ilju žensko truplo. Zdej so ugotovili, da je neznanca Josipina Hohengasserjeva iz Gradea, ki se je z nekim svojim sorodnikom peljala s čolnom po Muri. Čoln se je sredi Mure prevrnil in Josipina je utonila.

## Anglija ie odklonila nemško mirovno ponudbo

Nadaljevanje s 1. strani

vlado, da jih sprejme v okvir Sovjetske Rusije. Ker ni pričakovati odklonilnega stališča, lahko že danes rečemo, da bodo Estonka, Latvija in Litva trinajsta, štirinajsta in petnajsta zvezna republika SSSR. S temi državami, z Ukrajino, finsko Karelijo, z Bukovino in Besarabijo, se je Rusija močno povečala in bo štela več ko 200 milijonov prebivalcev. Italija in Nemčija zagotavljata, da na teh izpremembah nista prav nič zainteresirani.

Velik pozornost je zbudil najnovejši ruski korak v Romuniji. Kakor znano, se je Romunija pred kratkim popolnoma preusmerila in naslonila svojo politiko na os Rim-Berlin. Imenovana je bila nova vlada, ki imajo v nji odločilno besedo pristaši »Zelezne garde«. Po najnovejših vesteh se ta vlada nahaja v krizi, kar je pripisati — tako piše ameriški tisk — ruski intervenciji. Po ameriških vesteh naj bi v Romuniji stopila na krmilo vlada, ki bo vzpostavila z Rusijo zajamčeno dobre in prijateljske odnose, ker Sovjetska Rusija smatra imenovanje Gigurtove vlade za izizivanje, ki ga Rusija ne more mirno gledati. V zvezi s tem ni ostalo neopaženo, da je bil za novega romunskega poslanika v Moskvi imenovan bivši zunanji minister Gafencu.

Velik pomen pripisujejo sestanku, ki bo v petek v Solnogradu. Nemčija je namreč povabila zastopnike Romunije in Bolgarije, naj pridejo v Solnograd. Po italijanskih vesteh iz Berlina bodo na tem sestanku razpravljali o položaju v Romuniji, kakor tudi o zahtevah Madžarske in Bolgarije nasproti Romuniji. Govorili bodo dalje o romunskih dobavah Nemčiji, ki so v poslednjem času zelo neredne. Na sestanku se bodo po italijanskih informacijah pogovorili o notranjih trenjih v Romuniji in menda tudi o delovanju ruske propagande po raznih romunskih krajih.

Na sestanku ameriške demokratske stranke so z velikansko večino glasov določili kot kandidata za predsedniške volitve vnovič Roosevelta. Vsa demokratična Amerika je vest, da bo Roosevelt že tretjič kandidiral, sprejela z največjim navdušenjem, ker so prepričani, da Amerika še nikdar doslej ni potrebovala takega moža kakršen je Roosevelt.

V Nemčiji, tako poroča uradna agencija DNB, vidijo v Rooseveltovi ponovni kandidaturi ost, ki je Nemčiji sovražna. Nemška uradna agencija opozarja v zvezi s tem na poslednji Rooseveltov in Hullof načrt, ki predvideva dovolitev naknadnega izrednega kredita 500 milijonov dolarjev za nakup izvoznega presečka v južnoameriških državah. DNB poudarja tudi, da ves ameriški tisk soglašja v tem, da je slednji ukrep očitno naperjen proti Nemčiji.

## Prosimo Vas, poravnajte naročnino!

Lahke potresne sunke so pretekli teden občutili prebivalci otoka Hvar. Prvi potresni sunek je trajal okrog šest sekund, poznejši sunki so bili pa zmerom slabši in krajši, spremljala jih je lahka podzemsko bobnenje. Dognali so, da je bil epicenter tega potresa v Bitvah na otoku Hvaru, kjer se je zrušila neka hišica in je bila laže poškodovana Anica Dubokovičeva. Tudi nekaj drugih manjših hiš se je podrlo. Potres so posebno močno občutili kraji: Brisnik, Vrbovska, Jelisa in Stari grad.

Utonil je, ko je hotel rešiti svojo hčerko iz valov Vardarja, bistreniški župan Uroš Antič. Njegova Sletna hči Jelica se je s svojim dveletnim bratom Aleksandrom kopala v plitvini Vardarja, ko je nenadno bratec zašel predaleč v vodo. Sestrica ga je hotela rešiti in tako sta oba zašla v valove. Ko sta to videla oče in njegov starejši sin, sta oba skočila v vodo in hotela otroka rešiti. Starejši sin je res kmalu potegnil k bregu svojega dveletnega brata, župana Antiča je pa v vodi na lepem zadela srčna kap in je s svojo hčerko Jelico utonil v valovih Vardarja.

Ze dvanajst let trpi za spalno boleznijo Hercegovce Franjo Marić iz Homov. Franjo skoraj neprestano spi. Vsak dan ga spanec napade po desetdo petnajstkrat in to celo med delom. Nenadno se začne tresti, in ne da bi se mogel ubraniti, zaspi. Pri tem je

## Prijetne počitnice

ne daleč od Ljubljane v prekrasni, idilični Poljanski dolini vas bodo razvedrile in osvežile.

Lepi izleti, čist zrak in kopanje v prijetno topli Poljansčici.

Dobro boste preskrbljeni in zadovoljni z okusno domačo kuhinjo v gostilni Maček.

Brezplačne informacije daje:

## GOSTILNA MAČEK

Poljane nad Škofjo Loko

zanimivo, da med spanjem vse ve, kaj se godi okrog njega, pomagati si pa ne more. Prav tako je upravnik zdravstvenega doma v Mostarju, dr. Lovro Dojmi, ugotovil sličen primer tudi pri 17letnem Simu Iliču, ki že pet let spi. Prebudi se samo za kratek čas, da nekaj poje, potem pa spet zaspi. Mladenič je kljub svoji nenavadni boleznii videti zdrav in je dobro razvit.

Novo motorne čolne je dobila finančna kontrola na morju. Te dni so v Splitu spustili v morje že drug tak motorni čoln. Splitska ladjedelnica bo zgradila deset takih motornih čolnov. Čoln je dolg 16 metrov, motor ima 20 konjskih sil in razvija hitrost 12 morskih milj na uro.

Novo veliko palačo bo zgradil beograjski Pokojninski zavod v Novem Sadu. Zavod ima v Novem Sadu svojo poslovavnico, ker ima veliko število zavarovancev, ki so doma iz Vojvodine. Zato so zavarovanci zahtevali, da bi Pokojninski zavod zgradil tudi v Novem Sadu palačo in tako naložil del svojega premoženja. Palača bo veljala 6 milijonov din in bo stala na najlepšem trgu.

Poln lonec srebrnikov je našel na svojih njivi kmet Marjan Petrović iz okolice Bosanske Dubice. Kmet je zelo siromašen in se že vse svoje življenje muči in dela, da bi preživel kopico lačnih otrok. Ko je pred dnevi šel na njivo okopavat koruzo, ki je glavni živež vse rodbine, se mu je nasmejala sreča. Ko je prvič udaril z motiko po grudi, je zadel na nekaj trdega. Začuden je pobral trdo stvar in zagledal poln lonec svetlih srebrnikov. Ves iz sebe je pobral zaklad in stekel z njim v vas. Marjan Petrović je nepisemen in ne zna niti šteti. Zato so mu mo-

rali sosodje prešteti njegove srebrnike, ki jih je bilo 900, težkih nad 7 kilogramov. Srebrniki so še iz dobe Marije Terezije in so iz pravega srebra.

Zagrebško tovarno cigar so pričeli preurejati; njene stroje bo pa prevzela senjska tovarna cigar, ki bo odslej izdelovala vse vrste cigar razen viržink, ki jih bo tudi poslej izdelovala tobačna tovarna v Ljubljani. Zagrebška tovarnica bo izdelovala cigarete »Morava«, »Zeta«, »Ibar« in »Drava«, mešani tobak in tobak za pipo. Nove stroje so naročili v Nemčiji, in sicer so to najmodernejši stroji na električni pogon; tudi stroji za kartonažna dela, zavijanje in tisk so najmodernejši. Tako bo zagrebška tovarna najmodernejša te vrste v državi.

Zelo važno za naše izseljence je objavljeno, ki ga je izdala Narodna banka v Beogradu o zvišanju tečaja izseljenskega dolarja od 55 na 70 din. Zvišanje velja samo za čeke, ki prihajajo naravnost na banke. To pomeni, da bi tisti, ki bi sam prišel s čekom menjati dolarje dobil za dolar samo 55 din, medtem ko bi mu banka menjala dolar po 70 din, če bi ona dobila direktno ček od pošiljatelja. Zato morajo odpošiljatelji poslati nakazila direktno banki, če hočejo, da se prejemnik lahko okoristi z zvišanjem tečaja. Ta ukrep je bil potreben zato, da bi kdo ne izrabljaj zvišanje tečaja in skušal menjati dolarje, ki jih niso poslali izseljenci.

V Bački so pričeli z žetvijo pšenice in žanjejo na poljih, kjer so posejali zgodnjo vrsto pšenice. Koliko bo pridelka še niso mogli oceniti, pač pa poročajo iz Novega Sada, da bo pridelok oljne repice zelo slab zaradi mrazga pomladanskega vremena. Menijo, da bo znašal pridelok samo polovico lanskega.

Peronospora uničuje vinograde v okolici Petrinje. Zaradi velikega in pogostega dežja v času, ko je vinska trta cvetela, se je po številnih vinogradih pojavila peronospora. V nevarnosti je nad polovico vinogradov. Kakor vse kaže, bo dala letošnja trgatve komaj petino lanskega pridelka.

Mlekarstvo šole bodo zgradili v Bje-

lovaru, kjer se je že mudila komisija banske uprave iz Zagreba. Banovinski mlekarški šoli bo dodeljena še mlekarica, ki bo lahko sprejemala 20.000 litrov mleka na dan.

Državni premogovnik pri Mostarju bo dobil nov rov, ki bo 150 m globok in 5 m širok. Premogovnik je eden izmed največjih v državi; v zadnjih letih je v njem zelo živahen promet. Za izgradnjo rova in napravo novega železniškega tira je na razpolago 10 milijonov din.

Rekordna letina koruze bo letos v Primorju, čeprav tega v začetku niso pričakovali. Zadnji dež, ki je padel v Splitu pred kratkim, je pa tako pripomogel k rasti koruze, da bo letos letina rekordna in bo pridelok na hektar večji kakor v najboljših letih v Banatu.

Rekordno hitrost je doseglo poštno letalo, ki vozi med Beogradom in New Yorkom, na progi New York—Lisbona—Barcelona—Rim—Beograd. Na tej progi vozi letalo trikrat na teden. Te dni je letalo pripeljalo v Beograd poštno vrečo, ki jo je sprejelo v New Yorku in ki je že po dveh dneh in nekaj urah prišla v Beograd. To je glede na pot 6.000 km najnovejši zračni rekord na tej progi.

Osebnosti so se: V Ljubljani: g.

Stanko Kolenc, akademski kipar in poštni uradnik, in gđ. Marija Suhadolc-Vidmarjeva, trgovka. V Mariboru: g. Emil Stante, absolvent prava, in gđ. Milena Kocunova, diplomirana učiteljica; g. Anton Grošič, ključavničar državnih železnic, in gđ. Stefanija Babškova; g. Konrad Hartman in gđ. Ljudmila Štrabliekova; g. Feliks Stelc, tkalski mojster, in gđ. Elizabeta Vrtičičeva; g. Viktor Krepek, poštni uradnik, in gđ. Zora Kerhankova. V Rogoški Slatini: g. Boris Ferlic, učitelj pri Sv. Križu pri Rogoški Slatini, in gđ. Ela Kurbusova, učiteljica pri Sv. Križu pri Rogoški Slatini. V Martuljku: g. Fedor Košir, sodni pristav okrajnega sodišča v Trebnjem, in gđ. Mila Karičeva. V Celju: g. Mirko Batesin, diplomirani tehnik, in gđ. Hedvika Krivčeva, cand. phil.; g. Alojzij Kumer, rudar iz Pečovnika, in gđ. Jožefa Slapškova. Bilo srečno!

Umrlj so: V Ljubljani: Albin Ham, mesar in posestnik; Matija Wrinskele, davčni upravitelj v pokouju; Katarina Podkrajškova; 84letni Albert Sežun, magistratni pisarniški ravnatelj v pokouju; Nevenka Steindlova; Marija Peternelova; 58letni Ivo Fabčić; Angela Merslavičeva; Franciška Januš-Bendova; Ivan Lipuš; Ana Krčeva. Na Jesenicah: 51letni Davorin Tancar, hišni posestnik in gostilničar. V Mariboru: 70letni Franc Gulič; Viktor Pertot, namestnik ljubljanske kreditne banke; 59letna Marija Potočnikova, posestnica; 44letni Maks Jurčič, posestnik; 37letni Franc Kovač, zasebni namestnec. V Celju: 21letna Tea Čaterjeva; 65letna Marija Rajškova. V Grajenščaku pri Vurbergu: 83letna Helena Goršičeva, mlinarjeva vdova. Naše sožalje!

# ZRCALO

## naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

### Mladi izgubljenec

Hodil sem po našem delavskem revirju. Na vogalu stare, naspol podrtre barake sem zagledal komaj 12letnega fanta, zelo zanemarjenega, kako je vlekel dim iz cigarete.

Začuden sem ga vprašal, kje je dobil denar zažanjati in če mu oče dovolil kaditi. Korajžno mi je odgovoril, da ves dan prodaja šopke cvetlice, izkupiček pa nese v trafiko za cigarete, ki si jih doma z očetom razdelita na polovico. Za ostanek si pa oče kupi »švopsaz«, ki si ga prav tako s sinom prijateljsko razdelita.

S studom sem pomislil na očeta, ki tako lahkomišlno zapravlja mlado življenje svojega sina.

Dijak.

### Visoka inteligenca

Zaradi nakupa različnih stvari stopim k najbližjemu trgovcu in vprašam za ceno orehovitih jedrc.

Trgovka mi zgornovo pripoveduje, da so zelo poceni, samo 24 din kilo, da zraven sploh ničesar ne zaslužijo. Poceni jih prodajajo samo zato, da ljudem ustrežejo in da bi svojega soseda trgovca prisilili, da si ne bo mogel delati tako mastnega dobička. »Veste, odkar smo mi tukaj (je namreč novinec), mora marsikaj znižati in to ga strašno jezi.«

Nazaj grede pogledam pri nasprotnem trgovcu po jedrcih, pa glej čudo, prav tako lepa jedra, pa samo po 20 din kilo. Potem pa recite, komu naj človek še verjame.

Deželanka.

### Vzgoja

Zadnjič, ko sem šel na sprehod po našem murskosoboškem drevoredu, sem bil priča epizodi, ki me je zelo pogrela.

Nasprotni pride neki berač in me prosi miloščine. Rade volje mu dam nekaj dinarjev. Toda kmalu nato slišim za seboj krike. Ozrem se in kaj vidim. Mimo berača pride neki dijak iz boljše družine. V ustih je imel cigareto. Berač tudi njega nagovori in ga prosi, naj mu da »čike«. Toda prevzetan fante je začel berača hručiti: »Poberi se, ti uš smrdeča ti...« Sram me je ponavljati njegove izraze. Na koncu koncev ga je še brcnil, da je ubogi starček padel na tla in si zlomil roko.

Kakor sem prej omenil, je bil dijak iz boljše družine, štel bi naj med »dobro vzgojeno in pametno mladino!«

D. C.

### Nenamerni atentat

Pred kratkim sem šel po Celovski cesti. Bilo je tik pred nevihto, zato je pihal malo močnejši veter. Pred menoj sta šla gospod in gospodična. Kar na lepem pa pade s prvega nadstropja neke hiše na pločnik cvetlični lonček. Razbil je dve metra pred njima. Prestrašena sta za trenutek obstala, misleč na nesrečo, ki bi se utegnila zgoditi, če bi stopila malo hitreje, potem sta pa mirno nadaljevala pot. Bila sta po mojem zelo hladnokrvna, da na tako bliskoviti napad nista reagirala.

Pogledal sem na okno, s katerega je padel cvetlični lonček. Videti je bilo, kakor da v sobi ni bilo žive duše. Lahko je nesrečo, ki se je pa še srečno iztekla, povzročil prepah ali morebiti veter z ulice. Vsekako pa drži, da cvetlični lončki na oknu niso bili zaščiteni z mrežo, ki bi preprečila nesrečo.

Mislim, da bi bilo zelo umestno, da bi vobče prepovedali imeti cvetlice na neograjanih oknih.

M. A.

### Nacionalna ura

17. t. m. sem poslušal prenos nacionalne ure iz Zagreba. Naslov predavanja je bil: »Zagreb in njegovo življenje«. Med drugim je predavatelj dejal tudi tole: »Zagreb se mnogo bavi »fusbalom«.

Čestitam gospodu predavatelju k njegovim nacionalni govoric!

J. P.

### Vzor mladini

Obiskujem srednjo šolo v Mariboru. Na našem zavodu imamo že starejšega g. profesorja, ki pa še kljub svoji starosti zamenjuje dijake z vsemi mogočimi stvarmi, kakor na primer s kozli, z gnojem, z opicami, z barabami, s svinjami in s hudici.

Ali se potem še lahko čudite, če slišite večkrat iz mladih ust takšne prostaške besede?

M.

DRUŽINSKI TEDNIK  
V VSAKO  
SLOVENSKO HIŠO!



## Smrt povzročiteljice tragedije

## Ali bo mayerlinška skrivnost le pojasnjena?

V zavetišču za onemogle je umrla Marija Luiza Meyersova

Bazel, julija.

V starosti 82 let je pred kratkim umrla v nekem zavetišču za onemogle v Augsburgu mirno in osamljeno Marija Luiza grofica Wallersee-Larischeva. Ravno pred pol stoletjem je zbudila pozornost sveta, ker je bila ona baje tista, ki je povzročila tragedijo avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa in lepe baronese Večere. Ona ju je namreč seznanila in na ta način povzročila skupni samomor mladega ljubečega se para.

Marija Luiza je uradno veljala za hčer vojvode Ludvika Bavarskega in njegove morganične žene Henriete Mendlove. Sama je pozneje v svojih spominih priznala, da je hči napolske kraljice, sestre avstrijske cesarice Elizabete. Vsekako, naj bo že tako ali tako, je bila Marija Luiza nečakinja cesarice Elizabete, ki jo je poklicala na dunajski dvor. Postala je njena bralka in kmalu njena najintimnejša zaupnica — do tistega nesrečnega leta 1889, ko se je prestolonaslednik Rudolf na še nepojasnjen način ločil od tega življenja.

Marija Luiza, ki se je bila med tem poročila z grofom Larischem, je prišla zaradi tega na dvoru v nemilost. Iznjali so jo z dvora in ločili od njenega moža. Mnogo let pozneje se je v drugo poročila z gledališkim igralcem Brucksom in odšla z njim v Ameriko, kjer je pa mož umrl. Kot 66letna starka se je v tretje poročila, to pot z nekim farmarjem iz neke južne severnoameriške države. Leta 1928. se je Marija Luiza Meyersova, kakor se je zdaj pisala, po ločitvi vrnila v Evropo in je svoje življenje končala v mestu Augsburgu, kjer je preživela tudi svoja otroška leta.

Zdaj nekateri trdijo, da se bo njegovo ime še enkrat pojavilo v evropski javnosti. Kajti zmerom je pripovedovala, da ima neko pismo prestolonaslednika Rudolfa, v katerem je jasno popisana »mayerlinška uganka«. To pismo smejo odpreti šele po njeni smrti. In čeprav vladajo zdaj na svetu aktualnejše skrbi, bo pojasnitev mayerlinške skrivnosti gotovo vsaj za en dan zbudila pozornost Evrope.



Glede na nevarnost zračnih napadov na Anglijo so začele angleške oblasti prevažati otroke v Kanado, kjer bodo ostali do konca vojne. Na sliki vidimo skupino otrok, ki zdaj obiskujejo šole v Montrealu.

## Robinsonsko naselje

Lima, julija.

Dva peruanska letalca sta nedavno odkrila naselje 80 arabskih rodbin v gozdu pri Madre de Diosu. Letalca sta letala nad gozdom, da bi pregledala, kakšen je. Našla sta pa tam na svoje veliko začudenje človeško naselje, ki že od leta 1915. ni imelo nobene zveze s civiliziranim svetom in niti ni vedelo, da je bila kdaj svetovna vojna.

Zdaj so pač zvedeli za nekatere podednosti o teh Robinsonih. Ti prebivalci so bili delavci v industriji gumijske industrije naselili v tem prostranem gozdu. Ni se jim še posrečilo, da bi prišli v stik s civilnimi oblastmi, ker so jih obdajala divja indijanska plemena, a sami niso imeli orožja.

Sčasoma so se privadili gozdnemu življenju in se pričeli preživljati z lovom in ribjim lovom, prav tako kakor naši predniki. Toda oni niso podivjali, temveč so živeli nekakšno polcivilizirano življenje. Večina jih zna čitati, a veliko tudi pisati. Obkole so delali iz rastlinskih bilk in drevesne skorje. Imeli so mnogo otrok in živeli verno po rimskokatoliški veri.

Nikoli še niso videli nobenega letala in zato si lahko predstavljamo njihovo presenečenje in začudenje, ko sta prišla mednje ta dva peruanska letalca.

## Napoleonov sodobnik

Čikago, julija.

Leta 1811. je dosegel Napoleon vrhunec svoje moči in prvi parnik za Mississippi so spustili v vodo. Istega leta je, kakor je te dni pri popisovanju prebivalstva izjavil, Sajed Mehren zagledal luč sveta v Kairu.

Ta stari Egipčan je povedal, da je bil rojen 11. januarja 1811. in ima danes 129 let, kr bi lahko tudi dokazal, če ne bi bil pred sto leti izgubil svoj krdni list v Aleksandriji. Toda vendar lahko potrdi svojo starost iz drugih arabskih listin. Če človek pogleda tega majhnega, še ne zelo sključenega starca, bi mu ne prisodil več ko 75 do 80 let.

»Toda to še ni nič,« pravi on sam, »ampak poznal sem v Egiptu človeka, ki je bil 200 let star. Mi Egipčani živimo zdravo in redno življenje, molimo petkrat na dan boga, kar nam daje duševni mir in nam krepi telo, ne mislimo, ne kadimo in ne jemo svinjine.«

Sajed je povedal, da se nekako megleno spominja iz zgodnje mladosti, da je od svojih sodobnikov slišal o Napoleonu I. To je bilo takrat, ko se je še kot majhen fant v katoliški šoli v Kairu učil francoščine in latinščine. Prav tako se še medlo spominja tistega časa, ko je kot pisar spremljal neko angleško ekspedicijo, ki je šla v Sudan, da bi tam zgradila nasip preko Nila. Prav dobro se pa še spominja zračnega napada na Aleksandrijo leta 1880.

Leta 1893. je prišel v Združene države kot tolmáč neke skupine Egipčanov, ki si je ogledala Svetovno razstavo v Čikagu. Takrat se je tudi oženil in postal ameriški državljan.

## Japonski Tarzan

Tokio, julija.

V nekem tokijskem sirotišču imajo japonskega Tarzana. Ima 17 let, je surove golobe in druge ptice in sam ne ve, kje se je rodil. Pred tedni, ko so izvedli veliko racijo po Tokiu, ga je ujela policija. Fant je bil zelo slabo videti in nikogar ni bilo, ki bi se bil zanj zavzel. Zato so ga dali v sirotišče.

Sam se spominja, da je pred davnim živel z nekim starčkom v težko dostopnih hribih pokrajine Vakajame.

Starec ga je učil starojaponskih vojaških umetnosti. Jedel je jagode, lesnike, voljeje meso in ptice roparice, ki jih je v onih gorah zelo veliko. Ko je nekoliko odrasel, mu je starec dejal, da ga ne more ničesar več naučiti, in ga poslal v svet. Od tedaj je fantič izgubil vsako vez s starcem.

Ta neverjetna povest se nekoliko strinja s stanjem, v katerem ga je našla policija. Ujeli so ga prav takrat, ko je jedel golobe na vrtu nekega svetišča. Golobe je najprej s kamnom ubil in jih kar surove pojedel.

Japonskemu Tarzanu je ime Tare Kanda. Visok je 170 cm, kar je za Japonce že nenavarna velikost. Najbolj vesel je takrat, kadar lahko go po mili volji pleza po drevesih zavetišča.

## Zlato in srebro v vranjem gnezdu

Oslo, julija.

Ko so podirali stara drevesa v bližini Bajruma nedaleč od Osloja, so na nekem drevesu našli staro in zapuščeno vranje gnezdo. Iz tega gnezda se je pa nekaj zelo lepo svetilo.

Delavci so pogledali in gnezdo in na svoje največje iznenadenje našli v gnezdu nekaj zlatnikov in srebrno žličko z monogramom, ki se pa ni dal več prebrati. Razločiti se je pa mogla samo letnica 1899, torej je ta žlička bila v tem gnezdu že celo vrsto let. Poleg tega so pa našli v gnezdu tudi zlat prstan. Vse te predmete, ki jih je vrana pokradla, je skrbno pokrila s perjem.

## Odlikovana tovarna konzerv

Moskva, julija.

Mikojanovo tovarno konzerv v Moskvi so odlikovali zaradi odličnega dela in visoke vrednosti njenih izdelkov.

Prvikrat je ta tovarna zaslovela po Papaninjevi ekspediciji. Na ledeni steni »Severnega tečaja« so se papanijninci hranili samo s konzervami, ki so bile izdelane v tej tovarni. Tovarna delavcev in delavk.

naredi dnevno 120 ton različnih konzerv. Njene specialitete so pa jedi in pijače v tabletah in praških.

Kadar hočejo jesti katero koli jed, prašek ali tableto raztopijo v določeni količini vode in jed je gotova.



V Nemčiji so začeli izdelovati poletne sandale iz upogljivega stekla. Ti čevlji so prišli na trg šele pred kratkim in za zdaj še ne vemo, kako jih bodo sprejele ženske in kako zdravniki.

Jed, pripravljena na tak način, se prav nič ne razlikuje od navadne sveže hrane. Tudi vitamini so ohranjeni. V tej tovarni je zaposlenih 4 tisoč delavcev in delavk.

## Biblija v 732 jeziki

London, julija.

Po zadnjem poročilu Mednarodnega biblijskega društva je prevedena biblija na 732 jezikov in narečij. Lani so prevedli biblijo na devet jezikov, za katere navadni laiki še ne vedo, ker niso še nikdar slišali o njih.

Nekateri od teh jezikov so: vongo, ki ga govore domačini v Belgijskem Kongu, hangaza v Tanganjiki, nuer ob Gornjem Nilu, buja in kituba v Kongu, tho v Indokini in eskimo v Zapadni Arktiki. Leta 1938. je društvo prodalo 11.039.491 izvodov, kar pomeni, da je prodaja od leta 1937. padla za 279 tisoč kosov.

## Nemško-italijanska tekma filmov v Benetkah

Benetke, julija.

Letošnjo VIII. mednarodno tekmo filmske umetnosti, ki je bila določena za mesec avgust, so odpovedali za nedoločen čas.

Namesto tega bodo pa v drugi polovici avgusta priredili v okviru Biennala filmsko tekmo med Nemčijo in Italijo. Predsedništvo Biennala pa si pridržuje pravico, da sprejme na to tekmo tudi filme iz drugih držav, samo če same hočejo sodelovati.

## Nemški lekarniški muzej

Berlin, julija.

Nemški lekarniški muzej so prenesli iz Monakovega v Frankfurt ob Maini, kjer so ga šele nedavno odprli. V tem muzeju so najstarejši primeri lekarniškega orodja, a poleg tega je najglavnejši predmet v tem muzeju popolna baročna lekarna. Pripravljen je pa tudi prostor, kjer bo stala renesančna lekarna. V neki sobi z oboki bodo pa razstavili staro srednjeveško lekarno, ki bo takšna, kakor nekakšna alkimijska delavnica.

Nekoliko prostorov je namenjenih zgodovini lekarništva. V njih je shranjen pečat, s katerim so pečatili kožo proti kugi, originalna steklenica za kolinsko vodo iz leta 1792. in star čistilnik, eden izmed treh, ki se nahajajo na svetu sploh.

Najimunitnejše so pač steklenice in aparati, ki jih je rabil Liebig. Na muzejskem vrtu je pa zasajen medicinski vrt, prav takšen, kakršnega so sadili leta 800. in ki je bil last sanktgallenškega samostana.

## Nenavadno maščevanje zapuščene neveste

Skoplje, julija.

Mlada šivilja Vera Najdanovičeva iz Skoplja se je na kaj svojevrsten, toda učinkovit način maščevala nad svojim ženinom, ki jo je kar menil nič tebi nič zapustil.

S svojo materjo in sestro je namreč vdrla v stanovanje nezvestega ženina, odstrigla na vseh njegovih oblekah rokave in hlačnice in odprline sešila. Prav tako je napravila z njegovim perilom.

Ko se je pa nesrečnež vrnil z dela, ni imel kaj preobleči, in ker poleg tega tudi denarja ni imel, mu ni preostalo nič drugega, kakor da je nekaj tednov ostal doma. Tako tudi ni mogel h kakšnemu dekletu. Namen maščevanja ji je torej uspel.

## Silna vročina na Švedskem

Stockholm, julija.

Na Švedskem vlada takšna huda vročina, kakršne ni bilo v tej severni deželi že celih 111 let. Pred dnevi so zabeležili 30° Celzija v senci, kar je v deželi, ki je večji del leta pokrita s snegom, izzvala veliko strahu med prebivalstvom.

Državna meteorološka postaja v Stockholmu je izjavila, da ni izključeno, da se bo vročina zvišala še na 36°. ki je bila na Švedskem samo enkrat zabeležena in to leta 1811.

Pred kopaljšči je vsak dan ogromna množica ljudi, ki hiti, da bi se ohladila od hude vročine. Zaradi prevelikega navala na kopaljšča je bila policija prisiljena, da zapira dohode v kopaljšča že opoldne.

## Velikanskega kita so ujeli v ribiške mreže

Carigrad, julija.

Te dni so neki ribiči v Marmarskem morju doživeli prav nenavadno dogodivščino. Ko so lovili z ribiški mrežami morske ribe, so začutili v mrežah nenavadno težo, ki jih je vlekla navzdol. Sprva sploh niso mogli doznati, kaj se je pripetilo, šele po daljšem času so spoznali, da se je bil v njihove mreže ujel velikanski kit. Ko se je kit ujel v mreže, je plula ribiška ladja v bližini otoka Prinkipa, ki leži nedaleč od Carigrada. Ker se pa kit nikakor ni mogel izmotati iz ribiške mreže, je začel z vso močjo vleči ribiško ladjo za seboj. Zdaj se je začela strašna borba med človekom in ter morskim orjakom. Kit je vlekel ladjo 20 km daleč, potem jo je pa spet pripeljal nazaj na isto mesto, kjer se je ujel.

Ribiči so le z največjo težavo obržali svojo ladjico v ravnatežju. Na srečo so jim kmalu prišli na pomoč še drugi ribiči in se jim je tako s skupnimi močmi posrečilo ukrotiti in privleči na površje morsko zverino.



Na francoskih železniških postajah se sleherni dan gnetejo množice beguncev, bodisi da se vračajo na svoje domove, bodisi da se selijo v kakšen drug kraj, da ubežijo pomanjkanju. Na sliki vidimo izmučene begunce, ki čakajo na neki francoski podeželski postaji prihoda vlaka.



Novela „Družinskega tednika“

# KAKO JE IZGINIL GOSPOD HIRSCH

Napisal Karel Čapek

»Tole,« je rekel gospod Tausig, »ni bila slaba zgodba, ima pa veliko napako, to namreč, da ni bilo v Pragi: Veste, tudi v kriminalnih zadevah mora človek gledati na domači kraj. Prosimo vas, kaj pa imamo od takšne zgodbe iz Palerma ali od vrag si ga vidi kod? Od tega nimamo nič. Kadar se pa obnese kak čeden zločin v Pragi, mi to, gospoda, Lar nekako laska; mislim si, zdaj govore o nas po vsem svetu. To, veste, kar nekako pogreje človeka. Seve, v kraju, kjer so uvedli dobro policijsko službo, cvete tudi trgovina, kar priča o boljših razmerah in sploh vzbuja zaupanje. In storilca morajo prijeli.

Nem, ali se spominjate na prigo do s starim Hirschem v Dlouhi trdi. Tam je imel trgovino s kožami, včasih je pa prodajal tudi perzijske preproge in druge orientalske reči. Veste, več let je imel v Carigradu nekakšno trgovino — od onod vsej je prinesel nekaj na jetih. Zato je bil suh kakor krknjena mačka in bled, kakor da bi ga potegnili iz rakve. In preprogarji iz Armenije ali Smirne so hodili k njemu, ker se je znal z njimi tako po vrazje pomeniti. Veliki premetenci so tile Armenci. Pri njih mora biti še žid pozoren. Hirsch je imel kože v prtiličju, in od tam si prišel po polžastih stopnicah v njegovo pisarno. Za pisarno je bilo njegovo stanovanje in v njem je sedela gospa Hirscheva. Bila je tako debela, da niti hoditi ni mogla.

In tako je prišel nekega dne v pisarno gospoda Hirscha pomočnik z vprašanjem, ali naj pošljejo nekemu Weilu v Brno kože na upanje. Toda gospoda Hirscha ni bilo v pisarni. Bilo je sicer čudno, toda pomočnik si je mislil, da je gospod Hirsch morebiti za hip odšel h gospe Hirschevi. Toda že čez trenutek je prišla služkinja, češ da naj pride gospod k obedu. Kako, k obedu, je rekel pomočnik, saj je vendar gospod Hirsch v stanovanju. Kje naj bil v stanovanju, je rekla služkinja, saj gospa Hirscheva ves dan sedi poleg pisarne, pa ga že od jutra ni videla. — In mi, je rekel pomočnik, ga tudi nisimo videli, ne, Vaclav? Veste, to je bil sluga. Ob deselih sem mu prinesel pošto, je pravil pomočnik, in gospod Hirsch se je še name jezil, ker bi morali urgirati pri Lambergerju zaradi telečjega usnja; od tega časa pa ni pomolil nosu iz pisarne. — Ježšmarija, je rekla služkinja, saj ga ni v pisarni. Kaj ni šel morda kam v mesto? — Tod, skozi trgovino, ni šel, je rekel pomočnik, morali bi ga bili videti. Ali ne, Vaclav? Morda je šel skozi stanovanje. Ni mogoče, pravi služkinja, sicer bi ga bila videla gospa Hirscheva! Tak počakajte, je rekel pomočnik; ko sem ga videl, je imel na sebi domačo haljo in copate. Pojdi-te gledat, ali je vzel čevlje, galošje in zimsko suknjo? Veste, bilo je v no- vemburu in je močno deževalo. Če se je oblekel, je rekel pomočnik, je šel pač nekam v mesto, če ne, mora biti nekje doma.

Služkinja je torej tekla navzgor in se vrnila vsa iz sebe. Za boza, gospod Hugo, je rekla pomočniku, saj gospod Hirsch ni vzel čevljev in sploh ničesar; in gospa Hirscheva pravi, da skozi stanovanje ni šel, ker bi bil sicer moral iti skozi njeno sobo! — Skozi trgovino prav tako ni šel, je rekel pomočnik; sploh ga pa danes ni bilo v trgovino, samo poklical me je v pisarno zaradi pošte. Vaclav, pojdit ga iskat! — Tako so tekli najprej v pisarno. Tam ni bilo nereda, le nekaj zvitih preprog je ležalo v kotu in na mizi je bilo še nedokončano pismo Lambergerju. Nad mizo je gorela plinska luč. Mora biti nekje v stanovanju. — Pregledali so vse stanovanje, toda nikjer nič. Gospa Hirscheva je začela v svojem fotelju bridko jokati. Bilo je, je kasneje pravil Hugo, kakor da se tresce cela gora žolice. Gospa Hirscheva, je rekel Hugo — čudno je, kako se takle mlad žid naglo znajde, kadar se mora — gospa Hirscheva, ne jokajte. Gospod Hirsch ni ušel, saj se kože zdaj dobro prodajajo in tudi dolgov še ni izterjal; gospod šef mora nekje biti. Če bi ga od večera ne našli, bomo javili policiji, prej pa ne. Veste, gospa Hirscheva, takale zadeva, ki zbuja pozornost, škoduje trgovini.

Kakali so torej do večera in iskali, toda po gospodu Hirschju ni bilo ne duha ne sluha. Ko je gospod Hugo ob določeni uri zaprl trgovino, je javil policiji, da je gospod Hirsch izginil. S policije so poslali detektive. Saj veste, da so tam vse preobrnil, pa niso našli nobene sledi. Tudi kri so iskali po tleh, toda nikjer nič. Potem so zapečatili pisarno. Nato so zašli gospo Hirschevo in vse drugo osebe, kaj se je tisto jutro zgodilo. Toda nihče ni vedel nič posebnega. Samo gospod Hugo se je spomnil, da je prišel h gospodu Hirschju po doseti uri potnik, gospod Lebeda, ki je govoril z gospodom Hirschem kakih deset minut. Poiskali so gospoda Lebedo in ga seveda našli v kavarni

## Milijarderka umrla za posledicami alkoholizma

Newyork, julija.

Ze nekaj časa traja spor zaradi milijonov »kraljice cocktailov« Mary Elkinsove, ki je umrla pred dvema letoma, in ta spor še zmerom zanima Američane.

Vse Marino življenje je obstajalo iz nenavadnih muh, ki so več let zbujele pozornost cele Amerike. Mary se je vedla res senzacionalno, na način, ki je bil nenavaden celo za marsičesa vajene Američane.

Oče Mary Elkinsove, potomec stare indijske rodbine, je zapustil hčeri milijardo dolarjev. Lepa naslednica se je odločila, da bo to premoženje zapravila do poslednjega beliča.

Njene strasti niso poznale meja. Kmalu je mlada in lepa ženska postala najbolj ekscentrična Američanka. Imela je celo trumo avtomobilov. Sama je šofirala svoja vozila in se ni nikoli po mestnih ulicah vozila z manjšo hitrostjo od osemdesetih kilometrov na uro. Sto in stokrat so jo kaznovali zaradi prestopkov proti cestnemu redu, toda to je niti najmanj ni motilo.

Njen poseben užitek je bil, da ni plačevala denarne kazni, temveč da je kazni odsedela v zaporu. Tu se je seznanila s sumljivimi tipi in se z njimi dogovarjala, kako naj jo oropajo. Petnajstkrat so ji tatovi odnesli nakit. Po vsakem vlomu si je nakupila nov nakit.

Njeni zakoni so bili kajpak tudi predmet razpravljanja v ameriški javnosti. Poročila se je štirikrat. Najprej z nekim industrijcem. Na lepem se je pa zaljubila v nekega bokserja; ločila se je od prvega moža in se poročila s šampionom. Čez nekaj mesecev se je tudi bokserja naveličala. Ta se je pa hitro sprijaznil z usodo in pristal, da se loči od Mary, če mu izplača milijon dolarjev.

Njen tretji mož je bil navaden prodajalec na trgu. Ta poroka je zbudila posebno veliko senzacijo, toda tudi tega zakona je bilo kmalu konec. Mary se je v četrto poročila.

V Ameriki je bila popularna kot »kraljica cocktailov«. Pod tem imenom so jo vsi poznali. Sleherno noč je namreč ponočevala po nočnih lokalih. Bila je strastna prijateljica alkohola.

Kljub vsemu trudu, da bi zapravila po očetu podedovano premoženje do poslednjega beliča, se ji to ni posrečilo. Poprej je umrla za posledicami uporabljenega alkohola. Po njeni smrti je ostala še polovica njenega premoženja, okrog pet sto milijonov dolarjev. In prav zanje se zdaj pripravajo njeni sorodniki.

## Toplice v steklenici

Newyork, julija.

Skupina ameriških zdravnikov in tehnikov se ukvarja z načrtom »klimatične palače«, ki jo zidajo v Newyorku.

V tej palači bodo tekle vse zdravilne slatine znamenitih svetovnih toplic in v tem svojskem zračnem sanatoriju nameravajo umetno proizvajati podnebja vseh zemeljskih con. Velemeščani bi naj torej našli tukajle za par ur podnebje s tistim zrakom, ki je njihovemu organizmu najbolj koristen in všeč. Tam boš dobil za dolar višinskega zraka in višinskega sonca. Če boš pa hotel, ti bodo postregli tudi z obmorskim in pomorskim podnebjem. Klimatična palača bo sezidana v obliki okrogle razstavne palače.

Bristol, kjer je igral »ena in dvajset. Lebeda je naglo skril banko, toda detektiv mu je rekel: gospod Lebeda, danes ni zaradi »ene in dvajset«, danes je zaradi gospoda Hirscha. Gospod Hirsch se nam je izgubil in vi ste bili poslednji, ki ga je videl. Seve, Lebeda prav tako ni ničesar vedel. Pri gospodu Hirschju je bil zaradi nekih jermenov in ni opazil nič posebnega; samo gospod Hirsch se mu je zdel slabotnejši ko sicer. Vi nekako pojimate, gospod Hirsch, mu je rekel. Ampak gospod, mu je rekel komisar, če bi bil gospod Hirsch še tako skupaj zlezal, se nam vendar ne bi bil mogel izgubiti v zraku. Vesaj kaka kost ali morda zob bi bil moral ostati po njem. In v aktovki ga prav tako niste mogli odnesti.

No počakajte, zdaj ima zgodba drugačen konec. Saj veste, da so na kolo-dvorih garderobe, kjer potniki puščajo razne reči in kovčege. Nekako dva dni je minilo, odkar je izginil gospod Hirsch, in garderobierka je rekla nekemu postreščku, da ima kovčeg, ki se ji zdi sumljiv. Ne vem, zakaj, je rekla, toda tega kovčega se kar bojim. — Postrešek je stopil h kovčegu, ga povohal in rekel: Mamica, veste kaj, pojdit rajši na policijo. — Pripeljali so policijskega psa, in ko je ta kovčeg ovohal, je začel renčati in jeziti dlako. To je bilo sumljivo in zato so v kovčeg vlomili: vanj je bilo stlačeno truplo gospoda Hirscha v domači halji in copatah. Ker je bil bolan na jetih, je revež že smrdel. In na vratu je imel debel motvoz: bil je zadavljen. Toda čudno je bilo, kako je mogel priti v domači halji in copatah iz svoje pisarne v kovčeg in na kolo-dvor.

Ker je že vse čudežno, bo čudežna tudi cena te svojske palače: nič manj in nič več ko 330 milijonov dolarjev bo stala. Seveda bo lahko vsak obiskovalec tudi pozimi deležen blagodejnega in zdravilnega vpliva sončne svetlobe; čeprav bo sonce umetno, bo vendar sončnim žarkom enakovredno. Zdravniki in tehniki se trudijo, da bi ustanovili velik konzorcij, ki bi lahko take palače zidal v vseh ameriških velemestih.

Pred vzhodom bo velik napis označjal obiskovalcem, kakšna zračna zdravilišča in kakšne toplice bodo lahko uživali. Posebne žarnice bodo izžarivale umetno sončno svetlobo z učinkom, ki ga ima sonce v zelenem podnebu; lahko se boš dal obevati z ultravijoličnimi žarki, a tudi zdravljenje z Roentgenovimi žarki bo vsakomur dostopno. Dih podnebja bodo proizvajale ogromne jeklene steklenice, ki seveda za obiskovalce ne bodo vidne.

Iznajditelji si obetajo od te klimatične palače ogromen uspeh, zlasti zdaj, ko je Američanom nemogoče potovati v znamenite evropske toplice in svetovna zdravilišča.

## Hiša iz steklenic

Newyork, julija.

Ko so se v severnoameriški državi Nevadi naseljevali prvi rudarji, ki so začeli kopati srebro, so uporabljali kaj čuden in svojevrsten material za grad-

## Zdravje

je naše največje bogastvo.

## Z bolnimi zobmi

noben

človek ni zdrav.

**Chlorodont**  
zobna pasta

njo svojih hišic. Ni bilo važno, iz kakšnega materiala so bili zgrajeni njihovi domovi, važno je bilo, da so imeli svojo streho nad glavo. Zato je razumljivo, da pri izbiri materiala niso bili bogve kako izbirčni.

Pa tudi mogli niso biti izbirčni in to je bil glavni vzrok. Zlasti mesto Tonopah je naglo raslo iz tal. Les in kamen je bilo mogoče pa le s kar največjimi težavami pripeljati v divjo pokrajino, kjer še skoraj ni bilo cest. Tako so nastale najčudnejše hiše, ki si jih moremo misliti. Gradili so jih iz slame, iz starih vreč, iz starih pločevinastih škotel in starih zabojev.

Najčudnejša je bila pa prav gotovo hiša rudarja Williama Pecka, ki si je zgradil hišo iz samih praznih steklenic od piva. Hiša je bila dolga šest in široka pet metrov, streha je bila pa dva in pol metra visoka. To čudovito stavbo je zgradil v enem mesecu v prostih urah. Notranje stene je zamažal z malto, in sicer tako na debelo, da je popolnoma pokrila vratove steklenic in da je bila stena popolnoma gladka. Peck je živel v tej hiši iz steklenic s svojo ženo in dvema otrokoma, deklico sedmih in dečkom treh let. V njej se je baje zelo udobno počutil. Medtem ko prebivalci ostalih čudnih hiš v Tonopahu niso nikakor mogli segreti svojih domov, je vladala v Peckovi hiši zmerom prijetna temperatura.

To zadevo so izročili komisarju Mejzliku. Ta si je ogledal truplo in takoj opazil, da je imelo na obrazu in rokah zelene, modre in rdeče lise. To je bilo tem bolj vidno, ker je bil gospod Hirsch tako bled. To je kaj čuden znak razkrajanja, si je mislil gospod Mejzlik in skušal obrisati eno izmed lis; in lisa je puščala barvo. Poslušajte, je rekel okoli stoječim, videli je kakor anilin. Moram pogledati v pisarno.

Najprej je iskal v pisarni barve. Toda teh ni bilo; nenadoma pa je postal pozoren na zvite perzijske preproge. Razvil je eno in trl enega izmed modrih vzorcev z oslinjenim robom. Na robu se mu je napravil moder madež. Tele preproge so vražje slepile, je rekel komisar in iskal dalje. Na mizi gospoda Hirscha je našel v pepelniku dva ali tri gorke turških cigaret. Zapomni si, človek, je rekel enemu izmed detektivov, da se pri kupčiji s perzijskimi preprogami vedno kadi cigareta za cigareto. To spada že nekako v orientalski običaj. In je poklical gospoda Huga. Gospod Hugo, mu je rekel, ali je bil za gospodom Lebedo tu še kdo? Je bil, kajne?

Da, je rekel gospod Hugo; toda gospod Hirsch nikoli ni maral, da bi govorili o tem. Vam naj bodo kože mar, je rekel, za preproge se pa ne menite. To je moja stvar.

Seve, je rekel gospod Mejzlik, ker so vtihotapljene preproge. Poglejte, niti ena nima carinske plombe. Ko bi gospod Hirsch ne bil mrtev, bi imel presneto sitnosti v Hybernski ulici in bi plačal globo, da bi bil črn. Zdaj pa hitro! Kdo je bil tu?

## Zavidanja vreden pes

Bazel, julija.

Neki mesar iz vasi v bližini Mar-manda v južni Franciji je svojega psa tako izvežbal, da prinese iz vsakega ribnika zmerom prav tisti kamenček, ki ga je njegov gospodar vrgel vanj. Pes se nikoli ne zmoti, da bi prinesel napačen kamenček.

Prvič se je zmotil te dni, toda njegova pomota je bila za gospodarja kaj razveseljiva. Namesto vrženega kamenčka je prinesel iz vode z glenom pokrito — listnico. Najbolj razveseljivo pri vsem je pa to, da je bilo v listnici okrog 500 frankov denarja. Pes je dobil za plačilo veliko klobaso iz gospodarjeve mesnice.

## Dobro razloženo

Newyork, julija.

Ameriški milijarder Pierpont Morgan rad pripoveduje tole zgodbo:

Neki farmer, ki je živel v ameriškem pragozdu, je nekoč prejel neki račun. Njega in njegovo ženo je pa zelo razburilo večkratno ponavljanje besedice »dito« v pismu. Menila sta, da mora biti po sredi kakšna zmeta, kajti nikoli nista kupila kakšnega »dita«.

Da bi se o zadevi posvetovala z odvetnikom, sta se odpeljala v najbližje mesto. Mož je šel sam v pisarno, žena ga je pa počakala zunaj in pazila na konje. Ko se je vrnil, ga je vprašala: »Nu, kaj je povedal? Kaj je dito?« Smeje se ji je farmer odgovoril: »To ti hočem ravno razložiti. Zaj sem velik tepec in ti dito!«

## Zenski upor v španski vasi

Madrid, julija.

V španski vasi Villi Lonhi, v pokrajini Valenciji, je pred kratkim zgodila nenavadna ženska revolucija, ki je zbudila tudi pozornost oblasti.

Več ko dve sto žene je zaklenilo svoje može v domove, potlej so se pa zbrale na trgu in začele burno demonstrirati zato, ker so zavlačevali pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe s poljedelskimi delavci.

Orožniki so razburjene žene poskušali pomiriti in razgnati, toda niso se dale kar tako ugnati v kozji rog. Zelo odločno so napadle orožnike. Ti so v svarilo nekolkokrat ustrelili v zrak, toda vse zaman. Žene so jih še dalje napadale.

Naposled so bili orožniki prisiljeni, da so se jih otepli z gumijastimi palicami. V tem pretepu je bilo okrog 12 žena ranjenih.

## Mušice povzročajo prometne nesreče

Berlin, julija.

Velikanski roji majhnih mušic so se pojavili na Westfalskem in v nekem mestu povzročili več prometnih nesreč.

Ceste so namreč zaradi nekaj milijonov teh pohojenih mušic postale tako spolzke, da so se konji na gladki cesti spotikali in se je zato pripetilo že nekaj nesreč.

## 107letna Američanka se bo petič poročila

Boston, julija.

V bližini ameriškega mesta Bostona živi na farmi svojega sina 107letna starka gospa Rut Larvikova. Kljub svoji visoki starosti je še zdaj neverjetno zdrava, rdeča in krepka in

No, je rekel gospod Hugo, okrog pol enajste je prišel z odprtim avtom debel in zagorel zamorec ali žid in vprašal po turško ali kako, kje je gospod Hirsch. Pokazal sem mu pot do pisarne. In za njim je šel dolgin, sluga, suh kakor trska in črn kakor črna mačka. Na rami je nesel pet velikih zvitih preprog. Z Vaclavom sva se čudila, kako jih je mogel nositi. Ta dva sta torej šla v pisarno in ostala tam kakih petnajst minut. Nisva se zanimala za to, ker sva jih neprestano ešišala, kako je govoril tisti črnc z gospodom Hirschem. Tedaj je znova prišel tisti sluga in imel na ramah samo štiri zvite preproge. Aha, sem si mislil, gospod Hirsch si je zopet eno kupil. Da, in Armenec se je med vrati okrenil in še nekaj rekel gospodu Hirschju v pisarni. Toda kaj je dejal tega nisem razumel. No, in dolgin je vrgel preproge v avto in odpeljali so se. Tega zato nisem povedal, ker na vsem ni bilo nič posebnega, res, je rekel gospod Hugo. Koliko takih preprogarjev je bilo že pri nas! In vsi so enaki zločinci.

Veste, gospod Hugo, je rekel nato gospod Mejzlik, da boste vedeli, nekaj posebnega je vendar bilo na tem. Tisti dolgin je v eni izmed zvitih preprog odnesel truplo gospoda Hirscha, razumete? Za boga, človek, saj bi bili morali opaziti, da je mož teže odhajal, kakor pa je prišel!

Res je, je rekel Hugo in prebledel, saj je šel ves upognjen! Toda, gospod komisar, saj ni mogoče. Debeli Armenec, ki je šel za njim, je še med vrati govoril z gospodom Hirschem v pisarni!

No seveda, je rekel doktor Mejzlik,

## Posebno pazite kaj bolnik pije!



Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo-krat **vazneje od hrane!**

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim češče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

**ono z rdečimi srci**  
Pospekte in vsa potrebna navodila pošilje gratis in z veseljem  
Uprava zdravilnega kopališča  
**SLATINA RADENCI**

opravlja še najtežja dela. V svojem dolgem življenju se je že štirikrat omožila, zdaj je pa spet nevesta.

Ko je bila Rut Larvikova stara 80 let, je tretjič postala vdova. Takoj se je odločila, da se spet omoži. Ker pa v svoji okolici nikakor ni mogla najti primerne ženinca, je poskusila svojo srečo z oglaševanjem v časopisih. Kar kmalu se je po časopisu spoznala z nekim veselim starcem in se z njim tudi takoj poročila. Zakon je bil prav srečen in je trajal 18 let. Ko ji je tudi četrti mož umrl, je Rut Larvikova več let živela na farmi s svojim 64letnim sinom. Sama je kuhala, prala in vodila vse gospodinjstvo. Ko ji je hotel sin olajšati delo in najel kuharico, ji je kmalu odpovedala, češ da je še dovolj močna, da lahko še dolgo opravlja vse domače delo sama.

Pred nedavnim se je pa gospa Larvikova v svojem 107. letu spet zaljubila v 85letnega delavca, ki je zaposlen na njeni farmi. Svojemu sinu je takoj povedala, da se bo z njim tudi poročila, ker se je že naveličala vdovstva. Sin ji seveda te poroke ni branil in tako se bo zdaj 107letna petič poročila s svojim »mladim« ženinom.

## Davek na ološčene nohte

Newyork, julija.

Američani so si izmislili že mnogo donosne vire davkov, višek iznajdljivosti na tem področju je pa pred kratkim dosegla uprava kopališča Lorrow Beach pri Los Angelesu.

Zanima se namreč pred vsem za noge kopalcev in budno pazi, ali lastniki niso obvezani plačevati svoj tribut za svoje nohte. Vsak gospod in vsaka dama, ki se pojavi na tej gostoljubni peščini, mora plačati davek petih dolarjev za vsa sezono, če ima nohte na nogah ološčene z loščilom rdeče ali kakšne druge barve.

## Najpreprostejši jezik na svetu

Newyork, julija.

Pri nekih plemenih v Patagoniji, najjužnejši pokrajini Amerike, so našli najpreprostejši jezik na svetu, jezik, ki obsega vsega le malo več kot sto besed. Naučite se ga lahko v nekaj dneh, posebnost ker ne pozna nobenih slovnčnih oblik.

Razumljivo je, da morajo imeti domačini še neke znake, da se med seboj sporazumevajo. To so različne kretnje z rokami. Te so pa spet tako komplicirane, da so za tujca kaj težko razumljive.

govoril je v prazno pisarno. In ko je prej dolgin davil gospoda Hirscha, je dotični gospod pri tem neprestano govoril. Gospod Hugo, takšen armenski žid je bil prebrisan, kakor ste vi. In v zviti preprogi je odpeljal v hotel truplo gospoda Hirscha. Ker pa je deževalo, je z anilinom pobarvana preproga, v katero je bil zavil, puščala barvo na gospodu Hirschju. To je jasno kakor saldo-konto. In v hotelu so dali telesne ostanke gospoda Hirscha v kovčeg in ga poslali na kolo-dvor. Tako je s to zadevo, gospod Hugo!

In medtem, ko je gospod Mejzlik to raziskoval, so že našli tajno sled za Armenec. Na kovčegu je bila nalepka nekakega berlinskega hotela. Iz tega so skleпали, da je Armenec v redu plačal svoj račun. Veste, tile hotelski vratarji dajo s temi nalepkami vsemu svetu na znanje, kje vse je bil v tuzemstvu odjemalec. In ker je Armenec dobro plačal, si ga je berlinski vratar tudi dobro zapomnil: pisal se je Mazanin in je potoval najbrže skozi Prago na Dunaj. Prijeli pa so ga že v Bukarešti. Tam se je tudi v zaporu obesil. Zakaj je ubil gospoda Hirscha, tega nihče ne ve. Najbrže sta imela kak trgovski spor še od takrat, ko je bil gospod Hirsch v Carigradu.

Iz tega primera se vidi, je rekel, gospod Tausig zamišljeno, da je prva stvar pri kupčiji solidnost. Ko bi bil imel Armenec prave preproge, ki niso barvane z ničvrednim anilinom, bi ne mogli tako hitro dognati, kako je odpravil gospoda Hirscha. Toda, kdor prodaja cenene stvari, se mu to prej ali slej maščuje.

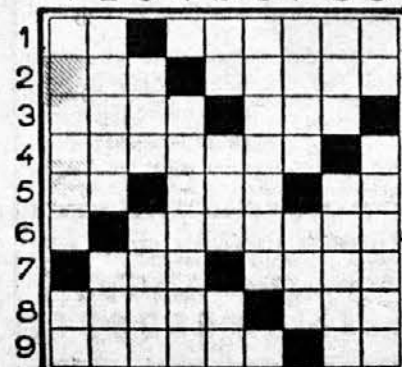
(Iz češčine prevedla M. K.)



# UGANKE?

KRIZANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

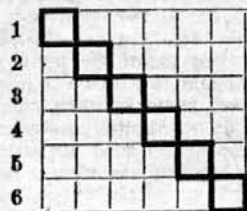


Pomen besed:

Vodoravno: 1. kemijski znak za svinec; železniška postaja pri Sisku. 2. japonski denar; rudnik v Bosni. 3. pritok reke Tibere (Italija); vzhod (francosko). 4. vas v Savinjski dolini; kratica za dolžinsko mero; moško ime; kratica za folio. 6. števniki. 7. vernik; žensko ime. 8. zvijača; vas pri Ljubljani. 9. reka v Jugoslaviji; nota.

Navpično: 1. raza; člen. 2. dvočlenec; veznik. 3. reka v Afriki; del roke. 4. dom. 5. veznik; žensko ime; vzklík. 6. vas pri Vodichah. 7. resica; jez. 8. uradni spis; karbolna kislina. 9. zaimek; industrijsko mesto na Švedskem.

KVADRAT



Pomen besed:

Črke: a a a a b d d d e e e e g i k l n n n o o o o p p p p r r r r t v z vstavi v kvadrat tako, da dobiš 1. zemeljsko obliko, 2. kuhinjsko potrebnost, 3. okraj (francosko), 4. uskoka, 5. brežno, 6. transport in diagonalno ime za Donječki bazen.

PREMIKALNICA

MOKASIN  
PODARIM  
MICURIN  
JATAGAN

Besede premikaj tako, da dobiš navpično nove besede, ki pomenijo: strup, koliba, kvarta v igri, žensko ime, mesto v Sremu, žensko ime.

ČAROBNI KVADRAT

1	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.

Pomen besed vodoravno in navpično: 1. mesto ob Donavi, znamenito po 2 turških bitkah, 2. košnja, 3. turški davek, 4. gora pri Beogradu, 5. mesto v drinski banovini.

POSETNIKA

JURIJ KLANČAR

VIČ STON

Kaj je ta oseba?

STOPNICE

- 1. a
- 2. i i
- 3. i i i
- 4. i i l l l
- 5. l l m m m
- 6. m n n o o o

Pomen besed: 1. srbohrvatski veznik, 2. zemlja, 3. reka v zetski banovini, 4. pralno sredstvo, 5. blejska naselbina, 6. južni sad. — Vsaka naslednja beseda sestoji iz črk prejšnje in še ene nove črke.

## Rešitve ugank iz prejšnje številke

Rešitev krizanke.

Vodoravno, po vrsti: 1. km, topola, 2. rod lopar, 3. adam mir, 4. jenselj, 5. el, nin, 6. c. poreden, 7. čir, koč, 8. pelin, nem, 9. apatit, ro.

Rešitev premikalnice: slovo, vrata, radič.

Rešitev kvadrata: 1. slepar, 2. klepar, 3. Slovak, 4. stavba, 5. Bolgar, 6. mangan — Slovan.

Rešitev številnika: a) Korab, b) Ugora, c) Zoran, d) banka, e) Asuan, f) Zorka, — Kuzbax — banana.

Rešitev magičnega lika: 1. bar, 2. berab, 3. farizej, 4. Razor, 5. čer.

Rešitev posetnice: strugarski pomočnik.

# Prijazna prodajalka

Pred kratkim me je obsedel bogve kakšen vražiček in odločila sem se, da bom preizkusila naše vrle prodajalke v različnih trgovinah. Pa ne, ker ne bi poznala njihovih muh, pa tudi izredne ustrežljivosti nekaterih. Pač pa zato, ker sem dobro vedela, do kakšnih odkritij prideš na takšni poti.

Najprej sem smuknila v trgovino z nogavicami, lepimi svilenimi nogavicami vseh vrst. V izloži so bile obešene različne vrste, razvrščene kakor v pahljači. Takoj ob vstopu sem zagledala par, ki mi je ugajal. Toda gospodična prodajalka se ni potrudila do mene, temveč je zaklicala od daleč, daleč, ter si brisala masne prste od še bolj masne malice:

»Gospodična želi!«  
In spet me je obsedel ne vem kakšen vražiček, da bi mi bil kmalu ušel odgovor:

»Klobuk! Kaj naj bi pa želela v trgovini z nogavicami? Toda prijazno sem na glas dejala:

»Nogavice, prosim!« In pri tem sem tako različno pokazala na prav tiste, ki sem jih želela, da je gospodična le prišla bliže in mi milostno začela streči. V njenem vedenju je bilo nekaj visokostnega, češ: mi smo specialna trgovina! Razumela sem in si na tihem zapisala za uho: študija št. 1.

Potlej sem zavila v špecerijsko trgovino, Prodajalnica velika, prostorna, marsikaj je razloženega tako, da si stranke lahko same postrežejo. Bilo je dopoldne in v trgovini ni bilo nobene odjemalke. Imenitno, bom vsaj preje končala! Toda ušela sem se. Gospodična je namreč pravkar kramljala. In bilo je takoo važno, kaj je on rekel sinoči! To se je celo meni važno zdelo in zato sem potrpežljivo čakala. Že sem imela na pultu polovico blaga, ki sem ga nameravala nakupiti — gospodične ni bilo blizu. Samo enkrat me je bežno ošinila s pogledom, potlej se je pa celo obrnila.

Vstopila je neka dama. Bila je res prava dama. Zelo poslikana in zelo odločna. Takoj je začela brskati po blagu in poklicala gospodično. In gospodična je takoj prišla! Stala sem vdano in potrpežljivo ob strani, saj je jasno, da ni bilo nikakršne primere med postikano damo in menj. Za njo sem kajpak tudi jaz prišla na vrsto in sem bila zelo hvaležna zato! Slušala sem, da je trgovina z drobnim blagom zelo utrudljiva za prodajalke, ker morajo tekat z enega konca na drugega. Tu je teže biti prijazen kakor kjer koli drugje. In tako sem bila naposled še vesela, da nisem gospodični prodajalki življenja še bolj zagrenila, kakor je že bilo grenko, čeprav bi me kar veselilo, da bi se od kod prikazal šef.

Nekoč sem se pa odločila, da se bom malo pošalila. Stopila sem v trgovino s čevlji in spregovorila samo klasični stavek: »Rada bi čevlje.« Kajne, čevljev je toliko tisoč različnih parov, jaz pa niti z besedico nisem omenila svojih podrobnejših želja. Gospodična je ostala kljub temu prijazna in ustrežljiva in kmalu sem imela pred seboj celo skladovnico različnih škatek. Niti malo ni bila živčna, ko me je spraševala po mojih željah. Bila sem ganjena in se nadalje vedla kot dobra kupovalka. In ko je prišel mimo njen šef, bi mu najrajši dejala: čudovito prodajalko imate v svoji trgovini! Sicer bom pa še šla tja in drugič takoj izrazila svojo željo. Zmerom res ni primerno izkušati prodajalko!

In še tole! Pogosto sem opazila, da mnoge prodajalke dosti bolje vedo, kaj se mi poda, kakor jaz sama.

Zahtevam na primer belo bluzo. Oh, gospodična, rdeča ali modra bi se vam dosti bolj podala. Ko pribijem, da si želim belo, šele izvem, da so jih razprodali. Moj Bog, toda gospodična ve, da mi bolje pristoji rdeča ali modra.

Ali pa: kupuješ pletenino. Na primer kopalno obleko. In kot nalašč je tvoja velikost razprodana. Večjo in manjšo številko še imajo. Ko si ogleduješ manjšo, ti prodajalka prijazno svetuje:

»Kar brez skrbi jo vzemite, saj se pri kovanju prav zanesljivo raztegne.« Ko potlej rajši vzamem v roko veliko, upajoč, da se mi ne bo stegnila, pa prodajalka spet zavrgoli:

»Če se vam bo pri nošnji kaj raztegnila, se bo med pranjem prav zanesljivo skrčila.« Zdaj ne veš, pri čem si. Toda gospodična prodajalka to tako natančno ve in potlej bo že držalo. Torej, kakor veter piha. Toda gospodična bi tako rada izpolnila svoj blok in bog ne daj, da bi odjemalka odšla iz trgovine praznih rok.

Članek ni nikakršen protest proti poštemu poklicu prodajalk. Zelo dobro vemo vsi, da »mi odjemalce pogosto nismo prav nič prijetna družba (glej študijo št. 31). Toda kakor pribito velja, da gremo rajši tja, kjer so nas prijazno in — poštemo postregli. K prijaznosti pa ne spada samo ton, temveč tudi pozornost. In k poštemu spada, da nam v obraz povedo: »Tega res ne vem, ali se blago med pranjem zelo skrči.« Kajti s tem napravijo odjemalcu večjo uslugo kakor pa s kakršnim koli odgovorom, ki ustreza samo njihovemu trgovskemu uspehu. M. A.

## Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere  
Četrtek: Krompirjeva juha, palačinke. Zvečer: Mlečen močnik.

Petek: Fižolova juha, zabeljeni široki rezanci. Zvečer: Sirovi štruklji.

Sobota: Goveja juha z rezanci, pečen krompir, solata. Zvečer: Polpeti.

Nedelja: Goveja juha z rižem, telečji zrezki, krompirček, solata. Zvečer: Trijet.

Ponedeljek: Pašta fižol. Zvečer: Ocvrta jajca, solata, kava ali čaj.

Torek: Golaževa juha, kruhovi cmoki. Zvečer: Ledvičke v omaki.

Sreda: Grahova juha, praženece. Zvečer: Mlečen riž.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Francoska postna juha<sup>1</sup> grah v omaki, krompirjevi kifeljčki. Zvečer: Ribe, radič v solati.

Petek: Gobova juha, zabeljen stročji fižol, krompir v kosih, kompot. Zvečer: Marelični cmoki.

Sobota: Goveja juha z vlivaneji, goveji zrezki v omaki, pražen krompir, solata. Zvečer: Ocvrta možgani.

Nedelja: Kurja juha, pečena kokoš, mešana solata, kavna poslastica.<sup>2</sup> Zvečer: Obloženi kruhki, čaj, peivo.

Ponedeljek: Goveja juha z zdrobovimi cmoki, stročji fižol v omaki, krompirjev pire, borovnice. Zvečer: Ocvrta telečja jetra.

Torek: Telečja obara, zabeljeni makaroni, rižev narastek. Zvečer: Ocvrti telečji zrezki, pesa v solati, kompot.

Sreda: Zelenjavna juha, riži biži, solata, kompot. Zvečer: Stepena jajca z gobami.<sup>3</sup>

Pojasnila:

<sup>1</sup>Francoska postna juha: Osnaži kolerabico, nekoliko peteršilja, zelene, ohrovt, čebule in krompirja, zreži vse na majhne rezance, ki jih duši toliko časa na presnem maslu ali mozgu, da porumenijo. Potlej maščobo odlij, če je je preveč v kozi, posipaj nekoliko z moko, in ko se zarumeni, zalij s slano vodo. V juhi lahko skuhaš tudi zelenega graha in narezanih gob; če pa tega nimaš, pa pest riža ali pa deni vanjo kot prikuho ocvrtih žemelnih kock.

<sup>2</sup>Kavna poslastica: Potrebujes 14 dek sladkorja, 4 rumenjake, 4 žličke smetane, 12 dek mandeljnov, pol skodelice močne črne kave, tri osminke litra stepene smetane. Mešaj v loncu, postavljenem v drugem večjem loncu z vrelo vodo, sladkor, rumenjake in 4 žličke smetane. Ko se napravi gosta pena in preden začne delati mehurčke, vzemi z ognja in ohladi med neprestanim mešanjem. V hladno maso zmešaj prav drobno sesekljane mandeljne, črno kavo in naposled trdo stepeno smetano. Postavi na led in ravnaj kakor z vsako kremo.

<sup>3</sup>Stepena jajca z gobami: Tri jajca stepi z dvema polovicama jajčne lupine mleka, osoli, vrzi na vročo mast ali maslo in neprestano mešaj, dokler se poljubno ne strde. Med tem časom pa posebej prepraži na maslu za dve žlici na tanke listke zrezanih gob, jih osoli, popopraj in začini s sesekljanim



Praktičen popoldanski komplet, eden izmed tistih, ki jih lahko nosite več let, ne da bi prišli iz mode. Obleka iz lepe rožaste svile na črni podlagi je nad vse elegantna. Ker je že sama po sebi dovolj pisana, je torej preprosto ukrojena. Plašč je iz finega, tankega volnenega tvoriva in popolnoma nevtralen ukrojen, Zraven spada preprost modren klobuček.

peteršiljem. Gobe zložijo na kupček na že pripravljena jajca.

Grah in stročji fižol za zimo: Oluščen grah in očiščen in podolgem zrezan stročji fižol vlagamo na isti način. Vrzemo ga v veliko posodo slanelega krova in naspol skuhamo. Potlej precedimo, splaknemo z mrzlo vodo, dobro odcedimo in na tesno zložimo v manjše kozarce. Nanj vlijemo ohlajen in čist krop, in sicer vsaj za prst nad sočivjem. Kozarce dobro zapremo in kuhamo dobro uro v sopari, računajoč od zavretja dalje. Po osmih dneh kuhamo kozarce znova za pol ure, jih pustimo, da se ohladijo z vodo vred, ter jih hranimo v hladnem in temnem prostoru, kakor pač vsako vloženo zelenjavo.

saj se veliko hitreje umre za žejo nego za lakoto.

Poleg tega se z vodo in kuhinjsko soljo lahko zmerom zdravite. Vsak dan bi morali izpiti osem kozarcev vode in tako bi si bili v svesti, da ste se osvobodili vseh toksinov. Se sami se ne zavedamo, kakšno razliko občutimo v svojem telesu, če redno pijemo vodo. Če pa kdo ne more prenesti osmih kozarcev vode, je tudi dovolj, če jih izpije štiri, in sicer en kozarec na tešče, dva kozarca med dnevom in enega pred spanjem.

Utujenost pomeni zmanjšanje kalorij v človekovem telesu. Da se pa te kalorije takoj nadomestijo, je najboljši in najenostavnejši način ta, da popijemo kozarec tople vode.

Slana voda

Za higieno nosu: na liter vode vzemite žličko kuhinjske soli in s to slano vodo izpirajte vsak večer in vsako jutro nos.

Za higieno grla: izpirajte grlo vsako jutro s slano vodo.

Za oči: zjutraj in zvečer izpirajte oči s slano vodo. Če nimate posebne cevke za oči, pomočite koščec vate v vodo in iztisnite nekaj kapljic slane vode v oko, za tem pa potegnite s prstom preko očesa, in sicer z leve strani na desno.

Proti utrujenosti: Denite v umivalnik dve do tri žličke debele kuhinjske soli in jo raztopite v mrzli ali pa v mlajni vodi. V to vodo pomočite svojo kopalno rokavico in se z njo močno zdrgnite po vsem telesu, noge pa kopaite v slani vodi. Po tem drgnjenju boste postali spet sveži in kakor preporjeni.

Če ste primorani, da za toplih poletnih dni morate dolgo časa hoditi peš, pijte med potjo prav malo osoljeno vodo.

Navadna pitna voda

Proti nespečnosti: zaradi prevelike utrujenosti ali nerove je najbolje, če denete na tilnik majhen termofor s toplo vodo, in videli boste, da boste hitro zaspali. Prav tako je pa dobro uspavalno sredstvo obkladek tople vode, če ga denemo preko oči.

Proti lenivosti črevja: v gotovih primerih polenitve črevja vam bo dobro pomagalo tole sredstvo. S krpo, namočeno v mrzlo vodo, drgnite preko želodca, in sicer v krožni smeri. Zelo dno drgnite tako nekaj minut in videli boste, kako hitro boste dosegli svoj namen in da bo črevje spet redno delovalo.

## Poravnajte naročnino!

Monogrami — entel — ažur gumbnice — gumbi — plise fino in hitro izvrši

**Matek & Mikeš**  
LJUBLJANA, Františkanska ulica nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

Poletni komplet za mlado damo so čipkast plašč, odgovarjajoča bluz in temno krilo. Če izberete lepe moderne barve, si ne morete misliti elegantnejšega oblačila. Zraven spada ljubeč klobuček z nežnim pajčolanom.





# Pazimo na mleko!

Poleti se mleko zelo rado pokvari. Mleko je pokvarjeno, kadar ima neprijeten okus, vonj ali barvo. Mleko se največkrat skisa, je pa lahko tudi slane, grenkega okusa, lahko se vleče, je sluzasto, zaudarja po različnih zdravilih, večkrat pa ima močan duh po hlevu ali kak drug neprijeten vonj.

Da dobimo brezhibno mleko, moramo paziti že pri molži. Pred vsem je treba, da je krava zdrava, pravilno hranjena in dobro gojena. Hlev mora biti dovolj prostoren, svetel, zračen, vselej čist, suh, da ga pobelijo vsega vsaj dvakrat na leto, v višini enega in pol metra pa vsakih deset dni. Tudi molsti mora zdrava oseba, povsem čista, ki si pred vsako molžo umije roke z milom in si pripaše čist predpasnik. Tudi kravji rep je treba privezati, da z njega ne pada v mleko kakšna nesnaga. Vime moramo vsakokrat umiti z mlačno vodo in zbrisati s svežo brisačo.

Da se mleko ne pokvari, moramo skrbeti, da je posoda, v kateri ga hranimo, čista. Če je posoda iz pločevine, jo moramo oprati z vrelo vodo, ki smo ji primešali nekoliko luga. Potem jo pa dobro izperemo z mrzlo vodo in jo pustimo, da se na soncu posuši. Lesena posoda se pa teže umiva. Najprej jo od zunaj in od znotraj namazemo z redkim apnenim mlekom, pustimo, da apno pol ure razjeda posodo in jo potem prav tako umijemo kakor pločevinasto posodo. Važno je pa tudi to, da se mleko takoj po molži preoči skozi čist cedilnik iz lanenega platna, a najboljša so cedila z vato. Cedilo morate po molži skrbno umiti, prekuhati in posušiti. Mleko se bo poleti najdalj ohranilo sveže, če ga takoj po molži ohladimo na čim nižjo temperaturo.

Prve curke mleka moramo zavreči, ker so lahko okuženi z bakterijami, ker so bili v neposrednem dotiku z zrakom. Drugače je pa mleko v vimeni popolnoma sterilno, to se pravi brez mikrobov. Iz istega razloga se ne sme s tem mlekom vližati kravino vime, kar se pa pri nas na žalost čisto dogaja.

Za prenos mleka mora imeti vsaka mlekarica samo pločevinaste, dobro

na to, da bodo ostala otrokova kolena prosta, da se bo lahko prosto gibal in brcal. Razen se ene mehke plenice, prav tako iz bombažastega tvoriva, srajčke in tanke pletene jopice ni otroku potrebno nič drugega, če je v sobi. Kadar ga pa peljete na sprehod, mu oblecite še eno debelejšo jopico, kadar je pa zima, še nogavice, volnene copatke, rokavice in kapico. Pod glavo mu pa denite lepo zrvnato rjuho, kajti blazinica mu ni prav nič potrebna.

Tudi to dobro vem, da se mnoge matere ne morejo ločiti od pretiravanja nekaterih stvari. Otroka imajo čisto v družini za pravo pravcato igračko, katero zmerom preoblačijo v lepe pisane oblekice. Se prav posebno rada stori to mlada mamica, kadar ve, da bo dobila kakšen obisk, kadar jo obiščejo njene drage prijateljice. Zato moram dodati še to: poleg navadne plenice daste lahko svojemu otroku še eno. Najprej jo lepo zložite podolgem v štiri dele in jo položite na drugo v trikot zloženo plenčko.

Vmes pa denite gumirano platno (30x30), ki ga ne smemo otroku nikdar dati na golo kožo. Plenčko pa potem zavežete prav tako, kakor smo jo povijale na prvi način. Tako nam ne bo otrok nikdar zmočil obleke. Gumijaste hlačke vam pa najstrože prepovedujem. Že v petem mescu mnoge matere hitijo šivati nepotrebne oblekice, nogavčke in volnene copatke. Usnjene copatke naj pa otrok prične nositi šele takrat, ko je že shodil. Kadar se pa otrok še plazí po tleh, takrat je najbolje, če mu oblečemo kratke hlačke.

Mokrih pleníc ne smete nikdar samo posušiti in potem spet uporabljati. Zato morate imeti pripravljenih 10 do 12 pleníc na dan. Plenice morate vselej prekuhati in zlikati, da uničite vso mogočo nesnago in morebitne bacile.

Temperatura v sobi, kjer spi dete, mora biti 19°; če je pa otrok pokrit, znaša lahko temperatura tudi 15°.

## Kako sešijemo obleko iz umetne svile

Vse tkanine iz umetne svile so izdelane iz zelo tankih, le tu pa tam debelejših niti. Zato moramo tako obleko šivati z zelo tenko iglo in majhnimi vbodi. Samo tako moremo prepričati, da se tkanina ne pokvari in da se šivi ne razvlečejo.

V obleke iz umetne svile moramo zmerom podložiti s kakšno lahko podlogo, da obleka ni direktno izpostavljena potenju kože. Da se obleka ne razvleče, čeprav ima različne šive ali pa samo na eno stran zalikane šive, ji moramo s šivi vred priložiti tanek trak ali pa pošijemo šive s takšnimi trakovi. Obleke iz umetne svile ne smejo nikdar biti pretense, še prav posebno moramo pa paziti, da so rokavi dovolj široki in nas nikjer ne vežejo. Tudi gornji del bluze ne sme biti pretesen, ker bi se pri nošenju raztrgali šivi; poleg tega nam bo pa prav prišlo, če bomo pustile pri obleki večje šive in tudi večji rob, da bomo lahko obleko, kadar bomo potrebovale, razširile in zvaljšale, če bi se nam blago pri pranju skrčilo. Na tenkem blagu se zelo težko delajo luknjice. Da se luknjice ne bi raztegnile in razvlekle, moramo pod vsako podložiti kos istega blaga, toda tako, da bodo niti podložene krpice ležale v nasprotni smeri kakor leže niti blaga, na katerem delamo luknjice. Kadar delamo luknjice, moramo potegniti z iglo tudi podloženo krpico, da bodo luknjice močnejše.

Za šivanje ne smemo jemati sukanca, temveč je treba uporabljati svileno



Črn dopoldanski kostum s kockastim okrasjem, priljubljenim telovnikom in z gumbi pripetimi reverji. Kockasti ali progasti telovniki h gladkim kostumom so letos zelo moderni. Na ta način lahko na primer izredno poživite kakšen bolj ostareel kostum. Model na naši sliki je kaj prikupen in vam bo služil za vzorec.

nit, ki ne pušča barve. Če hočete spoznati, ali je svilena nitka res pristna in ne pušča barve, jo namočite in posušite v beli platnini krpi. Ako nit ni pobarvana, bo platno ostalo belo; če je pa pobarvana, bodo ostali na platnini krpici madeži od svilene niti.

## Varčujte s starim platnom!

Ko pregledujete perilo, s katerim razpolagate v svoji hiši, boste našle med njim kakšne krpe, ki bi jih bilo dobro vreči proč. Našle boste pa še kakšne dobre kose platnenih ostančkov, ki ne veste ne kod ne kam z njimi. Zato boste te kose uporabile, da boste z njimi popravile tisto, kar bi sicer morale zavreči.

Med svojo šaro boste našle kak star prt, ki je že tako star, da ga ne morete za nobeno stvar več rabiti. Toda ne vrzite ga proč. Iz takšnih prtov so že v prejšnjih letih delale gospodinje druge nove prte, tako, da so jim dale kakšne vložke iz čipk ali pa so kaj navezale. Zdej jih pa bo praktična gospodinja popravila tako, da bo naredila iz kakšnega grobeega platna ali pa iz blaga kakšne druge barve lep vložek in tako bo imela iz starega prta, ki je že toliko let ležal med staro šaro, lep in okusen prt. Prt

lahko tudi pošijete z lepim šivom ali pa ga v lepem vzorcu povežete.

Prtiče, ki imajo približno 70 cm v kvadrat, prav lahko uporabite za prevleko blazinic. Če so kaj manjši od blazine, jih lahko povečate tako, da jim dodate čipko, lepo vezenje ali pa kakšen drug kos platna z ažurom. Tudi iz našivka lahko dobite lepo blazinico.

Iz starinskega prta lahko tudi naredite predpasnik. Prtič obrnete pošev, gornji vrh odrezete in vse robove obšijete in našijete z našivi. Naramnice naredite iz kosov, ki so vam ostali, ali pa iz drugega podobnega platna. Tako bo lahko vsaka gospodinja porabila vse, tudi že stare stvari in si olepšala svoje stanovanje in tudi svojo kuhinjsko garderobo.

## Kako čistimo lakaste pasove

Lakast pas bo videti kakor nov, če ga boste večkrat namazali z ricinusovim oljem in ga potem odrgnili z volneno krpo. Če je pa vaš lakasti pas že izgubil sijaj, potem ga kdaj pa kdaj namažite z beljakom. Prav tako lahko mažete lakasto torbico in sploh vsako lakasto usnje z navadno belo kremo za mazanje čevljev.

## PRAKTIČNI NASVETI

Jo! Zažgali ste obleko z likalnikom. Brž omočite zažgano mesto z vodo, ga posipajte s soljo in postavite na sonce.

Zadnji čas je, da nabereite rožmarin. Najbolje je, če ga natrgate zgodaj zjutraj. Zvežite ga v šopke in ga dobro posušite. Spravite ga v pločevinasto škatlo. Čaj iz rožmarina (50 gramov na liter vrele vode) odvaža pri vročinskih boleznih različne strupe in dobro učinkuje pri utrujenosti, onemoglosti in telesni ter duševni izčrpanosti.

Vsak otrok lahko prinese domov iz šole ali iz tramvaja kakšno golazen, posebno pa uši. Zato se nikar preveč ne ustrašite. Če ste to takoj zapazile, ga skrbno češite z glavnikom, ki ste ga pomočile v raztopino 100 gramov peteršiljevega semena in 100 gramov kisa, ki ste ga preje kuhale četrte ure.

Koštrunovina kot pečenka bo dosti okusnejša, če jo boste tik pred uporabo natriš s pehtranom ali pa dve uri pred uporabo s timijanom in soljo.

Ali prav za prav veste, kakšni ste videti, kadar jeste? Mogoče ne prav lepi in prijetni na pogled. Zato ob prvi priložnosti, ko boste sami pri mizi, nekoliko opazujte v zrcalu svojo zunanost med jedjo.

Bela platnena obleka, ki je dolgo časa ležala v omari in od ležanja že nekoliko porumenela, ne sme takoj priti v lug. Najprej jo skuhajte v mlačni vodi, ki ste vanjo narezali ko-

šček belega mila. Potlej jo pomočite v toplo milnico, jo izplaknite v mrzli vodi ter sušite v senci.

Spinača na sicilijanski način je prijetna sprememba za našo kuhinjo. Kuhajte jo pet minut v slani vodi, pustite jo, da se ocedi, pretlačite jo in denite v kozo. Med mešanjem nad ognjem spravite iz nje slaherno vlogo. Potlej ji primešajte nekoliko presnega masla, sladkorja v prahu in nastrgane limonove lupinice. Prekuhajte in naposled dodajte še eno jajce in za oreh presnega masla.

Pogosto se zgodi, da nepričakovane mu gostu ne veste s čim postreči. Prav prikladni za takšne obiske so sirovi biskviti, ki jih lahko hranite v pločevinastih posodah. Tanke rezine črnega kruha namažite s presnim maslom, nanj natresite plast nastrganega sira, povrh pa še nekoliko nastrganega muškata. V mlačni pečici kruhke zlatorjavo zapecite.

Neprijetna posledica navadno prijetnih malic v naravi med nedeljskim izletom so — travnati madeži. Iz vseh vrst tvoriv, celo iz najbolj občutljivih, se dado odstraniti z devetdesetodstot-

nim alkoholom ali pa z mešanico vodikovega prekisa in nekaj kapljic salmijakovca.

Olje, ki ga nameravate uporabiti v drugo, izgubi slaherni okus, celo okus po ribah, če ga hudo segrejete, potlej pa nad ognjem vrzete nanj precejšen kos namočenega kruha in ga pustite peči v njem. Naposled pomočite v olje še velik šopek peteršilja, ki ste ga do dobre ocedili. Olje precedite in ga uporabite kakor svežega.

Vezenje na poletnih oblekah je zelo ljubko in učinkovito, toda dosti časa nam vzame. Ali ste že kdaj pomislili, da imajo isti učinek lepo pošite vrvice bele ali različnih barv? Iz njih lahko napravite proge in kvadrate, pa tudi cvetlice in zvezde.

Svetle glaci-rokavice bolj brez nevarnosti kakor z bencinom očistite takole: potegnite jih na roke in jih zdrgnite z zmesjo suknarskega ila in galuna v prašku, ki ste si jo natresli na flanelasto krpo. Zelo umazana mesta odrgnite še s suho krušno sredico.

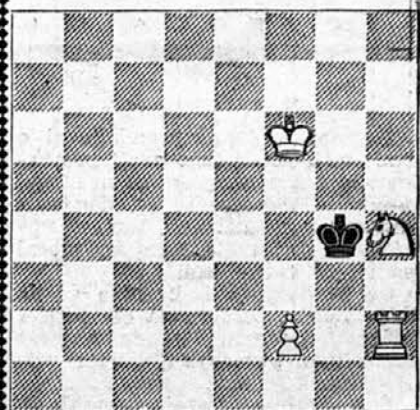
Dober kompot napravite iz pol kile jagod. Nanje vlijte dva kozarca rdečega vina, ki ste ga z 20 dekami sladkorja kuhali četrte ure. Pustite stati dobro uro. Na mizo postavite zelo mrzle, pokrite z mareličnim želejem in pecivom.

Poleti nimate mrzlejšše shrambe kakor sta brezposeln kamin ali peč.

# ŠAH

## Problem št. 57

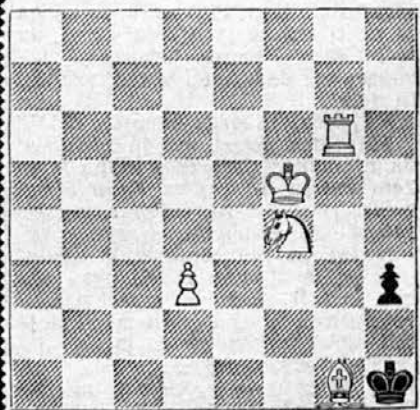
Sestavil Oton Meissling (1902)



Mat v 4 potezah (B 20)

## Problem št. 58

Sestavil Oton Würzburg (1896.)



Mat v 3 potezah (B 91)

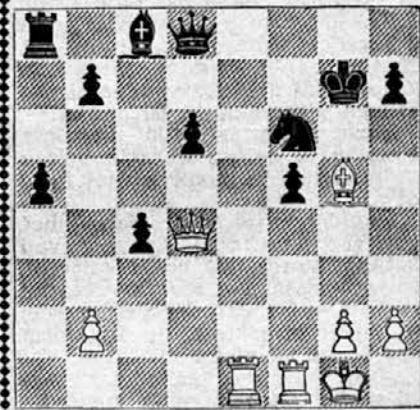
## Zguba tempa — poraz

Francoska otvoritev (Petrograd 1914.)

Beli:	Črni:
Njemcovič	Alapin
1. e4	e6
2. d4	d5
3. Sc3	Sf6
4. e×d	S×d5
5. Sf3!	c5
6. S×d5	D×d5
7. Le3!	c×d
8. S×d4	a6
9. Le2	D×g2?
10. Lf3	Dg6
11. Dd2	e5
12. 0—0—0	e×d4
13. L×d4	Sc6
14. Lf6!	D×f6
15. The1 šah	Le7
16. L×c6 šah	Kf8
17. Dd8!	L×d8
18. Te8 mat.	

## Elegantna žrtev topa

Iz partije Njemcovič—Marshall (New York 1927.)



28. Te1—e8!! Dd8×e8  
29. Dc3×f6 šah Kg7—g8  
30. Lg5—h6.

Marshall se je vdal, ker sledi nezogiben mat. (30. .... Df7, 31. Dd8 šah Df8, 32. D×f8 mat.)

## Rešitev problema št. 55

1. Ta1—a5! Kb6×a5
2. Dc2—c6 a7—a6
3. Dc6—c5 mat.
1. ... Kb6—b7
2. Ta5—b5 šah kar koli
3. Dc2—c6 (c8) mat.
1. ... a7—a6
2. Dc2—c8! Kb6—a5 (a7)
3. Dc5 ali Ta6 mat.

## Rešitev problema št. 56

1. Kg1—h2 Ke1—d1
2. Dc3—d4 kar koli
3. Dd4—a1 (g1) mat.
1. ... Ke1—f2
2. Dc3×d2 šah kar koli
3. Dd2—e2 mat.

Na 1. .... f3 sledi De 3 šah.



Najnovije vozičke, igrače, raznotera kolesa samo dobre znamke  
**S. REBOLJ**  
na vogalu Miklošičeve in Tavčarjeve

pokositrene vrče, ki se morajo sprosti dobro čistiti. Da bo ostalo mleko dovolj dolgo sveže, ga ne smemo nikdar mešati. Tako ne smemo zmešati večernega mleka z jutrnim ali z mlekom, ki smo ga pomolžili opoldne.

Če gospodinja nima hladilnice z ledom ali električne hladilnice, je najbolje, če mleko takoj prevre, pa tudi ona mora paziti na čistočo posode, v kateri sprejema mleko in ga hrani. Če bomo zmerom pazili na vse to, kar velja za nego mleka, se nam mleko prav gotovo ne bo nikdar pokvarilo.

## O negi dojenčkov

Novorojenčke, še prav posebno prežgodej rojene novorojenčke, moramo varovati pred izgubo lastne telesne toplote. Morda bi bilo bolje, če mu damo v posteljico topel termofor, kakor pa da ga preveč zavijamo in odevamo. V prav nobenem primeru pa ni dobro, da povijamo novorojenčka po starih pravilih naših babic in prababic, ki so povijale svoje otroke, tako da so nosile po rokah prave pravcate struce.

Čeprav se dandanes mlade matere rade povijajo svoje otroke, je ta stara in nezdrava navada že precej prešla. Otrok mora prosto gibati, če ne, se njegovo telo in mišičevje ovira v razvijanju. Poleti je pa še prav posebno nevarno povijati otroka v tesne povoje, kar ima lahko pogosto hude posledice. Med najhujše posledice prištevamo razpokano, vneto kožo in gnojne mozolje.

Kako naj torej oblečemo svojega novorojenčka in kaj mu naj pripravimo? Najprej morate kupiti mehke, kvadratne plenice (90x90) iz bombažastega tvoriva. Plenico morate zgrniti čez pol tako, da dobite trikotnik. Nanjo položite otroka. Levo in desno imate konce trikotne plenice, a tretji konec ima otročiček med nogami. En konec, levi ali pa desni, morate potegniti preko otrokovega želodca pod otroka, drugi del pa tudi prav tako preko želodca, zgoraj pa oba konca lepo zabašete v pas. Potem mu oblecite srajčko in jopico. Pripravljen morate pa tudi imeti precej širok trak, s katerim boste otroka takole povile: sredino traka položite čez otrokov želodec, potegnite en konec traku pod otrokom in ga zvežite z enim krajem plenice, in sicer s tistim oglom, ki ga ima otročiček med nogami. Z drugim koncem traku pa storite prav tako in vaš otročiček bo nosil hlače.

Vse to povijanje pa poskusite najprej na kakšni lutki. Pazite zmerom



LJUBEZENSKI ROMAN  
MLADEGA DEKLETA

NAPISALA ANNY PANHUYSOVA  
PREVEDLA K. N.



# NA RAZPOTJU

### 13. nadaljevanje

Pogosto je Egon premišljeval o svoji bodočnosti in o svoji preteklosti in nič pametnega se ni mogel domisliti. Zvedal se je, da bo v tuji deželi trd začetek. Imel ni nobenega izpričevalca, zato bo moral prijeti za katero koli delo.

Ce bi njegova ljubezniva gostiteljca vedela, česa so ga obdoličili v njegovi domovini, bi ga najbrže izkrcala v prvem najbližjem pristanišču.

Sramoval se je svoje preteklosti, čeprav je bila njegova vest čista. Se zmerom bo trpel zaradi obdolžitve, vse dotlej, dokler ne bodo našli pravega krivca. V to srečo pa malone ne more upati.

Egon Stern je stal na krovu in strmel na neskončno, s soncem obsevano gladino. Plavalasa gospa ga je pustila samega. Bil je vajen, da je bil sam. Ricardo Espada je navadno ves dan sedel v svoji kabini in delal.

Kaj neki je prav za prav delal? Plavalasa gospa mu je razložila, da njen mož najlaže dela na širokem morju. In res ga Egon Stern sploh ves dan ni videl, razen ob južinah in ob obedu.

Nekaj je bilo čudno. V bližini tega Španca se ni nikoli prav dobro počutil, ni mogel trpeti njegovega prodirljivega pogleda, ki se je tolikokrat ustavil na njem.

Egon je vzdihnil. Srce ga je bolelo; spomnil se je, kako je zalučal Sabino sliko v morje in kako so se nje kosci razfrčali na vse strani in izgubili med belimi penami. Vendar je moral še zmerom vsak dan misliti na njo, ki jo je tako zelo ljubil in ki se je z njo razšel brez slovesa, brez dobre besede.

Na lepem se mu je zazdelo, da je nekaj hušnilo mimo njega. Ozrl se je.

Bil je mali kitajski steward. Zdaj je stal tik njega. Egon je na lepem zaslišal vsiljiv šepet:

»Mladi mož, varuj se rumenega žganja in dolge doktorjeve mize! V morju je dovolj prostora!«

Egon se je zdrznil in zapovedujoče vprašal:

»Kaj praviš?«

Kitajec se je delal, kakor da ne razume niti besedice. Okrog njegovih tenkih, stisnjenih ustnic je trepetal skrivnostno smehljaj in mali steward je hušnil mimo njega kakor senca, se preden ga je mogel Egon prijeti in vprašati za pojasnilo.

Egonu bi se utegnilo zdeti, kakor da si je vse to samo domišljeval, če mu ne bi še zdaj razločno zvenelo v ušesih:

»Mladi mož, varuj se rumenega žganja in dolge doktorjeve mize. V morju je dovolj prostora!«

Ta vznemirjajoči stavek se mu je zdel hkrati smešen in grozilen in tako brez vsake pametne zveze.

Kakšno mizo je menil Kitajec in o kakšnem žganju je neki govoril? In tudi o nekem doktorju je bilo govora. Saj na jahti vendar ni nobenega zdravnika ali odvetnika!

Blizu njega je stala plavalasa žena in se igrala z vrvo belega jadra. Egon je stopil k njej in ji dejal:

»Vendar je res škoda, da vaš mož preživi vse te krasne dneve v svoji kabini. Morda mi boste zamerili, če vas vprašam, s kakšnimi stvarmi se bavi vaš mož? Že večkrat sem premišljeval o tem, da je pojem zasebnega učenjaka zelo širok. Vaš gospod je lahko zgodovinar, raziskovalec staroegiptskih umetnin, prav tako kakor botanik ali zbiralec starih novcev. Znanost ima vendar toliko področij!«

Plavalasa žena je ponosno odgovorila: »Moj mož je zdravnik, gospod Stern.«

»Varuj se rumenega žganja in dolge doktorjeve mize! V morju je dovolj prostora!« je šinilo Egonu skozi možgane.

Le zakaj se ga je na lepem polotil takšen blazen strah?

»Ali vam ni dobro?« je sočutno vprašala plavalasa gospa. »Tako blede ste!«

»Nisem še čisto vaju voznje po morju,« se je hlastno izgovarjal.

Prikimala je; videl je, da je zaplopljena v svoje misli.

Naposled ga je pogledala: »Zakaj pa ne greste nič v vas k mojemu možu? Saj sploh še niste bili v njegovi študijski sobi! Tako velikozvočno namreč imenujemo kabino, ki v njej dela. Prav danes mi je dejal, da bi ga lahko ob priložnosti obiskali.«

Njene besede so bile čisto nedolžne, brez sleherne zahrbtnosti, toda Egonu so se zdele neprijetne.

Prav nič mu ni bilo po godu, da bi zdaj obiskal Ricarda Espado. Nekaj v njem se je temu z vsilo upiralo. Na nesrečo pa ni smel odgovoriti s kratkim 'ne', temveč se je moral kako drugače izmazati. Popotniki, ki jih bogati ljudje takole zastopajo povabijo na svojo jahto, morajo biti vljudni.

»Kar z menoj pojditte,« je silila plavalasa gospa, »moj mož bo zelo vesel vašega obiska. Razkazal vam bo svojo knjižnico. Če vam je prav, se vam bom pridružila in vas bom prijavila. Moj Ricardo je namreč včasih nekoliko raztresen.«

Ze je vstala in šla pred njim po stopnicah, držečih v notranjščino jahte. Ni mogel drugega ko iti za njo.

Pomislil je, da se ne sme dati premagati kakšnemu topemu nerazpoloženju do teh dobrih ljudi. To razpoloženje so ustvarile nesmiselne Kitajčeve besede, besede norca, ki se je slučajno naučil nekaj nemških besed in jih povezal v bedast stavek.

Vendar je bilo tako lepo tukaj, pod milim nebom, da mu ni prav nič dišalo, oditi v zaprto ladijsko kabino. Ze so se pa tedaj pred njim odprla neka vrata in že je zaslišal masleni glas gospe Espadove: »Pripeljala sem ti obiskovalca, ljubi Ricardo!«

Špančeva kabina je bila razmeroma velika. Na prvi pogled je zagledal Egon majhno pisalno mizo in dokaj veliko polico s knjigami.

Del tega prostora je bil zakrit z zeleno zaveso.

Ricardo Espada je bil zelo ljubezniv. Stopil je k omari in potegnil iz nje steklenico likerja.

»Menda boste kozarček,« je dejal prijazno. »Ta liker je eden najboljših, kar so jih kdaj zvarili mehihi. Jaz sam sem abstinent, kajti moje delo je vse preveč važno in naporno, da bi smel pokusiti le kapljico alkohola.«

»Ali boš tudi ti kozarček?« je vprašal svojo ženo.

Plavalasa gospa je odkimala: »Saj vendar veš, da na potovanju ne prenesem alkoholnih pijač,« je nejevoljno dejala.

Španec je nall likerja v tenko, lepo brušeno šilce in ga skoraj pretirano vljudno ponudil Egonu:

»Izpijte ga, gospod Stern, videli boste, tako izvrstnega žganja že dolgo niste pili!«

»Boj se rumenega žganja! V morju je mnogo prostora!« je spet završalo po Egonovih možganih.

Ali ni bilo, kakor da bi mu Kitajec prav zdajle zašepetal te besede na uho? Ali ni bilo, kakor da bi mu te besede še zdaj zvenele po ušesih?

»Najlepša hvala, gospod Espada,« je s težavo dejal, »toda žganja in likerjev iz principa nikoli ne pijem.«

Vedel je, da je to bedast izgovor, toda v hitrici se ni mogel domisliti drugega.

»Principi so zato tukaj, da se jih zdaj pa zdaj otresemo,« je prav tako prijazno odgovoril gospod Espada. »Vidite, zdaj imate najlepšo priložnost, da jih vržete čez krov.«

»Le vrzite takšne bedaste principe v morje,« je zažgolela plavalasa gospa. »Zanima me, kaj boste dejali o tej pijači. Pri svojih znanjih v Nemčiji sem slišala doslej samo še hvalo o njej.«

Prav zato, ker so ga tako silili, Egonu ni dišalo, da bi izpil slovitno žganje. Zdaj se mu skrivnostne besede drobnega Kitajca niso zdele več tako nesmiselne.

Nekaj je možak pač moral vedeti o žganju; saj je dejal, da je rumeno.

Zato je odgovoril vljudno, toda odločno: »Prosim, da mi oprostite, toda žganje in likerji se mi tako upirajo, da jih ne morem piti.«

Opazil je, da se je sicer gladko špančevno čelo nabralo v globoke

**V 24 URAH**  
barva, plišta in kemično čisti obleke, kluboke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh  
**tovarna JOS. REICH LJUBLJANA**

gube, toda bil je odločen, vztrajati pri svojem. Nič ga ne more prisliliti, da bi popil to žganje. Zdelo se mu je, da je na smehljajočih se ustnicah mlade žene smehljaj nenadno zamrl.

Čez čas je španec prijazno dejal: »Prav, pa pustimo liker. Žena vam je obljubila, da vam bom razkazal kabino, ki je hkrati moja delovna soba. Ta kabina je moje svetlišče, tukaj najrajši delam. Zdaj se ukvarjam z izboljšanjem röntgenske fotografije. Rad bi, da bi se dale plošče razviti takoj, kar bi silno pocenilo vso zadevo. Če se mi bo posrečilo moj izum izpopolniti, si bo lahko tudi najubožnejši zdravnik nabavil röntgenski aparat.«

Pomel si je drobne, krempljem podobne roke.

»To svojo pripravo sem poskušal že na vseh svojih prijateljih, nihče mi ni ušel... Moja žena se je pa že nekoliko naveličala teh večnih poskusov.«

»Morda bi bili vi, gospod Stern, tako prijazni in bi namesto nje žrtvovali znanosti nekaj minut? Rad bi s svojo pripravo fotografiral vašo notranjost.«

## HUMOR in ANEKDOTE

**Na meji**  
»Gospod, vi imate še košate lase, v vašem potnem listu pa izrečno stoji: 'Pleša'. Potni list je ponarejen!«  
»Ne, lasje!«

**Slabo kosilo**  
»Jože, zakaj pa po kosilu zmerom kadiš smotko?«  
»Zato, da se iznebim slabega okusa v ustih!«

**Poletni plašč**  
»Mina, obesite moj poletni plašč v omaro, toda tako, da se molji ne prikrajejo vanj!«  
»Ali naj ga zapnem?«

**Razvajane muhe**  
Neka tovarna muholovcev je dobila od nekega odjemalca takšno pismo: »Vaše muholovce vam pošiljamo nazaj, ker niso za nobeno rabo. Muhe se hodijo sprehajati po njih, toda nanje se ne prilepijo. Naše muhe so vajene boljšega blaga.«

**V šoli**  
Učitelj vpraša: »Enajst dečkov odide na peščino, da bi se kopali. Štirje dečki ne smejo v vodo. Koliko se jih je kopalo?«  
»Enajst!« odgovori učenec.

**Med prijatelji**  
Miha pride z naglimi koraki čez cesto in prime svojega prijatelja pod roko.  
»Dragi prijatelj,« začne, »nič ni neprijetnejše kakor biti prisiljen, da prosiš prijatelja za majhno posojilo!«  
»Pač!« odgovori prijatelj.

**Nu, na primer?«**  
»Da moraš posojilo odkloniti!«

**Moderni berači**  
»To je pa višek! Zdaj hodita že v dvoje beračiti!«  
»Samo mimogrede, milostljiva! Hotel sem svojega tovariša samo uvesti pri svojih strankah!«

**Radijski recept**  
Martin pride za kosilo domov. Julija stoji obupana sredi kuhinje.  
»Oh, Martin!«  
»Ali si jokala, Julija?«  
Julija zahteti: »Pomisli, ravnokar sem kuhala po receptu, ki ga je pripovedoval radijski napovedovalec. Na lepem je pa vstopil trgovec z radijskimi aparati, ki mu še nismo plačali zadnjega obroka, in mi je sredi napovedi radio odnesel!«

**Poslednjič**  
»Ze spet sto dinarjev? Če mi jih do srede ne vrneš, ti poslednjič posojam denar!«  
»Potlej mi daj rajši sto petdeset dinarjev, dragi prijatelj!«

**Škotski**  
Neki škot je prišel v London in stopil v tramvaj. Sprevodnik mu je rekel, da mora plačati tudi za veliki kovček, ki ga ima pri sebi. Škot pa ni hotel in začel se je prepir; naposled vrže sprevodnik razdražen kovček v Temzo, ko je tramvaj ravno peljal čez most. Škot je z žalostnim glasom dejal:

**Se ni dovolj, da ste zahtevali preveč voznine, zdaj ste me oropali še edinega sina!«**

Mac Muff si je kljub svoji veliki varčnosti privoščil radijski aparat.  
»Kako si zadovoljen s svojim radijem?« ga je vprašal Mac Pherson.  
»Ze gre,« je menil Mac Muff, »nekaj že slišim — toda žarnice so tako slabe, da pri njih ničesar ne morem čitati!«

**Zakaj hodi Shaw na deželo**  
Nekoč je ameriški življenjepisec slavnega Shawa Archibald Hendersona pesnika vprašal, kako je prišel do tega, da si je izbral majhno posestvece ravno v neki vasi v grofiji Hertfordshiru. Shaw je peljal Američana na pokopališče majhne vasice. Na spomeniku neke ženske, ki je umrla v starosti 83 let, je stalo zapisano:

»Njeno življenje je bilo kratko.«  
»Ko sem videl spomenik,« je dejal pesnik, »sem si dejal, da je bivanje v tem kraju pač bolj zdravo kakor v katerem koli drugem kraju, ker imajo starost tri in osemdesetih let za kratko.«

**Nerazumljivo delo**  
Neki znan nemški vseučiliški profesor je napisal novo delo. Bilo je zelo znanstveno in zelo nerazumljivo. O njem so govorili v neki družbi, v kateri je bil tudi slavni nemški zdravnik Virchow.  
»Kaj pravite o tem delu?« so vprašali Virchowa.  
»Odlično je. Zaslužilo bi, da bi ga nekdo prevedel v nemščino.«

**RADENSKO KOPALIŠČE**  
po naravni ogljikovi  
»islini najmočnejše  
v Jugoslaviji in edino  
kopališče te vrste v  
Sloveniji  
**zdravi z uspehom**  
bolezni srca, ledvic, živcev, jeter,  
žolča, želodca, notranjih žlez in  
spolne motnje  
Moderni komfort. tekoča voda,  
godba, dancing, kavarna, ton-kino,  
tenis itd. — Obširne prospekte  
dobite na zahtevo pri PUTNIKU  
ali naravnost od uprave kopališča  
**SLATINA RADENCI**  
Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in  
Zagreba do samega kopališča!

Pričela sta govoriti po španski. Zena je prikimala.

»Kdo bi vendar bil tako predrzen? Naši ljudje se ne zanimajo za nas in tudi ne vedo, s čim se baviva.«

Temno gledajoč predse, je Espada dejal: »Sam bog ve, zakaj se je siromak vsega tako branil... Plavalasa gospa je vnemarno zamahnila z roko:

»Ljubi Ricardo, morda si vse to samo domišljava, zato ker imava slabo vest. Kdo bi ga mogel opozoriti? Slučajno se je branil, nama se je pa to že zdelo sumljivo. Morda v resnici ne pije likerja. Zakaj mu ne bi moglo biti včasih tudi slabo? Bil je v resnici nekam zmeden in blede. Če že danes ne more ugoditi tvoji prošnji, ji bo ugodil jutri. Saj ti je obljubil! Morda se ti bo posrečilo, da ga boš jutri pregovoril!«

Vendar tudi te besede španskega učenjaka še niso čisto prepričale. »Danes bi šlo vse kakor po maslu; vsak dan je izgubljen za tako veliko stvar,« je nejevoljno zamrmral.

Gospa je vstala, stopila k njemu in ga objela okrog vratu:

»Nikar se ne jezi zaradi izgubljenega dne, ljubi moj! Morda se bo meni še nočoj posrečilo, da ga bom pregovorila za jutri. Zanesljiv občutek imam, da je čudovito primeren za tvoj poskus. Saj veva, da je siromak; pozneje bo še vesel, če bo dobil lepo vsoto denarja, ko bo že vse srečno za njim. Da bi se vsaj to pot posrečilo! Tedaj pa, ko boš imel za seboj že zanesljiv uspeh, te ne bo nihče več vpraševal, kako si preizkušal svoj izum. Mnogo prostovoljcev se bo priglasilo za tvoje poskuse in ljudje si bodo v čast šteli, če boš hotel delati z njimi.«

Mračno špančevno čelo se je naposled zjasnilo.

»Ti vselej najdeš primerno besedo, da me pomiriš. Ti ljuba! Skušal bom torej do jutri potpeti.«

Strastno jo je poljubil: »Kakšna sreča, da sem te spoznal na svoji življenjski poti! Ti si moja dobra vila! Do smrti bom hvaležen svoji usodi za ta dar! Zato je moja želja, da bi bilo tudi moje znanstveno delo kronano, vse prevelika zahteva!«

Zašepetala je goreče: »O, ti, kar meša se mi, če pomislim, kakšno zasluženje boš imel za človeštvo, če se ti bo posrečilo! Kako te bodo častili in občudovali po vsem svetu Ricardo, ljubi, čez mero sem ponosna nate! Tvoja zmaga bo tudi moja!«

**XIII**

Neko soboto zvečer se je Sabina peljala domov, da bi preživela nedeljo pri starših.

V Berlinu je zdaj živila res udobno in neskrbno; nekoliko se je bila zredila, to jo je pa samo še polepšalo.

Njena gospodarica, gospa Weiertova, je vedela, kako je treba uveljavljati lepoto lepe ženske. Znala je celo iz povprečnih, prej grdih ko lepih žensk delati čudeže z odličnostjo svojih krojev, iz Sabine je pa skušala ustvariti pravo umetnino.

Ko je Sabina korakala ob vlaku, da bi vstopila, se je marsikatero moško oko ustavilo na njej z dopadanjem. Neki vsiljiv gospod ji je pa celo ponudil sedež v oddelku drugega razreda. Premerila ga je od nog do glave, da se je zdrznil ob njenem strogem pogledu, in odšla v drug oddelek, kjer je sedel neki gospod, zatopljen v branje ogromnega časopisa.

Sabina se je sama pri sebi nasmešnila. Da le morejo nekateri ljudje toliko brati. Celov v vlaku! Potlej se ni več zmenila za čudaka, ki je skrivaj svoj obraz za časopisom, temveč se je zagledala skozi okno v pokrajino, ki je hitela mimo nje.

Tedaj je njen sopotnik odložil časopis. Sabina ga je nehote pogledala. Zdrznila se je, ko je zagledala pred seboj lokavi obraz trgovca Forsta.



Dvoje zaklenjenih vrat

# GIBRALTAR IN SINGAPUR

Obe trdnjavi se lahko v trenutku spremenita v „ožini smrti“ za vse ladje in letala

Britanski imperij je največji na svetu, saj šteje 500 milijonov ljudi; njegova površina obsega približno četrtino zemeljske površine. Sestavlja ga pet zemljin; kadar zaide za Antili sonce, razliva jutrnja zarja svojo svetlobo nad avstralskimi zalivi in rtiči. Ko se začne na Škotskem jesen, se v Južni Afriki prebujajo pomlad.

Poleg 70 milijonov belih — Angležev, Ircev, Francozov, Holandcev, Špancev — ki žive po zemljah britanskega imperija, je še 350 milijonov Indijcev, 50 milijonov črncev, 10 milijonov Arabcev, prav toliko Malajcev, Polinezijcev in Kitajcev.

Pa poglejmo nekaj podatkov o bogastvu teh zemelj. Največjo produkcijo bombaža imata Avstralija in Nova Zelandija. Tri četrtine svetovne produkcije zlata prihajajo iz Južne Afrike, ki dobavlja tudi najlepše diamante. Najlepši rubini in smaragdi prihajajo iz Indije. Največ pšenice pridobivata Avstralija in Kanada. Polovica gumija in tretjina kositra prihaja z malajskega polotoka. Polovica kakaoa, ki ga popijo prebivalci petih celin, izvira iz britanskih posesti.

Zakaj bi se torej čudili, da takšno bogastvo in veliko cesarstvo zbuja željo svojih tekmecev? Japonska, kjer se 75 milijonov ljudi duši na peščici otokov, obrača svoje oči na Avstralijo, veliko kakor Evropa brez Rusije in obljudo samo s 7 milijoni prebivalcev. Nemčija se je že pred vojno trudila, da bi zgradila dovolj veliko brodogradilnico, ki bi strahovalo dobro polovico angleških pomorskih sil Severnega morja; če bi se ji res posrečilo Angleže premagati, bi dobila nazaj vsaj svoje bivše kolonije, če ne še kaj več, del tega bi pa tudi dobila Italija. Anglija pa še zmerom upa, da bo ostala njena bodočnost na morju.

To angleško gospostvo najbolj varujejo mnogoštevilne pomorske zveze in predvsem velika imperialna cesta proti Indiji in Daljnemu Vzhodu.

Glavne točke te življenjsko važne zveze, ki jih ščitijo Angleži proti vsakemu napadu so: za Sredozemlje Gibraltar, ki straži vhod na zapad, Malta, Port-Said, ki nadzoruje vzhodni prehod; Nikobarsko otočje v Indijskem oceanu, Singapur na koncu Malajske ožine in Hong-Kong v Kitajskem morju.

Toda najvažnejša strateška prehoda, skozi katero se ne more nihče prikrasti, ne da bi bil opažen, dva zapaha, ki ju morejo angleške straže odpirati in zapirati po mili volji, sta Gibraltar in Singapur.

Gibraltar je velika skala, dolga nekaj več kot štiri kilometre, široka poldrug kilometra, visoka 413 metrov, vsa podminirana, spodkopana na vseh straneh in v vseh smereh, polna vojaš-

nic, obrambnih naprav, kazemat, hodnikov, delavnic za popraviljanje, letalskih hangarjev, skladišč za municijo in električnih central. Prava trdnjava, zavarovana pred najmočnejšimi topovi in sama vsa naježena od tisoč topov vseh mogočih kalibrov.

Gibraltar je tudi pomorsko oporišče, pripravljeno in urejeno, da sprejme, zavaruje in založi s potrebnim še tako veliko vojno enoto in — če bi bilo treba — vse britanske enote skupaj. Če je pa Anglija porabila velkanske vsote za Gibraltar, lahko trdimo, da je še vse večje porabila za Singapur. Singapur je otok, ločen od Malajskega polotoka po morskem prelivu, imenovanem Johorska ožina; čez ta preliv drži en sam most. To pomorsko oporišče na južnem koncu Malajskega preliva igra dvojno vlogo: proti zapadu krije Indijo, proti vzhodu pa cesto v Avstralijo in nadzoruje dejanja in gibanja Japonske. Mesto v pravem pomenu leži na jugu otoka, z glavno stranjo k morju. Toda pomorsko oporišče je skrito na severu ob Johorski ožini in je zato praktično nedostopno tudi najodločnejšemu nasprotniku.

Milijone liver so investirali v dela, začeta pred sedemnajstimi leti, da bi to oporišče postalo varno zatočišče za najmoderneje ladje. Glavni pomol,

ves iz betona in v obliki kaverne, za zavarovanje pred zračnimi napadi, je eden izmed največjih na svetu. Ne daleč od ondod je baza za vodna letala, najvažnejša baza na vsem vzhodu...

Vzdolž vse obale nadzorujejo ladijsko plovbo skrite baterije, ki morejo streljati tisoč kil težke krogle 30 kilometrov daleč. Skozi ta prekop plove več sto ladij na dan. Vsaka ladja, namenjena iz Indije na Kitajsko in narobe, mora pluti 30 kilometrov daleč mimo britanskih topov. Tem lahko pridružimo še cevi za spuščanje torpedov; poleg tega utegne biti ožina tudi minirana.

Gibraltar in Singapur sta dve ožini, ki se lahko na eno samo znamenje spremenita v »ožini smrti« za ladje in za letala, ki bi se drznila leteti nad njima.

Francija je bila premagana na kopnem, a vendar je 24. junija tajnik angleškega ministrstva za informacije, Nicolson, dejal v svojem govoru: »Zdanja vojna se ne bo odločila na kopnem, marveč v bodočih razdobjih na morju in v zraku. Morja so še v oblasti Anglije. Ni daleč dan, ko bo Anglija močnejša od Nemčije tudi v zraku. Tedaj bo zmagala.«

Kako bo v resnici, bomo videli.

## SOCIALNE SPREMEMBE V SSSR

Nekaj manj znanih pojmov iz življenja sedanje Rusije

S propadom carske Rusije in uveljavljenjem novega reda so nastale v državni sovjetski velike spremembe. Pojavili so se povsem novi pojmi, dotlej popolnoma neznan. Ko slišimo ali beremo poročila o notranjem življenju v največji državi sveta, je čisto govor o sovhozih, kolhozih, kombajnih, kombinatih, artelih, samih izrazih, ki si jih nepoučeni — in ti so v večini — ne znajo razlagati. Zaradi obnove rednih diplomatskih odnosov med SSSR in Jugoslavijo bo naš tisk seveda moral seznanjati svoje čitatelje z dogodki v Rusiji. Kdor se noče v družbi osramotiti, mora pač biti sprejemljiv za vse, kar se godi po svetu. Zato hočemo svojim čitateljem v kratkih besedah razsvetliti nekatere manj znane pojme, ki jih bomo zdaj večkrat slišali.

### Nova ekonomska politika

Z razsulum carske Rusije je zavladal v državi komunizem. Ta se ni

dolgo obdržal na krmilu. Pojavila se je močna struja, sovjeti, ki si je v krvavi meščanski vojni priborila vso oblast. Z njihovo zmago so prenehali vsi ukrepi prejšnje komunistične vlade. Novi voditelji države so hoteli dati gospodarskemu življenju več svobode, zasebni podjetnosti več izpodbude, zlasti pa kmetom in obrtnikom. Vlada je v ta namen izdala nove gospodarske ukrepe, znane pod imenom NEP, kar pomeni Novo Ekonomsko Politiko. Zaradi Nega si je Ljening nakopal mnogo nasprotnikov. Očitno so mu, da pomeni NEP povratek h kapitalizmu. Da se to ne bi zgodilo, je vlada prevzela vrhovno nadzorstvo nad vsem gospodarskim življenjem. Vse najvažnejše ustanove, kakor banke, veleindustrija, rudniki, promet, zunanja trgovina itd., so ostale v njeni upravi.

Eden izmed najpomembnejših ukrepov Nega je bil zakon o davku v blagu. Po njem je kmet moral odslej prepustiti državi že v naprej določeno koli-

čino žita, z ostankom je pa lahko razpolagal po svoji volji. Isto je veljalo za obrtnike, trgovce in manjša industrijska podjetja. Zaradi tega so kmetje začeli posevati večje površine zemlje, v trgovini in industriji so tudi začeli živahneje delati. Kmet je imel večji presežek, ki ga je lahko prodal, prav tako so pa delali tudi na drugih področjih.

### Sovhozi in kolhozi

Načrtno gospodarstvo na podlagi socializacije ima v današnji Rusiji dve značilni obliki. Eno vodi država, drugo je pa v zasebnih rokah. Pod državno upravo so sovhozi, kar je okrajšava za državno poljedelsko gospodarstvo na vasi. Drugi tip predstavljajo kolhozi. Kolhoz je neka vrsta socialistične kmečke zadruge na podlagi skupnega lastništva zemlje in skupne obdelave.

Kakor ves svet je tudi ruski kmet splošno gledal na vse te novotarje s precejšno nezaupljivostjo. Kolektivizacija je bila zanj preveč nova. Šele tedaj, ko se je na svoje oči prepričal, kako velike koristi mu prinašajo kolhozi, je postal dovetnejši. V čedalje večjem številu so kmetje vstopali v kolhoze. Stroj mu je prinašal prevelike prednosti. Če je prej potreboval za žetev 1 ha zemlje in za mlačev 14 dni, je ta posej s pomočjo kombajna opravil zdaj v tretjini dneva. Ker smo že pri kombajnu, naj povemo, da je to kombinacija dveh strojev. Kombajn namreč žanje, veže snope in tudi mlati. Posledice mehaniziranega dela so se kmalu pokazale. Dočim je kmet prej pridelal na dan 21 kg žita, ga zdaj pridelal več ko 100 kg.

Država je s svoje strani storila vse, da bi kolektivizacijo čim bolj razširila. Kolhozom je nudila razne ugodnosti. Oprostila jih je plačevanja davkov, v podjelvanju podpor so imeli prednost pred posamezniki, država jim je pa tudi jamčila, da jih bo oskrbovala z živino, orodjem in stroji.

Člani kolhozov so imeli posebna združenja, ki pa niso bila prisilna. Imenovala so se »Združenja za kolektivno obdelovanje zemlje na najprimernejši podlagi dela«. V začetku so bile tri vrste takih združenj. Eno je bilo Toz, kjer so člani prispevali samo sredstva za obdelovanje zemlje. Drugo je bil artel. Tu niso kmetje samo skupno delali, ampak so prispevali tudi svo zemljo, ki jim je bila dodeljena, ter tudi svojo živino in najvažnejše pripomočke za produkcijo. Tretji način predstavlja komuna. Vanjo vložil kmet vse, kar ima, ter v nji živi in dela. Arteli danes tako prevladujejo, da pod imenom kolhoz navadno razumemo artel.

### Kombinati

Sovjetska industrija stremi za tem, da se več obratov zveže v en sam velik obrat, da bi tako nastala kombinacija raznih panog proizvodnje, ker je le tako mogoče, da se doseže višek izrabljanja in učinkov. Ta način dela imenujejo na Ruskem kombinat. Kombinati torej ni nič drugega, kakor zdru-

1914—1939

## MED DVEMA VOJNAMA

ali:

25 let svetovne zgodovine

(Gl. štev. 19. in naslednje)



Nemški državni zbor v plamenih. V krogu: van der Lubbe

Hitler dobi oblast v Nemčiji; novi režim razpusti državni zbor (parlament). Kmalu nato začne goriti poslopje nemškega državnega zbora; policija prime kot krivca nizozemskega komunističnega van der Lubbeja.



Protižidovske demonstracije v Nemčiji

Začetek bojkota židovske trgovine; židovski pisatelji in umetniki jamejo zapuščati Nemčijo. Dollfus prepove narodnosocialistično stranko v Av-



Franklin Roosevelt

striji. Nemčija zapusti Zvezo narodov. Roosevelt prevzame predsedstvo Združenih držav.

Dalje prihodnjic

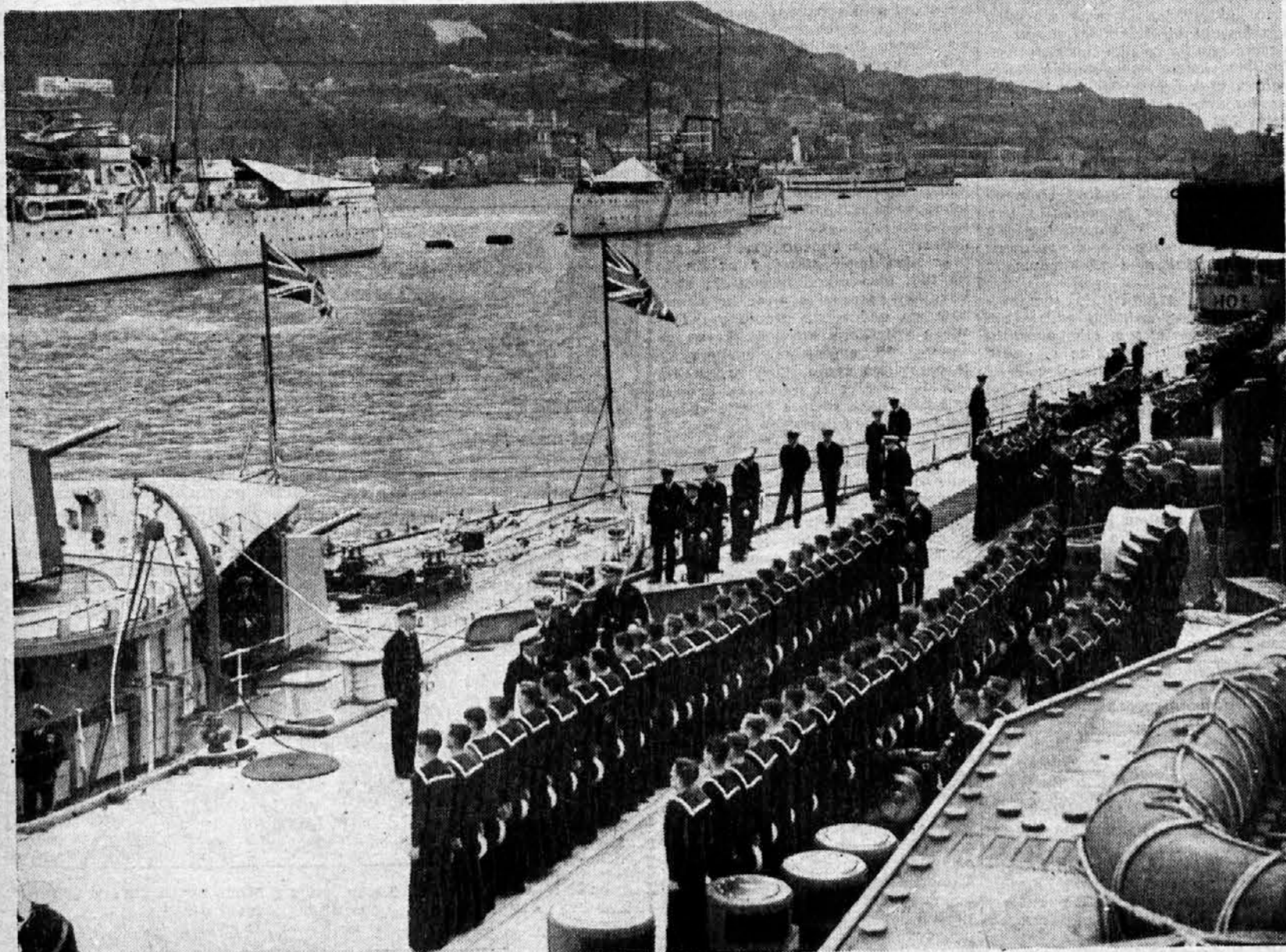
Žitev industrijskih podjetij, ki v isti pokrajini na razne načine izrabljajo obstoječe surovine ali pa iz polfabrikatov izdelujejo vse, kar je mogoče iz njih narediti. Za boljše razumevanje naj navedemo primer.

Eden izmed največjih kombinatov v sovjetski Rusiji je Magnitogorsk na Uralu. To je kovinski kombinat, ki ima premog, metalurško, kemično in električno industrijo. Ima tudi 8 plavžev, ki lahko proizvajajo 4.300.000 ton surovega železa; 27 Martinovih peči, ki pridelujejo skoraj 5 milijonov ton jekla; 7 livarn, ki lahko vlijejo 3.700.000 železa, in končno 682 peči, ki lahko pridelajo 3.800.000 ton koksa. Kombinati ima lastno električno centralo, ki daje 250.000 kilovatnih ur. Magnitogorsk je največje industrijsko podjetje na svetu. Rusija ima še več podobnih kombinatov.

### Stahanovski pokret

Je otrok druge petletke. Njegov cilj je povečati produkcijsko sposobnost narodnih sil in jo racionalneje uporabiti.

Aleksej Stahanov je rudar v premogovniku. On je s svojimi tovariši organiziral poseben sistem dela, ki predstavlja načrtno specializacijo zaposlitve. Stahanov je opazil, da je mogoče hitreje in bolje delati, če se delo, kakor kopanje, tovarjenje in dviganje premoga, razdeli na več delavcev, ne pa, da dela to posameznik. S tem načinom dela je sovjetska Rusija po učinkovitosti prekosila vse ostale države.



Gibraltar je igral v angleški zgodovini že velike vloge in prav zanesljivo jo bo tudi v tej vojni, ker ta obmorska trdnjava nadzoruje vhod v Sredozemsko morje. Na sliki vidimo pregled posadke na neki angleški križarki, ki je z mnogimi drugimi angleškimi vojnimi ladjami zasidrana pred Gibraltarjem.



Skrivnost japonskega vojuna

# ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

## RAZKRITJA ITALIJANSKEGA ČASNIKARJA AMLETA VESPE

IZ ANGLEŠČINE PREVEDEL VLADIMIR PAVŠIČ

(Gl. začetek v prejšnji številki!)

Bil je prav tako dober upravnik kakor neusmiljen avtokrat. Pomanjkljivo vzgojo sta mu nadomeščala izredna inteligenca in baje spomin. Čangtsolin je bil tisti, ki je mandžurskim kmetom tako olajšal življenje v primeri z življenjem kmetov v svojih kitajskih pokrajinah, na Korozi ali celo v Rusiji, da se je mandžursko prebivalstvo do njegove smrti pomnožilo z 10 milijonov — med njimi je bilo samo pol milijona domačinov — na 30 milijonov. Vsako leto so tisoči in tisoči Kitajcev, pa tudi ljudje drugih plemen, prihajali na žetev v Mandžurijo in se niso več vrnili, ker so našli v njej svojo novo domovino.

Kot primer njegove silovite narave naj navedemo usodo ravnateljev domačih bank, ki jih je zalotil pri sleparskem manipuliranju z deželnimi vrednostnimi papirji. Poklicali jih je devet na konferenco v Mukden in jim dal ob njihovem prihodu lekcijo, ki predstavljajo po svoji jedrnatosti in neposrednosti svojevrsten svetovni rekord. Rekel je:

»Jasno mi je, kakor mora biti jasno tudi vam, da ste si, manipulirajoč z mandžurskimi vrednostnimi papirji in uničujoč mandžurske kmete in trgovce, nagrabili precejšno premoženje. Mnogokrat sem vas svaril, da vas bom klical na odgovor, a ste grešili dalje. Zdaj pa poslušajte: če na svojih mestih niste znali preprečiti špekulacije, ste nezmožni; če bi jo bili lahko preprečili, pa tega niste storili, ste krivi. V obeh primerih ste smrti vredni.«

Pet minut nato se je devet bankirskih glav zakotalilo na Čangtsolinovem dvorišču na tla.

Mnogo let je Čangtsolin izigral Japonce in mnogokrat jih je celo izrabil v svoje namene. 22. novembra 1925. je general Kuosungling razposlal eno izmed svojih brzovojnih okrožnic, tako priljubljenih pri kitajskih »politikantih«. V njej je zahteval, naj maršal Čangtsolin zaradi nekakšnih namišljenih državnih razlogov odstopi. Se tisti dan so njegove čete prestopile Veliki zid in začele korakati proti Mukdenu. Čete so bile dobre, a branilci maršala Čanga so bili nepripravljeni.

18. junija je bil general Kuo v nevarni bližini Mukdena. Maršal ni tratil časa. Pregovoril je Japonce, da v železniškem območju blizu Mukdena pomnožijo svojo garnizijo in obvestili generala Kuoja, da ne bodo dovolili njegovim četam, da bi prišle v bližino 20 milj od južnomandžurske železnice. To je pomenilo, da je Mukden rešen. Maršal Čangtsolin je hotel, oborožil in reorganiziral svoje čete, opremil celo japonsko divizijo s kitajskimi uniformami, napadel generala Kuoja in ga do kraja porazil. Generala Kuoja in njegovo ženo so ujeli in ju na mestu obglavili.

Leta 1926. je maršal Čangtsolin, opogumljen po Japoncih, krenil proti Peking. Tam je ostal dve leti. Medtem so se pa armade kuomintang razmahale po vsej Kitajski. Pod spretnim vodstvom komunistov in pozneje pod poveljstvom generala Čangajška so prodrle do Cinafua. Tu so naletele na precej hud odpor Japoncev, ki so takrat gospodarili na tsiingtao-tsianski železnici. Maršal Čangtsolin je pa vendarle zaslutil, kam piha veter, zato se ni maral vrniti v Mandžurijo. Njegov najstarejši in najbolj vdani mu prijatelj general Vuščen, maršalov namestnik v vzhodnih treh pokrajinah, je pa vendar zahteval, naj se vrne.

19. maja 1928. je japonski poslanik v Peking posvaril maršala Čangtsolina, naj se nikar ne vrača v Mandžurijo. Bržkone se je 26. maja prav zato odločil, da sede v vlak in se vrne naravnost v Mukden.

31. maja ga je njegov agent v Tokiu Mr. Swineheart posvaril, naj nikar ne potuje z vlakom v Mukden, ker ima zanesljive informacije, da ga nameravajo med potjo umoriti. Čeprav maršal ni verjel tem govoricam, jih je vendarle omenil nekemu polkovniku japonskega glavnega štaba. Polkovnik se je nasmehnil in odgovoril, da se ni bati prav ničesar; da to dokaže, bo potoval z njim v istem oddelku vse do Mukdena.

Bil sem v vlak, ki je odpeljal iz Pekinga 2. junija opolnoči in je vozil maršala njegovi usodi naproti, toda že v Tientsinu sem izstopil, ker sem moral raziskati neke zadeve.

4. junija so japonske vojaške oblasti naprosile generala Vuščena, naj sprejme maršala na neki postaji, 20 km južno od Mukdena. General Vu je skupaj z nekaterimi člani svojega štaba storil, kakor mu je bilo naročeno, in je od imenovane postaje

potoval z maršalom nazaj v Mukden. Japonski polkovnik, ki je dotlej držal dano besedo in ostal z maršalom v istem oddelku, je deset minut pred prihodom vlaka v Mukden vstal in rekel, da gre v sosednji oddelek po svojo sabljo in čepico. Kakor se je pozneje pokazalo, je odšel prav v zadnji vagon vlaka, tako da je bil nekaj minut za tem, ko je pod nekim mostom nastala skrivnostna eksplozija, sorazmerno na varnem. V katerem sta potovala maršal in general Vuščen, je zletel v zrak. Generala in še 17 oseb je pri prči ubilo, maršal Čangtsolin je pa, nevarno ranjen, umrl nekaj ur nato.

O tem, da so umor zasnovali in izvedli Japonci, ne more biti prav nobenega dvoma. Razstrelivo so spravili pod jeklene nosilce mostu, a kitajske straže, ki so bile vse dotlej v okolici mosta, so zamenjali nekaj dni prej z japonskimi vojaki.

Po smrti maršala Čangtsolina je prevzel oblast njegov sin Čanghsue-liang. Bil je sicer mnogo bolj naklonjen mladi, revolucionarni Kitajski in bolj dovzeten za politiko direktne opozicije proti Japoncem, toda uspeh njegove politike je bil tak, da so Japonci kljub pomoči, ki mu jo je nudil general Jangjuting o pravem času in tudi še tedaj, ko je bilo že prepozno, videli tik pred seboj dan, ko bodo lahko pomnožili svoje zahteve in uresničili svoje namere.

#### 4. POGLAVJE

##### Japonci zasedejo Mukden

Od dneva Čangtsolinove smrti se je moje življenje docela izpremenilo. Leto dni ali nekaj več sem bil v službi generala Jangjutinga, šefa generalnega štaba mandžurske vojske; toda kmalu sem izprevidel, da mi neredita in neenaka plača nikakor ne more kriti izdatkov. Zato sem naložil svoj denar v več trgovskih podjetij. Pri tem sem imel še precej srečno roko, a moje življenje je bilo neprestano v nevarnosti. Toda čakalo me je še marsikaj hujšega.

Ponoči 18. septembra 1931. so japonske čete južnomandžurskega železniškega pasu vdrle na mandžurska tla — in sicer z natančnostjo in naglico, ki razodevata do podrobnosti premišljen načrt — zasedle Mukden z njegovim arzenalom in letališčem ter pobile kitajsko posadko, ki je bila docela nepripravljena in se sploh ni mogla upirati. Japonci so naslikali ta dogodek z izjavo poročnika Kavamoto takole:

Ponoči 18. septembra 1931. je naneslo naključje, da sem se s šestimi vojaki vabil ob železniški progi. Iznenada smo iz bližine zaslišali eksplozijo in kmalu smo ugotovili, da je vrglo v zrak železniško progo. Medtem ko smo raziskovali incident, je okrog 100 kitajskih vojakov, skritih neke v bližini, začelo streljati na nas. Brez odloga sem poiskal zvezo z višjim častnikom 3. čete, ki se je mudil nekako 1500 jardov stran od nas (o tem, kako je poiskal zvezo, poročilo molči). V tistem trenutku pa zaslišimo hrumenje ekspresnega vlaka, ki vozi med Mukdenom in Čangčungom.

Da preprečim katastrofo, sem svojim vojakom ukazal, naj oddajo nekaj streliv. Hotel sem tako opozoriti strojevodjo, toda ta očitno ni opazil ničesar. Vlak je nadaljeval vožnjo, na čudežen način, ne da bi se bil iztril, prešel mesto eksplozije in nazadnje prispel v Mukden o pravem času.

To je bila razlaga za javnost in za komisijo Zveze narodov.

Drug letak, razširjen med japonskimi vojaki — v njem je bilo po stari navadi mnogo besed o Amaterasu-O-Mi-Kami, znani boginji sonca, in o božjem izvoru japonskega naroda, na čigar usodo podobni incidenti baje jako blagodejno vplivajo — je imel naslednjo vsebino, vredno, da seznamo z njo naše bralce:

18. septembra 1931. so po nalogu razbojniškega generala Čanghsue-lianga, sina razbojnika generala Čangtsolina, ki je dolga leta tlačil in zasužnjeval Mandžurijo, neki kitajski vojaki v bližini Mukdena podminirali japonsko železniško progo, da bi pogladi v zrak japonski brzovlak Čangčung-Mukden, ki bi bil moral pripeljati nekaj minut pozneje tam mimo. Na srečo je naključje naneslo, da se je v bližini tega mesta mudil s šestimi vojaki poročnik Kavamoto, direktni potomec stare samurajske rodbine, ki ima za sabo nepretrgano vrsto 48 rodov.

Videč, da se vlak bliža in da nobena človeška sila ne more prepre-

čiti katastrofo — kajti razdrlo je bilo nekaj metrov železniške proge — se je Kavamoto obrnil k bogovom za pomoč. Obrnjen proti Japonci, se je priklonil do tal in prosil Amaterasu-O-Mi-Kami za pomoč. In njegova ponižna in goreča prošnja se je bila izpolnila. Vlak je prišel do mesta razdejanja, se sam od sebe obdržal v zraku, urno prevozil nevarno mesto in nato nadaljeval vožnjo. Pričevanje strojevodje, kurjača, poročnika Kavamote in njegovih šestih vojakov, ki so videli ta dogodek s svojimi očmi, zadostno dokazuje to nadnaravno dejstvo — dejstvo, ki je vnovič pokazalo vsemu svetu, da je japonski narod božjega izvora.

Komisija Zveze narodov, ki je kasneje raziskovala ta dogodek, je res ugotovila eksplozijo, toda eksplozijo, nastalo šele potem, ko je bil vlak že mimo. Eksplozijo so bili zasnovali samo zato, da bi mogli razdejanje fotografirati in tako potrditi uradno japonsko razlago.

Kitajci niso imeli nobenega opravka s to eksplozijo, še manj so pa slutili, kaj se pripravljala. Tako malo so kaj slutili, da so Japonci večji del posadke lahko pobili, ko so vojaki spali v svoji vojašnici. Njihovo orožje je bilo spravljeno v posebnem poslopiju, a napad je prišel tako iznenada, da niti en sam kitajski vojak ni utegnil prijeti za puško. Nato so vojašnico zažgali, da ne bi ostala nobena sled za nizkotnim zločinom.

Najbolj prepričevalno pa osvetljuje ozadje tega dogodka okoliščina, da so japonske čete, nastanjene v Liaojangu, Jinghou in Fengvančengu, dan pred eksplozijo dobile ukaz, naj 18. septembra ob 3. popoldne krenejo proti Mukden. Sedem ur pred eksplozijo se je že začel njihov pohod. Drugi dan ob štirih zjutraj, komaj šest ur po eksploziji, so bile vse mukdenske stene polne letakov, ki so razglašali, da je mandžurska vlada obsodila samo sebe, ker je pripravljala atentat na japonsko železnico. Ljudstvo je dobilo poziv, naj ostane mirno. Tehnično docela nemo-goče bi bilo ugotoviti dejstvo, potlej pa sestaviti, natisniti in razširiti letake in toliko uradnih poročil — vse to v pičlih šestih urah.

Bivši ruski general Gierge, ki je nekaj časa služil generalu Čangtsolinu, a so ga pozneje odpustili zaradi njegovih zvez s sovjetsko vlado — leta ga je nato vzel v službo in nazadnje odpustila, ker je bil v zvezi z Japonci — je že 18. septembra dobil od japonskega vrhovnega poveljstva prepis zgoraj omenjenega proglasa s posebnim dodatkom za mukdenske Ruse in z nalogom, naj objavi proglas v ruskem časniku, ki ga je takrat izdajal. General je vestno izvršil ukaz in 19. septembra na vse zgodaj je ruski dnevnik poslal japonski manifest na mukdenske ulice.

Teden dni prej je prišlo v Mukden nekaj japonskih inženirjev, elektrotehnikov in mehanikov, češ da morajo montirati neke nove električne naprave. Toda nobene izmed teh naprav niso imeli nikoli v načrtu in jih tudi niso nikoli izvedli. Ti strokovnjaki so prišli s prikritim namenom, da nadomeste osebje mukdenskega vojaškega arzenala, ki so ga Japonci 19. septembra, medtem ko je opravljalo svojo službo, postrelili. Isti dan zvečer so japonske čete iz železniškega pasu in s Koreje vkorakale v Mandžurijo.

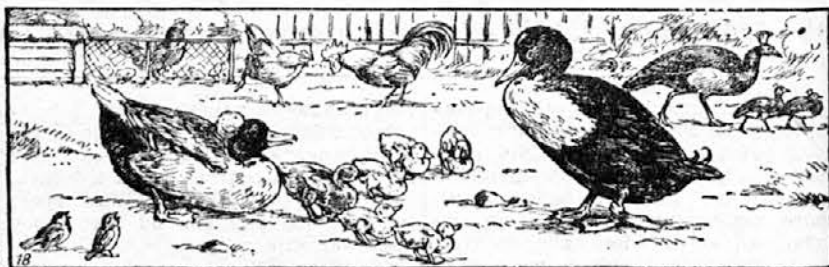
Dne 5. februarja 1932., štiri mesece po teh mukdenskih dogodkih, so japonske čete vkorakale v Harbin, glavno mesto severne Mandžurije.

Harbin so bili Rusi zgradili; mesto je na oko bolj evropskega kakor kitajskega značaja. V času japonske zasedbe je štel okrog 100.000 ruskih in 200.000 kitajskih prebivalcev. Bil je najvažnejše železniško središče na Mandžurskem, kajti v Harbinu so se stekale ruske, korejske, kitajske in mandžurske prometne žile.

Omenjenega februarskega dne ob 10. dopoldne se je začelo vse glasneje in glasneje razlegati grmenje topov in regljanje strojníc. Japonska letala so bobnela nad kitajskimi vojašnicami in pobijala neoborožene kitajske vojake, ki so skušali zbežati na varno. V zadnjih dveh tednih je zastalo v mestu vse življenje in vse ceste so bile zapuščene. Sleherni je ostajal doma, zaprt za svojimi vrati. V mesto se je zateklo več ko 100.000 beguncev iz drugih pokrajin, ki so jih bili Japonci zasedli; s svojim pripovedovanjem o strahotah in prestanem trpljenju so popolnoma zmedli ljudi in zanesli med nje strah pred bodočnostjo.

Nadaljevanje na 12. strani

## H. C. ANDERSEN: O grdi rački



»Čedni so tile otročki, ki jih ima mati,« je menila stara raca s podvezo na nogi. »Prav vsi so lepi, razen enega; se pač ni posrečil — in rada bi videla. Da bi ga preoblikovala.«

»To pa ne gre, vaša milost,« je dejala račja mati. »Lepa res ni, vendar je dobrega srca in plavati zna, da je veselje; celo rekla bi, bolje ko druge. Mislim, da se bo čedno spremenila in bo sčasoma postala celo manjša. Predolgo se je valila, pa še nima dovršene postave!«



In koj jo je začela kuštrati po vratu in ji gladiti perje po teleščku. »Vrhu vsega je še racak,« je dejala, »pa ni tako važno. Mislim, da bo prav krepka, in nakazna prav gotovo ne bo.«

»Druge račke so tako nežne,« je menila stara račka. »Nu, bodite kakor doma in če boste našle jeguljo glavo, jo smete prinesiti meni.« In potlej so bile kakor doma.

Toda uboga račka, ki je poslednja izlezla iz jajčka in je bila tako grda, ni imela miru. Grizle so jo in šcipale, suvale in zasmehovale, pa ne samo race, temveč tudi kokoši. Prevelika je, tako so rekale vse v en glas.



Zdajci je privozil gosposko kočijo sam očanec puran — in nekazno račé mu je brz potožilo svoje gorje: »Lej vsi me suvajo, vsi me črte, pa nisem še nikomur lasu skrivil!« Tedaj je puran ponosno dvignil glavo, zakavrdal na vso moč, da so se napadalc razbežali na vse strani. Še petelin se je hinavsko potuhnil.



Toda komaj je puran obrnil hrbet, že se je spet začela vsajati vsa perutninska svojata; uboga mati je urnih nog komaj še dohitela svoje račé, sicer bi ga bile putke s petelinom vred gotovo skavsale do krvi. »Fej vas bodi, tako veliki ste, pa se nad tem revčkom znašate. Fej, in še enkrat fej!« Pute in petelin so pa vsi v en glas zagnali krik: »Ne maramo te nakaze, ne maramo je v naši družini!«



In malo revče se je spustilo v tek in je teklo, da ga nihče ni mogel več dohajati. Še lastna mati ne. Prav tedaj je dekla Mina pometala dvorišče — in ko je uzrla ubogo, od vseh zaničevano račé, je še sama zamahnila z brezovo metlo po njem. Ker je mahnila mimo, je dvignila nogo, da bi zalučala za njim svojo leseno coklo. Frk! Toda tudi cokla je zletela mimo.

V tej hudi stiski je revčka drobceni srček tako hudo zbolel, da se je odločil za beg iz tega pekla, kjer ga nihče ne mara. Z mlhavimi poganjki svojih perutnic se je pognal kvišku in se srečno s plavutastimi nogami vlovil na ograji. Vrabčki in zebice, sinice in taščice, vse je prhnilo narazen.



»Že vem, že vem! Grd sem, pa me nihče ne mara!« si je dejal. Kar oči je zaprl od bolesti in na slepo tekkel dalje.

DALJE PRIHODNJIČ

\* 1 jard = 0,914 m.



ROMAN S PRERIJ AMERIŠKEGA ZAHODA

# Lassitrova maščevanje

SPISAL ZANE GREY • PREVEDEL Z. P.

### 21. nadaljevanje

»Osemnajst dolgih let sem bil popotnik in moja pot me je vodila v najbolj skrivne in neisamotnejše vasice ob meji Utaha. Osemnajst let! Samemu sebi se zdim že na moč star. Dvajset let mi je bilo, ko sem se odpravil na to dolgo pot. No — in kakor že veste, mi je tu nekje v bližini povedal neki poganski pašniški jezdec, da bi mi utegnila Jane Withersteenova kaj več povedati o Milly Ernovi in mi pokazati njen grob.«

Njegov pridružen glas je zamrl, počasi je vrtil Lassiter svoj sombrero v rokah in spet se je zdelo, da presteva srebrne okraske na traku. Jane je sedela ko okamenela; sklonjena predse, željna še novih odkritij. Od bolelosti bi bila najrajši zakricala, toda oblast nad jezikom in ustnicami ji je ohromela. Pred seboj je videla samo tega žalostnega, od strasti zagrenjenega moža, slišala je samo še lahko sušenje topoljega listja.

»Prisel sem v Cottonwoods,« je spet povzel Lassiter, »in vi ste mi pokazali Millyin grob. In čeprav so ostale tudi vaše ustnice tako molče, kakor ustnice tistih, ki so obležali mrtvi ob moji poti, ste mi vendar odkrili skrivnost, ki sem jo zaman osemnajst let odgonetel. Jane, rekla sem vam, da mi boste vse razkrili, ne da bi vprašal. Lahko sem si prihranil sleherni vprašanje. Tistega dne, saj se še spominite, ko je hotel tisti zavajenec tukaj na tem dvorišču pomeriti z revolverjem name...«

»Molčite, Lassiter!« je šepnila Jane in ročice dvignila roke.

»Tokrat mi je vaš obraz povedal, da je Dyer, današnji škof Dyer, tisti nekdanji misijonar, ki je Milly Ernovi uničil srečo, ki je uničil njo!«

»Kaj trenutkov se je Jani zmedeno zvrtilo v glavi — in ko se je spet zavedela, je opazila, da se je bila ko potapljaljček se človek obesila Lassitru za vrat. In z bliskovito naglico se je umaknila njena topa odprtost, nedopovedljivi bolečini.

»Laž, laž, Lassiter! Ne, ne!« je stokala. »Prisegem vam, da se motite!«

»Stojte! Nikar ne prisegajte po krivem. Tega vas moram obvarovati. O, da ste še zmerom tako slepi, še zmerom zvesti! Poslušajte me! Vem — in s to besedo naj bo skrivnost zapečatena. Zakaj odrekel sem se svojemu cilju!«

»Kaj, kaj ste rekli?«

»Odrečem se svojemu cilju. Naučil sem se, da je treba gledati stvari drugače in da je treba drugače — čutiti. Ubogi Milly ne morem več pomoči. Zato je umrla želja po maščevanju. Ne morem ubiti človeka samo zato, ker ga sovražim. Sovraštvo ni zame več tisto, kar je bilo nekoč, odkar ljubim vas in malo Fayo.«

»Lassiter, torej ga ne boste ubili?« je šepnila Jane.

»Ne.«

»Zaradi mene.«

»Zaradi naju obeh.«

»Zato, ker... o, zato, ker me ljubite? Osemnajst dolgih let ste bili maščevalci, strah in trepet... In zdaj... samo zato, ker me ljubite?«

»Da, prav tako je, Jane.«

»O, prisilili me boste, da vas bom ljubila. Kako bi mogla drugače, kako bi vas ne ljubila? Moje srce bi moralo biti kamnitno. Toda... Lassiter, počakajte vendar še, počakajte. Dajte mi še malec časa. Nisem več tista, kakršna sem bila nekoč. Takrat sem tolikanj lahko

ljubila, današnji dan pa tolikanj lahko sovražim. Počakajte še! Saj menda še nisem tako globoko padla, saj me menda še ni Bog popolnoma zapustil, da bi vam ne mogla darovati ljubezni. Počakajte še! Pozabiva Millyino žalostno življenje. Poznala sem jo, kakor je ni poznal nihče na tem svetu. In nekaj je, kar vam bom nekoč povedala — ko boste stali ob moji smrti postelji. Zdaj moram molčati.«

»Ničesar nočem več slišati,« je dejal Lassiter.

Jane se je sklonila k njemu. Kakor da bi bila dolgo zadrževana sila porušila jez, so ji privrele solze iz oči... Lassiter jo je držal v naročju, poln nemega sočutja. Po malem se je spet zbrała — in prav takrat, ko je hotela vstati z občutkom, da se ji je z duše odvalil težak kamen, se je Lassiter zdrnil.

»Konje slišim, konje z ovitimi kopiti!« je dejal in previdno vstal.

»Kje je Fay?« je hlastno vprašala Jane, oziraje se okoli sebe. Plavalasi otrok, ki se je ves ta čas igral tod okoli, je bil izginil.

»Fay,« je poklicala Jane.

A od nikoder ni bilo glasu, da bi ji radostno odgovoril. Od nikoder ni bilo slišati brzečih nožic. Jane je opazila, kako se je Lassitrova pestava togo napela.

»Fay, Fay!« je kriknila Jane.

Listje je trepetalo in šumetelo; samotni cvrček je začvrčal nekje v travi; čebela je brenče letela mimo. Molk zamirajočega popoldneva je dihal grozno razodetje. Napolnilo je Jane z neznanjskim strahom. Kdaj je bil le še kakšen molk tako peklensko strašan?

»Malec oddaljila se je... pa ne sliši,« je zajecjala naposled Jane in pomembno in vprašujoče pogledala Lassitra.

Bled, okamenel ko kip, je stal jezdec pred Jane, ne v prisluskujoči in oprezujoči drži, temveč ko človek, ki je doumel strašno stvarnost. Zdalet je zagrabil Jane z železno roko, obrnil obraz v stran od nje in jo potegnil s seboj po hribčku navzdol.

»Vidite — tukajle se je Fay nazadnje igrala — tukajle je gradila hišico iz kamnja in vejevja... in tukajle je ograd iz proca, listi so pa konji... Tukajle je tekala sem ter tje... Vidite, tukajle je nekaj pekopala... kakšnega mrtvega skakavca nemara... in tu mi je postavila spomenik... Tukajle je tekla za gašarico... poglejte drobno sled... S tega topola je olupila skorjo... vidite tukajle orke, ki ste jih jo našli... Ptičke je risala in konje in ljudi... Tu je zarisala križi! O, Jane — svoj križi!«

Lassiter je vlekli Jane dalje in bral Fayine sledove ko odprto knjigo. Po hribu, na rebri, v gozdu, okoli topofov, povsod so bili sledovi Fayine ljubke domišljije in nedolžne igre. Dolgo je bila stala nekje pred ptičjim gnezdom in položila vanj pisano perutnico velikega metulja.

Dolgo se je bila igrala ob bregu pastoka in spuščala vsa mogoča vozila, natovorjena s peskom in prodom, po vodi. Potlej se je podila po visoki travi, in konaj se je videla sled njenih drobceh nožic na redkih zlomljenih bikaht in cvetličah. Sanjarila je tam ob cvetovih, dokler je ni pot zanesla na široko poljsko pot. V debelem prahu so se natanko poznale njene nežne stopinje; držale so kos poti navzgor. Tam pa, kjer je zmanjkalo njenih stopinj, je Lassiter opazil iz gozda držeče in v gozd se vračajoče stopinje možkega škornja...

### 20. poglavje

#### Lassitrova pot

Stopinje so bile zgovorne priče Fayine ugrabitve. Nema od strahu se je obrnila Jane k Lassitru; in ko ga je videla pred seboj, z mrkim, ko prst sivim obrazom, v trenutku postarane, ko od kapi za detega, je vedela, da je njen strah našel potrdilo.

»Zdaj je vsega konec,« je slišala sama svoje besede. »Vsega je konec, Grem — grem...«

»Kam?« je vprašal Lassiter — in temačen je bil njegov pogled.

»K tem strašnim ljudem...«

»Le čemu, le zakaj?«

»Malo Fayo moram dobiti nazaj. Brez nje mi ni več obstanka na tem svetu. Ugrabili so jo, kakor so ugrabili otroka Milly Ermove. Vrgla bom puško v koruzo. Odsila bom k škofu Dyerju in mu rekla, da je moja upornost strta. Rekla mu bom, da sem pripravljena pokoriti se vsem zahtevam, samo če mi vrnejo Fayo... In poročila se bom s Tullom.«

»Nikoli!« je siknil Lassiter.

Zagrabil jo je s krepljimi rokami za ramena. Skoraj v diru jo je vlekel skozi gozd, čez dvorišče v ogromno hišno vežo in s tako silo zaloputnil vrata, da so se strele brdne stene. Blakstar, Night in Bells so bili po vrtni neprestano za zaklenjenimi vrati v tej veži; njihova kopita so tolkla po trdih kamnitih tleh.

Lassiter je Jane izpustil; opotekajoč se in trepetajoč se je naslonila ob mizo, natovorjeno z jezdnim priborom. Začel je stikati po sedelnih krošnjah. Zashljal se je zvenketajoč, kovinski zvok — sklepetanje revolverjev in nabojev. Prsti so mu drhteli, ko je zatikal naboje v nadomestni nabojni pas. Toda ko si je zapel ta pas vrh spodnjega, se je popolnoma pomiril. Ta vrhnji pas je imel dva toka s po enim revolverjem, ki sta bila manjša ko onadva črna, bingljajoča mu ob bokih; obrnil ju je tako daleč nazaj, da ju je pokril njegov suknič. Čedalje naglejše so postajale njegove kretnje. Jane Withersteenova ga je opazovala ko ukovana, vendar brez razumevanja. In videla je, kako je Lassiter sedel Blackstara in Nighta. Potlej je potegnil Jane k ogromnemu oknu, sklonil se nadno in zagrabil njeno roko z jeklenmrzlimi prsti.

»Da, Jane, vsega je konec — toda ne vi — temveč jaz pojdem k Dyerju... To je Lassitrova pot.«

Pogledala mu je v oči, v njegovo grozo zbujajoče obličje — a še besede ni razumela. Kdo je bil tale mož mrliškeobledlega obraza, pretečnih oči... Da ni bila tako oslabljena, bi bila zavpila, zavpila ob pogledu na ta čudno od grenkobe in grozote skrivenčena usta? Kje je dobri, blagi Lassiter? Kaj neki pomeni ta senca, ki je padla vzdolž veže — ta ledena in nevidna senca?

»Da, konec je vsega, Jane,« je spet povzel, strašno hladno, tiho in neizprošno. »In mene še čaka minogrede majhen obisk. Vi, Jane, ostanete tu; zaklenil bom vrata — in ko se spet vrnem, morajo biti sedelne krošnje napolnjene z mesom in kruhom. In Jane Withersteenova mora biti pripravljena, da zajezdi konja!«

»Lassiter!« je kriknila Jane.

Vsa obupana je lovila njegove sivne oči; zama! Vsa obupana je zmerom znova hotela ujeti njegov pogled; borila se je s samo seboj, dokler se ji spet niso vrtni čuti, vrnila misli... In posrečilo se ji je — in tedaj je vedela vse.

**izključuje sončne opekline!**

Sonce lahko uživata, dokler se vam ljubi. Zakaj ULTRA-OLJE-NIVEA vsrkuje opekline povzročajoče sončne žarke in propuša le tiste, ki povzročajo porjavitev. Razen tega porjavite hitro in lepo enakomerno.

**Ultra-olje-Nivea deluje takole:**

~ ~ ~ = kratkovalovne (opekline povzročajoče) sončne žarke zadržuje

~ ~ ~ = dolgovalovne (porjavitev povzročajoče) sončne žarke da propuša.

»Ne, ne, ne!« je tožeče vzklknila. »Dejali ste, da ste se odklekli maščevanju. Obljubili ste mi, da boste prizanesli škofu Dyerju.«

»Jane, zdaj ne gre več za maščevanje, ne za srd in sovraštvo, zdaj gre samo še za pravico!«

»Umoril ga boste?«

»Ako mi da Bog samo še eno uro življenja! Če ni Bog, ki me silil, potlej je sam peklensček!«

»Umoril ga hočete, samo da bi ohladil svojo slo po maščevanju!«

»Ne!«

»Zaradi Milly Ermove?«

»Ne!«

»Zaradi male Faye?«

»Ne!«

»Oh, zakaj potlej?«

»Zaradi vas!«

»Njegova kri bo prišla nadme!« je šepnila Jane in padla na kolena. To je bila dolgo pričakovana ura dopolnjenja. In navada dolgih let — verska strast njenega življenja — se je sprostila iz hromečega ukletja — in zdelo se je, ko da ni bilo dolgih mesecev, ko so se je po malem lotevali dvomi. »Ako boste prešli Dyerjevo kri, bo oškropila mojo dušo, dušo mojega pokojnega očeta. Ali ne slišite?« Oklenila se je njegovih kolen, ko jo je skušal dvigniti. »Čujte, Lassiter! Ali vam ni nič do mene?«

»Skoda te nesmiselne besedne igre! Ljubim vas! Prav kmalu vam bom dokazal.«

»O, Lassiter, vdala se vam bom, vaša bom — odsila bom z vami iz te dežele, poročila se bova — samo prizanesite temu možu!«

Njegov odgovor je bil leden, strašen smeh.

Skočila je pokonci s pogumom obupa in mu ovila roke okoli vratu in ga tako trdno držala v krčevitem objemu, da se je zaman skušal izviti.

»Poljubi me!« je slepo šepetala.

»Ne — za to ceno nikoli!« je odgovoril. Ali se mu je bil glas spremenil ali pa Janina usesa niso več prav slišala...

»Poljubi me! Ali si mož? Poljubi me in... reši me!«

»Nikoli niste bili do mene iskreni in pošteni, Jane Withersteenova. Zgolj igra, ogabna igra. In zdaj hočete še lastno dušo zastropiti s tako lažjo!«

»Na spomin svoje matere — na sveto pismo — ne, ne — saj nimam svetega pisma! Na upanje v nebesa ti prisegam, da te ljubim!«

Lassitrove pobledele ustnice so oblikovale brezglasne besede, ki so ji povedale, da niti njena ljubezen ne more stati njegove volje. Kakor da je bila moč njenih rok moč neboljnih otroških ročic — tako z lahkoto jo je odrinil in stopil nazaj.

»Počakajte še! Nikar se ne hodite! Pustite, da spregovorim še polednjo besedo!... Naj pravišnejši in milostivejši Bog kakor ta, ki so me ga našli častiti, naj ta izreče sodbo nad menoj — naj mi odpusti — naj me odreši! Zakaj dalje ne morem molčati!... Lassiter, ko sem prosila Dyerja, je bila izreče-

na moja prošnja za mojega očeta! Moj oče, mormonski starešina, je bil vodjem cerkve v činu enak. Moj oče je bil tisti, ki je poslal Dyerja med poganje, da bi jih spreobrnil. Moj oče je bil tisti, ki je imel ledenosinja oči in zlatoplavo brado. Moj oče je bil, ki ste našli pred leti sled za njim. Res je, da je Milly Ermove uničil Dyer, da jo je on ugrabil in pripeljal v Utah, v Cottonwoods. Toda zgodilo se je za mojega očeta! Ako je bila Milly Ermove kdaj žena kakšnega mormona, je bil ta mormon edino moj oče! Nikoli nisem mogla izvedeti — in nikoli ne bom izvedela — ali je bila res njegova prava žena. Lahko, da sem slepa — Lassiter — in da sem se držala s fanatično zvestobo krive vere — to pa vendar vem, kaj je pravičnost... Moj oče je za človeško pravičnost že mrtve. Prav gotovo ga je doletela zaslužena in pravična kazen — nekje na drugem svetu. Zato, samo zato me je pretresal mraz ob misli, da bi moral umreti Dyer od vaše krogel, da opere greh mojega očeta!«

Jane, preteklost je mrtva. V svoji ljubezni do vas sem pozabil preteklost. Ne zaradi vas, ne zaradi Milly, ne zaradi Faye moram nagniti to kupo. Niso stvari iz preteklih dni... Sedanjost me silil, ta temačna sedanost! Za vas gre, Jane Withersteenova!... Zato poslušajte! Od svojih otroških let se nisem nikoli za nič hvallil Boga, če je Bog, ga hvalim zdaj za ta leta, ki so iz mene skovala Lassitra!... Moje roke čutijo to lepo, težko orožje — in predobro vem, kako mi je na uslugo. Samo čudež, takšen čudež, ki veruje Dyer vanj, kakor trdi, samo takšen čudež, Jane, mu še lahko reši življenje!«

Ko se je Jane zavedala iz omedlevice, je opazila, da leži na ležišču poleg okna v svoji sobi. Njeno čelo je bilo vlažno in hladno, nekdo ji je tri roke. Spoznala je Judkina; v njegovem koščenem, trdem obrazu je videla zapisano neznanjsko vznemirjenost.

»Judkins! Glas se ji je zlomil.

»O, miss Withersteenova, samo da ste si spet opomogli. Samo hipce še ostanite pri miru. Vse je v redu, vse je v najlepšem redu!«

»Kje je — on?«

»Lassiter? — Nikar si zaradi nje ne belite glave!«

»Kje je? Govorite! Brž govorite!«

»V sosedni sobi je in si lepi obličje na nekaj piškavih lukenj od krogel.«

»In — in škof Dyer?«

»Hm. Ko sem ga poslednjič videl — pred kakšno pol ure približno — je bil na kolenih. Zdel se je na moč zaposlen — pa ne z molitvijo.«

»Človek božji, ženete me v blaznost. Ali je Lassiter škofa ustreliš?«

»Seveda.«

»Ali je ubil tudi Tulla?«

Dalje prihodnje



Gospod Subito ...

... v restavraciji.





## Bližajo se srečni dnevi za igrake državne razredne loterije

Veliko žrebanje V. razreda 40. kola se prične v Beogradu dne 9. avgusta in bo trajalo do 7. septembra. Glavne milijonske premije bodo izžrebane v Nišu. Srečke za V. razred se obnovijo najkasneje do 4. avgusta. Novim naročnikom so pa na razpolago tudi med žrebanjem v številnih serijah — v domači glavni kolekturi državne razredne loterije

**»VRELEC SREČE«**  
**ALOJZIJ PLANINŠEK**  
 Ljubljana, Beethovnova ul. 14  
 v palači zavarovalnice „Dunav“

### Za kulisami japonskega imperializma

(Nadaljevanje z 10. strani)

Opoldne je streljanje na lepem prenehalo. O poli treh se je začela z vseh strani valiti v mesto množica motornih koles s prikolicami in strojnimi. Sledili so jim konjenici, oklopi avtomobili, pehota in tanki. Medtem ko so strojniški oddelki prodirali po ulicah, so japonski vojaki razoroževali kitajske stražnike, ki so bili še ostali na svojih mestih, in prevzemali njihovo službo. Med to odurno proceduro je prišlo na ulice na tisoče ruskih emigrantov; nosili so japonske zastave in kričali novodošlim: *Banzai! Banzai!* Mnogo najetih ruskih deklet je hitelo naproti japonskim infanterijem; poklanjale so šopke cvetlic japonskim oficirjem; večkrat je sledil objem in poljub. Nekaj ur pozneje je korakal po ulicah sprevid 10.000 ruskih emigrantov, navdušeno vzključali japonski in sramočehi in psujočih Kitajce. Mnogo Kitajcev so celo pretepli — v zahvalo za plemenito gostoljubnost, ki jo je Mandžurija izkazovala ruskim beguncem, ljudem, pred katerimi je ves ostali svet vrata zapirala.

Po oktobrski revoluciji so se bili stotisoči Rusov zatekli v Mandžurijo, kjer so jih brez izjeme pozdravili kot prijatelje. Od 1917. do 1932. leta ni bilo dneva, da ne bi prišel kakšen kontingent ruskih ubežnikov na Mandžursko. Naj so imeli potni list ali ne, naj so bili zločinci ali pošteni, vsi so bili deležni topliga sprejema in vsi so si lahko ustvarili novo eksistenco. Danes živi v Sanghai približno 30.000 carističnih Rusov; pretežna večina jih je prišla iz Harbina. Ti bi mogli potrditi, da so dejstva, ki jih omenjam, resnična. Mandžurske oblasti so vse ukrenile, da bi olajšale gorje mnogostevilnih žrtev ruskega političnega prevrata. Tisoči med njimi so dobili kruha v državni službi, v vojski, pri policiji, železnici ali drugod, večkrat na škodo Kitajcev samih. Svoja društva so ruski emigranti ustanavljali ne samo s privolitvijo kitajskih oblasti, ampak celo s podporo mandžurske vlade. Ruski emigranti so smeli imeti svoje predstavnike v mestnih svetih; bili so člani trgovske zbornice itd.

in zdaj — zdaj so se obrnili proti svojim kitajskim gostiteljem in vzključali zavojevalcu. Kakšen je bil cilj teh gnusnih hlapčevskih demonstracij? Nič drugega kakor ustanovitve belogvardejske vlade na Mandžurskem. To je bil njihov najljubši sen. Da bi si pridobili naklonjenost teh 250.000 emigrantov, so jim Japonci obljubili vso svojo pomoč.

Ubogo, neumno, osleparjeno ljudstvo! Prav malo časa je vzključalo *banzai!* Spoznanje je prišlo le prekmalu. Nekaj tednov po prihodu oavajalcev je bežalo iz Mandžurije na tisoče in tisoče ruskih emigrantov. Ostale tisoče so vrgli v ječe, na stotine so jih postrelili ali pa na drug način pomorili. Na stotine mladih Rusov so japonski vojaki poslili. Denar in premoženje, ki so si ga pridobili v sožitju s Kitajci, sta prišla v japonske roke.

Zapiembe celotnega premoženja, ki so jih redno spremljale aratacije, ječa ali smrt, so bile na dnevnem redu. Oblast so dobili v roke japonski častniki. Tako so zmagoviti zavojevalci nagradili ruske emigrante za navdušeni sprejem. Za cvetje, s katerim so obsipali barbarske tolpe, so dobili v plačilo smrt in ponižanje.

Sleheri Japonci, ki danes na Mandžurskem nekaj velja, ima po eno ali dve ruski priljubljeni. Mlada ruska dekleta so bila primorana služiti za pet kitajskih dolarjev v japonskih hišah. Nesrečni, prevarani Rusi — kričite danes svoj *banzai!* Jutri boste preklinjali sami sebe, ker ste kdaj navdušeno pozdravljali te strahotne ljudi, bitja, ki nimajo niti trohice človeškega čustvanja.

Dalje prihodnjič

### ŠPORTNI TEDNIK

#### Prvo besedo ima plavalni šport

Prejšnji teden so se začele plavalne tekme ligaških klubov. Po enoletnem presledku se jih letos udeležuje tudi ljubljanska Ilirija. Novinec v ligi je ZPK (Zagrebski plavalni klub), ki ima nekateri prav dobre plavalce, kot celota pa bržčas še ne bo prišel v poštev za eno izmed prvih mest. Po dosedanjih izidih sodeč si bodo prva tri mesta razdelili Viktorija, Jug in Ilirija. Slednji se precej pozna odsotnost dr. Wilfana, vendar je vrzel nekoliko zamašil mlajši rod, ki mnogo obeta.

V prvi letošnji ligaški tekmi sta se srečala dubrovniški Jug in ZPK. Tekma je bila v Dubrovniku. Jug je slavil visoko zmago v razmerju 69:40 točkam, v waterpolu pa 5:0. Jugovi tekmovalci so na vseh točkah zmagali. Najboljši rezultati so bili doseženi v naslednjih točkah: na 400 m prosto Zizek (Jug) 4:58.4, na 100 m hrbtno Marčić (J) 1:16.6, na 200 m prsno Poznjakova (J) 3:25.5, na 100 m prosto Stakula (J) 1:03.4, na 100 m hrbtno Bartulovičeva (J) 1:29.6, na 200 m prsno Barbieri (J) 2:57.6. Ostali rezultati so bili povprečni.

Pred prvim nastopom v ligi je Ilirija pregledala svoje vrste. V svojem kopališču je priredila javen trening, ki je pokazal, da se je pod vodstvom madžarskega trenerja Koestnerja dobro pripravila. Od prej je najbolj napredovala Draguša Finčeva, ki je na 100 m prosto dosegla čas 1:15.4, kar je za znano težko vodo v Ilirijinem bazenu izvrstno. Pozornost je zbudil Pelhan z dobrim rezultatom na 200 m prosto v 2:29.9. Pelhan je velik talent in sposoben, da nastopi Wilfanovo dedščino.

Drugi ligaški nastop je bil v Splitu med Jadranom in ZPK. Jadran se zmerom boleha za pomanjkanjem dobrih moči. Starejši ne nastopajo več in ker se vodstvo ni o pravem času pobrigovalo za vzgojo dobrega naraščaja, Jadran ne predstavlja več onega kluba, ki je bil prejšnja leta zmerom najresnejši tekmelec za prvaka. Pomanjkanje dobrega naraščaja se je pokazalo v srečanju z ZPK. Zagrebčani so proti pričakovanju zmagali s 57:52 točkam, čeprav so bili rezultati povprečni. Najboljši so bili: Drobnič (ZPK) na 100 m hrbtno z 1:16.4, Danica Beara (Jadran) na 100 m prosto z 1:15.9, Petrone (J) na 100 m prosto z 1:03.6 in Jadranova ženska štafeta 4x100 m prosto s 5:36.3. V waterpolu je Jadran brez težav zmagal s 4:0.

Isti dan je bila še ena ligaška tekma. Ilirija je gostovala na Sušaku proti tamošnji Viktoriji, ki brani naslov državnega prvaka in velja tudi letos za favorita. Izid je bil presenetljiv. Viktorija je zmagala le s pomočjo Ilirije s tesno razliko ene točke v razmerju 55:54 točkam. Zaradi taktično slabega plavanja na 200 m prsno je namreč Martinova lahkomišelnost zasedla šele drugo mesto, ko je zmagalo že imela v žepu. Tako se je zgodilo, da je bil končni izid ena točka razlike za Viktorijo namesto 56:53 za Ilirijo. V waterpolu, kjer Ilirija ni nikdar igrala vidnejše vloge, je Viktorija premočno zmagala z 10:0. Vsi rezultati so bili prav dobri, celo prvotnosti in to ne le pri zmagovalcih, ampak tudi pri naslednje plasiranih.

Ze v prvi točki, na 400 m prosto, je bila prva trojica odlična. Zmagovalec Curtini (V) je dosegel čas 5:07.5, De-filipis (V) kot drugi 5:14.7 in Mihalek (I) kot tretji 5:16.2. Na 100 m prosto je Finčeva (I) s lahko zmagala v 1:16.1. Izvrstna sta bila rezultata prve dvojice na 200 m prsno. Zmagal je Cerer (I) v 2:50.6 pred Grkiničem (V) v 2:55. Na 100 m hrbtno je Finčeva komaj premagala Wimmerjevo in sta obe imeli isti čas 1:30.6. Presenetljivo dober je bil Pelhan na 100 m hrbtno s časom 1:13.9, a tudi Vidmar (V) z 1:15.5 kot drugi ni bil slab. Izvrstna sta bila dalje oba zastopnika Viktorije Curtini in Defilipis na 100 m prosto. Prvi je potreboval 1:01.6, drugi pa 1:02.7. Najboljše čase so pa dosegli v štafetah. V ženski je Ilirija komaj zmagala v 5:24.5 pred enakovredno Viktorijo s 5:24.8. V moški olimpijski štafeti je Viktorija plavala 9:35.2, Ilirija pa 9:48.2. Po kakovosti je bila to dozdaj najboljša tekma.

V soboto zvečer je bila še četrta tekma med Jugom in Jadranom v Dubrovniku. Spet je visoko zmagal Jug, ki si je pribral 63, Jadran pa le 46 točk. Waterpolo se je končal 5:1 za Jug. Najboljši izidi: Zizek na 400 m prosto 5:07, Beara na 100 m prosto 1:15.8, Marčić na 100 m hrbtno 1:14.7, Poznjakova na 200 m prsno 3:26, Barbieri na isti prog 2:52 in Jugova olimpijska štafeta 9:44.3.

Po teh nastopih je stanje v ligi naslednje: Jug 132 točk (povprečno 66), Jadran 98 (49), ZPK 97 (48.5) Viktorija 55 (55), Ilirija 54 (54).

V Zagrebu je bil prijateljski teniški dvoboj med Hrvatsko in Madžarsko.

Hrvati so zmagali s 3:2. Punčec je vnovič izgubil nasproti Asbothu.

V Ljubljani in v Murski Soboti sta bili dve pokalni tekmi. V ljubljanski je Ljubljana zmagala nad Kranjem 3:1, v soboški pa Maribor nad Muro 2:1.

Na Starnberškem jezero je bila mednarodna kajakaška regata. Nastopila je tudi Jugoslavija s tremi tekmovalci iz Zagreba. Znani Vincenc je v enojkah dosegel 4. in 5., v dvojkah pa Gluhak in Ružinski 3. in 8. mesto, kar je prav lep uspeh.

Prejšnjo nedeljo je bila na Jezer-skem vrhu dirka. Med motoristi je dosegel najboljši čas dneva Janko Šiška (Ilirija) na NSU, med kolesarji je pa bil najhitrejši Blatnik (Edinstvo).

Na Jesenicah je imelo Bratstvo svoj športni dan. Na sporedu je bil nogomet, ping-pong, boksanje in atletika. Višek je bil dosežen v metu kopja, kjer je član ljubljanske Planine Mauser postavil nov jugoslovanski rekord 62.59 m.

Zenski atletski miting v Mariboru, ki ga je po nalogu Jugosl. zveze ženskih športov priredil SK Zelezničar, je dobro uspel. Nastopile so tekmovalke iz Zagreba, Osijeka, Ljubljane in Maribora. V teku na 800 m je Babičeva (Zeleznicar) dosegla nov jugosl. rekord 2:38.4.

**50 različnih modelov dvokoles**

SI LAHKO BREZOBVEZNO OGLEDATE PRI

**IGN.VOK**  
 LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

**Radio Ljubljana**  
 od 25. VII. do 31. VII. 1940.

CETRTEK, 25. JULIJA

7.00: Jutrnji pozdrav. 7.50: Poročila. 7.15: Plošče. 12.00: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Kmečki trio. 14.00: Poročila. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura. 19.40: Objave. 20.00: Deset minut zabave. 20.10: Slovensčina za Slovence. 20.30: Tamburaški orkester. 21.15: Reproducirani koncert simfonije glasbe. 22.00: Napovedi, poročila. 22.50: Samospevi. Konec ob 23. uri.

PETEK, 26. JULIJA:

7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Plošče. 12.00: Plošče. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Šrmetel štirje fantje. 14.00: Poročila. 14.10: Turistični pregled tujskoprometne zveze. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Na plan. ura. 19.40: Objave. 20.00: Za plačnice. 20.10: Gospodinjina posvetovalnica. 20.30: Pevski koncert ge. P. Lovsetove. 21.15: Plošče. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert na lutnji. Konec ob 23. uri.

SOBOTA, 27. JULIJA

7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Plošče. 12.00:



**REVMATIZEM**  
 protin, ishljas, zbadanje, krčne žile itd. z največjim uspehom zdravi

**„ANTIREUMIN“**  
 je dober zdravilni preparat preizkušen, doma kakor tudi v tujini. Cena originalnega steklenički, 75 gr din 35,-, s poštino din 43,-, 3 originalne stekleničke din 105,- franko

Po povzetju pošlji  
 Mr. Ph. A. Mrkušić, lekarnar  
 v Mostarju - banovina Hrvatska

Dobiva se pa tudi v vseh lekarnah. — Oglas reg. pod Br. 14245 od 11. VIII. 1935 l.

**ZA WEEKEND**

kupite najcenejše zložljive vrtno fotelje, rožaste kretone in klot odeje, primerne zavese v različnih vzorcih pri SEVER, Marijin trg 2. Prevezamemo v popravilo tudi stare odeje.

Druga za drugo plošče hitijo ob zvočnikih dobro voljo budijo. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Druga za drugo plošče hitijo, ob zvočnikih dobro voljo budijo. 14.00: Poročila. 18.00: Klavirska harmonika (g. Jože Povše). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nac. ura. 19.40: Objave. 20.00: Zunanjepolitični pregled. 20.30: Smo skuhalo dovtipov zmes, natresli pesmi, godbe vmes. — Pisan večer. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Melody — jazz. Konec ob 23. uri.

NEDELJA, 28. JULIJA:

8.00: Jutrnji pozdrav. 8.15: Narodne pesmi poje gđ. Poldka Zupanova. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45: Verski govor. 10.00: Plošče. 10.15: Jožek in Ježek. 11.00: Gorenjski trio in plošče. 12.30: Objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Koncert Delavskega pevskega društva. 14.00: Plošče. 17.00: Kmet, ura. 17.30: Cimermanov kvartet in Fantje na vasi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nac. ura. 19.40: Objave. 20.00: Plošče. 20.30: Kitara in klavir. 21.50: Koncert Pevskega zbora iz Ježice. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK, 29. JULIJA:

7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Plošče. 12.00: Plošče. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Dvospevi. 14.00: Poročila. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nac. ura. 19.40: Objave. 20.10: O štajerskih gradovih. 20.30: Čajkovskega dela. 21.15: Plošče. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Citraški dueti. Konec ob 23. uri.

TOREK, 30. julija.

7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Plošče. 12.00: Plošče. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Orglice in harmonika. 14.00: Poročila. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nac. ura. 19.40: Objave. 20.00: Deset minut zabave. 20.10: Ali mine jecljanje samo ob sebi (g. Vilko Mazi). 20.30: Akademski pevski kvintet. 21.15: Pevski koncert. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Magistrov trio. Konec ob 23. uri.

SREDA, 31. JULIJA:

7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Plošče. 12.00: Plošče. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Plošče. 14.00: Poročila. 18.30: Mladinska ura. 18.45: Plošče. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nac. ura. 19.40: Objave. 20.10: O Korsiki. 20.30: Veseli trio. 21.15: Pevski zbor »Cankar«. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

**„DRUŽINSKI TEDNIK“**  
 v vsako SLOVENSKO HIŠO!

Pomlad se prebuja...



„O-ke“ ameriška guma Vas varuje infekcije. 3 komadi din 10,- v lekarnah

### Otroški voziček,

kolo ali živalni stroj najhitreje in najbolje kupite, prodaste ali zamenjate v trgovini

**Josip Uršič — Celje**

Narodni dom



Premog-Koks-Drva

**REŠMAN LOJZE - Ljubljana**

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21

Telefon 44-90

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, najceneje

**Presker**

Ljubljana, Sv. Petra c. 14



**FR. P. ZAJEC**

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Štritarjeva ul. 6

pri franciškanem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, topimer, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira ur, zlatarice in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Cenik brezplačno

**MALI OGLASI**

**FRANJO PERČINLIČ**

konec elektrotehnično podjetje

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 16

Telefon 23-71

Na zalogi imam vedno vse pripravne in aparate za gospodinjstvo, kakor tudi vsa svetlobna telesa. t. j. od žarnice do lestence svetlozvočne trdnice. Izvršujem tudi električno napeljava za razsvetljava in pogon

**NAJMODERNEJŠE VZORCE** s priborom dobiš najceneje in po ugodnih pogojih pri Tvornici šablone za ročno delo M. Bleier, Zagreb, Staničeva ul. 13.

**KOLESA PRVOVRSTNA**, nudi po reklamnih cenah trgovina: Podobnik Franc, Rudnik 123 — Ljubljana (poleg gasilnega doma). Rabljena kolesa jemljem v račun. Odprto tudi ob nedeljah in praznikih.

**OREHOVA JEDRCA** sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v **MEDARNI** Ljubljana, Zidovska ul. 6. 48. T.

**OKAMA MAZILU**

Iz zdravilnih zelišč. Čudovit uspeh pri ranih, opeklinah, ožuljenjih, volku, turih in vnetjih itd. za nogo dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in hlastah na temenu, za razpokane prste bradavice. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

**STARO ŽELEZO IN VSE KOVINE** najboljšo plača »Metallas, telefon 32-88, Gosposvetska cesta 16.

**KUPUJEMO IN PRODAJAMO** vsakovrstne dobro ohranjene predmete po najugodnejših cenah. »Metallas, Gosposvetska c. 16, telefon 32-88.